

Täysistunto

Keskiviikko 3.5.2017 klo 13.59—19.00

3. Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2018—2021

Valtioneuvoston selonteko VNS 4/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle muut valiokunnat voivat antaa lausunnon viimeistään 24.5.2017.

Valtioneuvoston esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena siten, että ryhmäpuheenvuorojen pituus on enintään 7 minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. Lisäksi myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Keskustelu

14.01 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! 100-vuotias Suomi on kansakuntien joukossa menestystarina vailla vertaa. Me nousimme Euroopan rajamaasta maailman elintason kärkeen historiallisesti katsottuna todella nopeasti. Avaimet tuohon olivat ahkeruus, yhtenäisyys ja koulutus. Mennyt menestys ei kuitenkaan ole tae tulevasta. Viimeisen vuosikymmenen aikana kansantaloutemme on kaikkea muuta kuin menestynyt. Reaalinen bruttokansantuote asukasta kohden ei ole vielä vuoden 2008 tai edes vuoden 2007 tasolla. Ilman todella nopeaa julkista velkaantumista olisi elintason kehitys ollut vielä huonompaa. Olemme eläneet velaksi kymmenen vuotta. Tämä rujo totuus on pidettävä mielessä nykytilaa arvioidessa ja päätöksiä tehdessä. Nyt talous kasvaa ja työllisyys paranee, ja siitä me tietysti olemme kaikki iloisia. Iso kokonaisuus on kuitenkin pidettävä koko ajan mielessä päätöksiä tehdessä.

Arvoisa puhemies! Käyn ensin läpi julkisen talouden suunnitelman kokonaiskuvaa ja sen jälkeen siirryn puolivälitarkastelun päätöksiin.

Suomen julkisen talouden tila on ollut heikko jo lähes vuosikymmenen, kuten tiedämme. Hidas talouskasvu, teollisuuden rakennemuutos ja väestön ikääntyminen ovat heikentäneet julkista taloutta. Nyt kuitenkin taloudessa on tapahtunut selkeä muutos. Me voimme sanoa, että taantuma on takana ja taloutemme on pysyvästi kasvu-uralla. Valtiovarainministeriön kansantalousosasto ennustaa tälle vuodelle 1,2 prosenttiyksikön kasvua ja tuleville vuosille noin 1 prosentin kasvua. Kasvuluvuista on puhuttu viime aikoina enemmän kuin aikoihin, mikä sekin on hyvä asia. Taloudessa ja tunnelmassa on paljonkin positiivisia merkkejä. Viimeisten kuukausien kasvu on ollut jopa yli 3 prosenttiyksikön luokkaa. Mutta taloutta ei voi ennustaa, eikä talouden suunnittelua voi tehdä valitettavasti muutaman

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

kuukauden kasvun perusteella. Ennusteen lukua painavat kansantalousosaston käytössä olleet lopulliset luvut viime vuodelta. Ne kertoivat, että loppuvuoden kasvu oli heikkoa. Ennusteeseen on kuitenkin otettu mukaan myös viimeisten kuukausien positiivinen vire. Syksyllä budjettiriihessä hallituksella tulee olemaan käytössään uusi ennuste. Sen myötä näemme, onko alkuvuoden vahva kasvu jatkunut, ja tietenkin tämän eteen teemme töitä ja tätä toivomme.

Me olemme ikään kuin vedenjakajalla. Meillä on mahdollisuus päästä pysyvän kasvun aikaan, saada yhä useampi suomalainen työn syrjään kiinni, taittaa velkaantumisen, turvata suomalainen hyvinvointi ja rakentaa parempaa Suomea. Vedenjakajan toisella puolella on valuminen takaisin nollakasvun aikaan, jossa työttömyys on korkealla ja julkiset menot ylittävät jatkuvasti tulot. Tämä johtaa vääjäämättömästi hyvinvointiyhteiskunnan heikkenemiseen ja suomalaisten kannalta huonoon kehitykseen. Meidän tehtävämme on estää ajautuminen vedenjakajan väärälle puolelle. Siksi tarvitaan määrätietoista politiikkaa.

Julkisen talouden epätasapainon taustalla olevat syyt ovat pääosin rakenteellisia. Talouspolitiikan linjan tulee siksi nojautua julkista taloutta välittömästi kohentavien toimien ohella talouden kasvumahdollisuuksia ja julkisen talouden kestävyyttä vahvistaviin uudistuksiin. Tämä tarkoittaa hallitusohjelmassa suunniteltujen toimien määrätietoista toimeenpanoa ja myös jatkuvasti uusia päätöksiä.

Yhtä totta kuin talouden positiivinen käänne on se, että nyt tapahtunut taantuman väistyminen ja suhdannetilanteen normalisoituminen eivät riitä parantamaan julkisen talouden tilaa olennaisesti, sillä väestön ikääntyminen jatkuu ja rakenteellinen työttömyys on edelleen korkeaa. Meidän on varauduttava siihen, että Suomen talouskasvu ei palaudu finanssikriisiä edeltävien vuosien ja vuosikymmenten vauhtiin. Talouden kasvupotentiaalin arvioidaan asettuvan 1—1,5 prosenttiyksikön tietämille ensi vuosikymmenellä. Talouskasvun mahdollisuuksia rajoittavat korkea rakenteellinen työttömyys sekä työikäisen väestön määrän supistuminen. Työmarkkinoilta poistuu koko ajan enemmän ihmisiä kuin sinne tulee, ja myös tuottavuuskehitys näyttäisi olevan heikompaa kuin on odotettu. Julkisten menojen kasvu on kuitenkin jatkumassa nopeana 2030-luvulle asti. Eläkemenojen kasvu alkaa vähitellen tasaantua suurten ikäluokkien jäätyä eläkkeelle, mutta hoito- ja hoivamenojen nopein kasvuvaihe on vielä edessä. Lisäksi hävittäjähankintojen uusiminen ja muut investointitarpeet luovat merkittäviä paineita julkiseen talouteen 20-luvulla.

Saavutettu talouskasvu ei anna tilaa finanssipolitiikan löysäämiselle. Velkaantuminen alkaa olla Emun ja luottoluokittajien sietokykyjen rajoilla, ja se on saatava taittumaan. Siinäkin olemme oikealla uralla mutta huomattavasti omia tavoitteitamme hitaammassa tahdissa. Velkaelvyttäminen ei valitettavasti ole Suomen tilanteessa mahdollista. Liian pitkään olemme elvyttäneet talouttamme elämällä velaksi.

Hallitusohjelman 10 miljardin euron toimenpidekokonaisuuden mittaluokasta tai toimeenpanosta ei ole syytä tinkiä. Kehysriihessä varmistettiin, että 4 miljardin euron suorat säästöt julkiseen talouteen pitävät. Vaikka joidenkin päätösten osalta ei ole saavutettu säästötavoitetta tai keinoista on luovuttu tarkemman arvion perusteella, on näiden tilalle haettu korvaavia toimia. Säästötavoitteen toteutumista seurataan jatkuvasti, ja tarvittaessa hallitus tekee lisää päätöksiä.

Hallituksen mielestä finanssipolitiikan linja on tällä hetkellä oikea. Myös esimerkiksi riippumaton talouspolitiikan arviointineuvosto sekä lukuisat itsenäiset ekonomistit, muun muassa Nobel-voittaja Bengt Holmström, ovat ilmaisseet olevansa samaa mieltä finanssipolitiikan virityksestä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Julkisten palvelujen rahoituksen turvaaminen pitkällä aikavälillä edellyttää sote- ja maakuntauudistuksen toimeenpanoa siten, että uudistuksella tavoitellut säästöt varmistetaan. Hallitus on myös laatinut suunnitelman, miten julkista taloutta tehostetaan miljardilla eurolla tulevien kymmenen vuoden aikana.

Haastavin osuus 10 miljardin euron kokonaisuudessa on talouskasvun ja työllisyyden vahvistaminen. Työllisyyden ja talouden kasvun edellytyksiä hallitus pyrkii vahvistamaan verotuksen keinoin sekä talouden kilpailukykyä ja tuottavuuden kasvua tukevin toimin. Vuonna 2016 sovittu kilpailukykysojimus osaltaan tukee tavoitteen saavuttamista. Palkkamallille ja Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn huomioimiselle on kuitenkin edelleen selkeä tarve. Hallitus toivoo syksyn työmarkkinapöydistä työllisyyttä ja kilpailukykyä vahvistavia, työrauhan takaavia ratkaisuja.

Arvoisa rouva puhemies! Työttömyys on yhteiskuntamme pahin ongelma. Se on inhimillisesti raastavaa. Enkö minä kelpaa? Miten rakennan oman tai perheeni tulevaisuuden? Työttömyys aiheuttaa monia ongelmia ihmisille ja yhteiskunnalle. Se johtaa pahimmillaan syrjäytymiseen, yksinäisyyteen ja terveydellisiin ongelmiin. Yhteiskunnassa työttömyys lisää eriarvoisuutta ja luo maaperää vastakkainasettelulle ja jopa ääriajattelulle. Myös talouden kannalta työttömyys on suuri haaste. Me käytämme yli 6 miljardia euroa julkisia varoja vuodessa työttömyydestä aiheutuviin kuluihin. Siis paras tapa rakentaa Suomesta ihmisille parempi ja hoitaa taloutta on auttaa työttömät töihin ja antaa nuorille mahdollisuus siihen ensimmäiseen omaan työpaikkaan. Työllisyysasteen nostamiseksi tarvitaankin tehokkaita toimia sekä työn kysynnän että tarjonnan lisäämiseksi. Keskeistä on työttömyyden pitkittymisen ehkäiseminen, sillä rakenteelliseksi muututtuaan työttömyys ei välttämättä alene suhdannetilanteen parantuessaan.

Taantuman väistyminen ja vakaa talouskasvu luovat hyvät puitteet kasvun edellytyksiä ja julkista taloutta kohentaville toimille. Hallituskauden toinen puolisko on siten otollista aikaa varmistaa hallitusohjelmassa kaavaillun toimenpidekokonaisuuden toteutuminen ja tehdä jatkuvasti uusia päätöksiä. Muissa Pohjoismaissa työllisyysaste on yli 75 prosenttia. Tässä viitekehyksessä Suomen 72 prosentin tavoite on matala, ja tuohon tavoitteeseen meillä on vielä matkaa, mutta emme ole siitä ole valmiita tinkimään.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelma sisältää niin sanotun menokehyksen. Se asettaa raamit ministeriöiden budjeteille tulevina vuosina. Pääasiassa kehys ohjaa hallituskauden aikaista rahankäyttöä. Koko menokehyksen tasosta on sovittu jo aikoinaan hallitusohjelmassa. Kehyksen tarkoitus on suojata veronmaksajia maksettavaksi tulevien kokonaismenojen määrä lukitsemalla. Tälläkin kertaa hallitus pysyi kehyksessä, kuten suomalaisen vastuulliseen talouspolitiikkaan kuuluu. Kaikki lisäpanostukset tehtiin tämän kehyksen sisällä. Liikkumatilaa löytyi muun muassa siksi, että maahanmuuttoon liittyviä menoja arvioidaan syntyvän aiemmin sovittua huomattavasti vähemmän. Lisäksi hallitus teki viisaan linjauksen, jolla panostuksia keskitetään muutamiin keskeisiin avainkysymyksiin, eikä vähää liikkumavaraa ripoteltu käytettäväksi laajasti hyviin asioihin. Näin pystyttiin osoittamaan osaamiseen, turvallisuuteen, työllisyyteen sekä välittämiseen aidosti vaikuttavia lisäpanoksia.

Arvoisa puhemies! Siirryn seuraavaksi hallituksen puolivälitarkastelun päätöksiin. Niitä tehtiin paljon, enkä tässä käy niitä kaikkia läpi vaan teen muutamia poimintoja.

Hallitus reagoi voimakkaasti muuttuneen turvallisuusympäristön haasteisiin. Turvallisuuden lisätään 98 miljoonaa euroa vuodesta 18 alkaen. Tästä 52 miljoonaa on puolustusministeriön ja 46 miljoonaa euroa sisäministeriön hallinnonaloille suunnattuja varoja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Poliisimiesten ja -naisten määrä voidaan säilyttää tämän vuoden tasolla, mutta myös suojelupoliisi ja Rajavartiolaitos saavat lisäresursseja. Teimme myös täydentäviä linjauksia harmaan talouden torjumiseksi.

Puolustuspoliittisen selonteon linjausten mukaisesti valmiuden ylläpitoon suunnataan 50 miljoonan euron vuotuinen lisärahoitus, niin sanotun Kanervan ryhmän 150 miljoonan euron vuotuinen tasokorotus jatkuu kehyskauden loppupuolella, ja Hornetien korvaushankinnan ensimmäiset rahat on osoitettu vuodelle 21.

Kuten aiemmin kävin läpi, työllisyyden parantaminen on kansakuntamme kohtalonkysymys. Koska yhtä ihmelääkettä työllisyyden parantamiseksi ei ole, hallitus tekee jatkuvasti uusia päätöksiä. Viimeksi päätöksiä tehtiin syksyllä riihessä, vuodenvaihteessa tuli monta työllisyyttä edistävää uudistusta voimaan, ja taas saimme tehtyä joukon lisätoimia työllisyyden parantamiseksi. Nostan tässä muutaman esimerkin:

Viime syksynä päätetty työttömyysturvan aktiivimalli etenee, ja se vahvistettiin. Malli kannustaa olemaan aktiivinen. Hallituksen esitys lähtee lausunnoille lähiaikoina, ja eduskuntaan laki lähtee vielä ennen kesää. Työvoimapalveluja vahvistetaan 35 miljoonan euron lisäpanoksilla. Yhteensä aktiivimallin työllisyysvaikutukseksi arvioidaan jopa 8 000 työllistä.

Päivähoitomaksuja alennettiin noin 90 miljoonalla eurolla. Päätös purkaa kannustinloukkuja erityisesti pieni- ja keskitulolisilta. 6 700 perhettä pääsee maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin. Tämä on erinomaista myös mahdollisuuksien tasa-arvolle, koska varhaiskasvatus on tutkimusten mukaan vaikuttavin osa meidän koulutusjärjestelmäämme. Maksujen tämänhetkisen alentamisen työllisyysvaikutus on arviolta yli 4 000 työllistä lisää.

Edelleen päätimme uudistaa myös ulosottoa ja konkurssilainsäädäntöä. Ulosottosäännöstöä muutetaan siten, että ulosottomiehen tulee lähtökohtaisesti myöntää pitkän työttömyyden jälkeen työllistyneelle velalliselle lykkäystä ulosmittauksen alkamiseen, jos velallinen sitä pyytää. Tämä antaa lisätilaa monille yritteliäille ihmisille, jotka tahtoisivat tehdä töitä. Työllisyysvaikutus on muutamia satoja, mutta kyseessä on merkittävä asenteen muutos: ei tuomita epäonnistumisesta vaan annetaan uusi mahdollisuus. Jos ei yritä, ei voi onnistua. Suomi tarvitsee riskinottoa ja epäonnistumisten sietämistä. Myös konkurssilainsäädännön uudistaminen aloitetaan siten, että henkilökohtainen konkurssi on jatkossa mahdollinen. Näille kahdelle toimenpiteelle voidaan arvioida jopa tuhannen henkilön työllistävä vaikutus. Mutta myös konkurssilainsäädäntö voi tuoda merkittävän buustauksen meidän yrittäjäpolitiikkaan ja yrittäjien toimintaan.

Lisäksi edistimme alueellista liikkuvuutta muun muassa verovapaiden päivärahojen aikarajaa pidentämällä ja liikkuvuusavustusta laajentamalla.

Arvoisa puhemies! Hallitus päätti riihessä tehdä myös asumistukeen muutoksia. Tämä on tarpeen. Menot ovat paisuneet kestäättömällä tavalla lähes 2 miljardin luokkaan. [Välihuutoja vasemmalta] Asumistuelle asetetaan neliövuokrakatto ja tuki sidotaan jatkossa vuokraindexin sijaan elinkustannusindeksiin. Näillä päätöksillä rajoitetaan asumistukimenojen kasvua, pysäytetään asumistuen kannustinongelmien pahentuminen sekä hidastetaan vuokrien nousupaineita. Nämä kaksi päätöstä eivät poista kaikkia asumisen tukemisen ongelmia [Paavo Arhinmäki: Vaan lisäävät niitä!] mutta pienentävät niitä. Kannustinloukut ovat taloutemme suurimpia ongelmia, ja asumistuki on yksi pahimmista kannustinloukkujen aiheuttajista. Muun muassa Kelan entinen pääjohtaja Liisa Hyssälä tämän taas taannoin totesi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Pystyimme tekemään siis konkreettisia päätöksiä kannustinloukkujen purkamiseksi ja työn kohtaannon parantamiseksi. Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen, asumistuen muutokset ja velkaantuneiden aseman parantaminen ovat vaikuttavia päätöksiä. Nämä ovat tärkeitä toimia tilanteessa, jossa talous kasvaa ja uusia työpaikkoja syntyy. Työttömät ja työpaikat pitää saada kohtaamaan.

Arvoisa puhemies! Mahdollisuuksien tasa-arvo on suomalaisen tasa-arvoisen yhteiskunnan perusta. Tämän vuoksi hallitus käynnistää uusia toimia lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä koulutuksen ja työn ulkopuolella olevien nuorten määrän vähentämiseksi. Toimia rahoitetaan ministeriöiden omien hallinnonalojen budjeteista sekä käynnissä olevina kärkihankkeina. Uutta rahaa näihin toimiin kohdistetaan 45 miljoonaa euroa vuosina 18—19.

Varhaiskasvatuksen henkilöstörakennetta kehitetään. Tavoitteena on vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua ja pedagogiikkaa sekä lisätä lasten ja perheiden saamaa moniammatillista tukea.

Peruskoulun tasa-arvon vahvistamiseen kohdistetaan 15 miljoonan euron lisärahoitus. Tukea kohdennetaan haasteellisempien alueiden kouluille esimerkiksi erityisopetukseen ja opetusryhmien pienentämiseen.

Ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanon tukeen kohdistetaan 15 miljoonan euron vuotuinen tuki 18 ja 19. Rahoituksella vahvistetaan ammatillisen koulutuksen digitalisaatiota, ehkäistään koulutuksen keskeyttämistä ja syrjäytymistä sekä rakennetaan yhdessä työelämän kanssa polku koulutukseen ja työelämään.

Alle 30-vuotiaille matalan kynnyksen palveluja tarjoavan Ohjaamo-toiminnan rahoitus vakiinnutetaan.

Kohdennamme myös 3 miljoonan euron lisärahoituksen päihdeäitien hoitoon.

Arvoisa puhemies! Olen erityisen iloinen siitä, että pystyimme suuntaamaan tiukassa tilanteessa lisärahoitusta osaamisen kehittämiseen. Pärjäämme maailman kovassa kilpailussa vain, mikäli taloutemme uudistuu ja kehittyy osaamisperusteisesti. Osana tätä kokonaisuutta hallitus panostaa yritysten tuotekehitykseen, uudistumiseen, huippututkimukseen ja tutkimuksen vaikuttavuuteen osoittamalla Tekesille määrärahoja yhteensä 70 miljoonaa vuosina 18 ja 19.

Rahoitusta suunnataan kasvua vauhdittaviin yritysten, tutkimuslaitosten ja valtion yhteishankkeisiin. Suomen Akatemiaa rahoitetaan 50 miljoonalla eurolla. Kaiken kaikkiaan opetus- ja kulttuuriministeriö sai riihessä 70 miljoonan lisäpanostukset vuodelle 18 sekä osaaminen kokonaisuudessaan 200 miljoonan euron pääomituksen. Tämä yhdessä koulutusjärjestelmän historiallisen suurten reformien kanssa antaa toivoa ja luo hyvää pohjaa tulevaisuudelle. [Jukka Gustafsson: Mihin unohtuivat yliopistot ja Savonlinna?] — Savonlinna päätetään lisätalousarvion yhteydessä.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi muutama huomio: Iloitsen suuresti siitä, että pystyimme suuntaamaan Metso-ohjelman laajentamiseen 5 miljoonan vuotuisen lisämäärärahan. Aikana, jolloin metsiemme käyttö biotaloudessa kasvaa, on entistä tärkeämpää huolehtia vanhoista metsistä ja luonnon monimuotoisuudesta. [Välihuutoja]

Hyvät kollegat, maailma ei tule valmiiksi näilläkään päätöksillä, mutta olemme ottaneet aimo askeleita eteenpäin. Riihessä tulemme päättämään veroista, tulemme linjaamaan lukiokoulutuksen uudistusta ja monia uusia tärkeitä päätöksiä. Ehkä yksi kauaskantoisimpia päätöksiä, jota lähdemme valmistelevaan, on sosiaaliturvajärjestelmän kokonaisuudistus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Muun muassa kannustinloukkutyö, kohtaanto-ongelmat ovat osoittaneet sen, että meidän on aloitettava merkittävän suuri uudistus meidän sosiaaliturvajärjestelmän uudistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi: Me olemme vedenjakajalla. Meidän talous on selkeästi lähtenyt kasvuun viimeisten kuukausien aikana. Onnistumalla vahvistamaan sitä ja työllisyyskehitystä me voimme saavuttaa ne tavoitteet, jotka olemme asettaneet, ja turvata suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan ja sen erinomaiset palvelut.

Toivon hyvää keskustelua julkisen talouden suunnitelmasta.

Puhemies Maria Lohela: Sitten ryhmäpuheenvuorokierrokseen.

14.21 Annika Saarikko kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio puolue SDP:n viesti vappua juhliville suomalaisille oli: pääministeri ja hallitus, erotkaa. [Välihuutoja] Se ei yllättänyt. Valitettavasti. Se oli tuttu väite teiltä, vailla omaa vaihtoehtoa. Te väititte, että tuloksia ei ole saatu aikaan.

Onneksi oikea elämä eri puolilta maata kertoo kuitenkin päinvastaista. Vihdoin Suomen talous kasvaa, vihdoin työllisyys paranee. Käänte on, hyvä oppositio, tapahtunut kaikilla toimialoilla. [Välihuutoja] Maaliskuun lopussa työ- ja elinkeinotoimistoissa oli yhteensä lähes 34 000 työtöntä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Talous kasvaa, veroja kertyy enemmän, ja konkurssit ovat vähentyneet huomattavasti. Käänte ei ole tapahtunut itsensä. Sen aikaansaamiseen on tarvittu sekä päättäväistä uudistuspolitiikkaa että poikkeuksellista yhteistyötä kilpailukykysovimuksesta alkaen. Etenkään pääministerin itsensä liikkoon laittaminen ei ole mennyt hukkaan. Kiitos kuuluu myös työmarkkinajärjestöille ja tietysti koko hallitukselle.

Arvoisa puhemies! On myönteistä, että saamme täällä tänään kertoa, mitä viime vuosi on tehty. Vielä myönteisempää on, että voimme toivottavasti yhdessä katsoa kauemmas ja arvioida Suomen tulevaisuutta. Mitä seuraavaksi, miten tästä eteenpäin?

Moni taho ennustaa talouteen merkittävää kasvua. Valtiovarainministeriön ennuste on itse asiassa huomattavasti varovaisempi kuin vaikka esimerkiksi vakuutusyhtiö Ilmarisen tuorein ennuste. Nämä merkittävät erot kertonevat siitä, että elämme hetkeä, jolloin talous- ja työllisyyskäänte on jo tapahtunut, ja se voi olla parhaimmillaan vaikutuksiltaan todella merkittävä. Heikompi ennuste tarkoittaa vuosien alamäen vaihtumista kasvuksi.

Arvoisa eduskunta! Myös taloudessa luottamus on kaiken perusta. Kun ihmiset ja yritykset luottavat tulevaisuuteen, ne uskaltavat kuluttaa ja investoida. Tuoreen kotitalouksien suhdannekyselyn mukaan suomalaiset uskovat nyt omaan taloudelliseen turvallisuuteensa merkittävästi enemmän kuin vuosi sitten. Hallituksen tärkeä viesti tukee tätä kotitalouksien kokemaa: säästöpäätökset on nyt tehty. Myöskään kokonaisveroaste ei nouse. Meidän on eduskuntana kyettävä vahvistamaan luottamusta talouden elpymiseen ja uskoa tulevaisuuteen. Toivottavasti myönteistä kehitystä pystytään vahvistamaan myös työmarkkinoilla syksyn neuvotteluissa. Oppositioitakin kysytään, jatkuuko vappupuheiden kaltainen meno vai pystyykö se tukemaan osaltaan myönteisen kehityksen voimistamista itenäisyytemme 100-vuotisjuhlavuoden Yhdessä-teeman mukaisesti.

Arvoisa eduskunta! Suomen suunta on muutettu, mutta ongelmia on edelleen ratkaistavana. Vakavin ongelmista on pitkäaikaistyöttömyyden suuri määrä ja eriarvoistumisen kasvu, pysyvä köyhyys joidenkin elämässä. Suomi on kunnossa vasta silloin, kun jokainen on saatu mukaan ja jokainen ihminen tässä maassa kokee elämänsä merkitykselliseksi. Että ei olisi vain meitä ja heitä — vaan vain meitä. Sipilän hallitus teki puoliväliriihessä monia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

päätöksiä työllisyyden parantamiseksi, osallisuuden vahvistamiseksi ja eriarvoisuuden torjumiseksi. Osaamiseen ja koulutukseen tehtiin panostuksia ja työn tekemistä tehtiin kannattavammaksi.

Arvoisa puhemies! Keskusta on tyytyväinen, että etenkin perheitä tuetaan. Merkittävin yksittäinen työllisyyttä parantava ja samalla ennen muuta pieni- ja keskituloisten perheiden toimeentuloa helpottava päätös oli varhaiskasvatusmaksujen alentaminen. Kuten valtiovarainministeri totesi, noin 6 700 pienituloista perhettä vapautuu päivähoitomaksuista ja monen muunkin perheen maksut alenevat, osalla jopa pitkälti toista sataa euroa kuussa. [Jukka Gustafsson: Tervetuloa demarien linjoille!] Arjessa se tarkoittaa aika montaa vaipapaketia, talvihaalaria ja ruokakassia. Tämä on arvovalinta, joka kohtelee eri hoitomuotoja käyttäviä perheitä tasapuolisesti, se ei ole pois keneltäkään — suurin osa lapsista kun on sekä koti- että päivähoidon piirissä kasvaessaan. Keskustalle oli myös tärkeää, että varhaiskasvatuksen laatuun halutaan panostaa. Eriarvoistumista torjutaan myös esimerkiksi keskustan pitkään ajamalla opintotuen huoltajakorotuksella, joka helpottaa perheellisten opiskelijoiden toimeentuloa. Lisäksi päihdeäitien kuntoutus saa vihdoin rahoituksen valtion budjetista ja turvakotien toimintaa tuetaan.

Puoliväliriihessä puututtiin myös ylivelkaantuneiden tilanteeseen: ulosottoon tulee helpotuksia, velkaneuvontaan ja sosiaaliseen luototukseen tullaan panostamaan. Lisäksi säädämme lain yksityishenkilön konkurssista, joka mahdollistaa vakavasti ylivelkaantuneille uuden alun elämässä. Ne ovat tärkeitä päätöksiä.

Myös nuorten asia on vahvasti keskustan ja hallituksen sydämessä. Peruskoulun tasa-arvorahat, Ohjaamo-toiminnan tukeminen ja raha ammatillisen koulutuksen reformin tueksi tulevat tarpeeseen.

Arvoisa puhemies! Huolenpitoa heikoimmista on myös se, että sosiaali- ja terveystalouden sekä maakuntaudistus viedään yhdessä sovitun mukaisesti maaliin. Perusterveydenhuoltoa on parannettava: perusterveydenhuoltoa tarvitsevat etenkin heikompiosaiset. On myös erittäin tärkeää, että Suomessa pystytään toteuttamaan jo lähivuosina sosiaaliturvan kokonaisuudistus, sille on vahva tilaus. Perusturvasta on tehtävä kannustavampi ja yksinkertaisempi. Onneksi puoliväliriihessä sovittiin tämän työn aloittamisesta.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus huolettaa monia. Hallitus osoittaa tässä tilanteessa tuntuvasti lisää rahaa maanpuolustukseen, poliisille, Rajavartiolaitokselle sekä suojelupoliisille. Se on oikea ratkaisu kansainvälisesti levottomana aikana.

Arvoisa puhemies! Keskustan eduskuntaryhmä antaa tukensa julkisen talouden suunnitelmalle ja tuleville vuosille. Puoliväliriihi osoitti, että hallitus pitää osaltaan Suomea pystyssä ja työntää vauhtia. Suunta on eteenpäin, rohkeasti eteenpäin. Ongelmat on tehty ratkottaviksi. Tunnelmassa on sarastusta paremmasta. Keskustajohtoisen hallituksen politiikalla on onnistuttu luomaan toivoa ja tulevaisuudenuskoa. Hyvät kollegat, mikä voisi olla työssämme tärkeämpää?

14.28 Ville Vähämäki ps (ryhmäpuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Julkisen talouden suunnitelma on keskeisin Suomen valtion taloudenhoidon työkalu. Samalla, kun olemme tehneet hallituksen talouslinjauksen vuosille 2018—2021, olemme tehneet myös va-
kausohjelman, joka puolestaan toimitetaan komissiolle. Talous on lähtenyt kasvuun.

Oppositio tulee esittämään väitteen, että hallituksen toimilla ei mukamas saada talouden käännettä aikaan. Tämä ei luonnollisesti pidä paikkaansa, koska taloutemme on jo lähtenyt kasvuun. Tämä käänne on tapahtunut jo noin vuosi sitten. Kasvuennusteita on alku-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

vuodesta nostettu. Suomen Pankin bkt-ennuste on jo noin 1,6. Muutkin ennustelaitokset ja pankit kohentavat näkymiään Suomen taloudesta. Maailmantalouden kasvuvauhtiin me emme ihan yllä, mutta tämä hyvä hallitus tekee töitä, että saisimme tämänkin etumatkan kiinni.

Kasvua tukevia tekijöitä on paljon. Vienti vetää useilla toimialoilla hyvin. Oikeastaan viennin kasvua on tasaisesti kaikkialla. Mutta mikä on positiivista, Suomen taloudelle on syntymässä myös uusia tukijalkoja. Jos otetaan vaikka lääketieteen teknologia, niin sen vienti on lähes tuplaantunut muutaman viime vuoden aikana. Matkailuala puolestaan työllistää yhä useampaa. Matkailualasta saatava tulo on aivan vastaavaa kuin viennistä saatava tulo.

Kilpailukyky sopimus on puolestaan kohentanut Suomen kustannuskilpailukykyä. Tämä näkyy vientiluvuissa sekä työpaikkojen synnyssä. Tilauksia syntyy helpommin ja tilauskannat kasvavat. Investointihalukkuus on puolestaan kasvanut huomattavasti. Jos katsoo vaikkapa Metsäteollisuuden jättimäisiä investointeja, ne heijastuvat laajalle alueelle, samaten kuten Uudenkaupungin autotehtaan imu sekä telakkatilaukset tuovat työtä paitsi Etelä-Suomeen myös koko Suomeen.

Kuluttajien luottamus on puolestaan ennätystasolla. Koskaan ei ole mitattu tällaisia lukemia aikaisemmin. Ennen kaikkea tässä on huomattavaa se, että luotetaan Suomen talouden, siis kansantalouden, nousuun ja sen kohentumiseen. Mutta kotitaloudet ovat viime aikoina luottaneet myös omaan talouteensa. Tämä taas puolestaan johtaa siihen, että kotitaloudet ovat lähteneet investoimaan asuntoihin tai vaikkapa auton vaihtoon. Tämä lisää kaikkien hyvinvointia, työpaikkoja. Me olemme päässeet sellaisesta hankalasta noidankehästä hyvään, positiiviseen talouskehään. Kuluttajien ostovoima on puolestaan kohentunut hieman. Me teemme edelleen töitä, että saisimme pieni- ja keskituloisten ostovoimaa nostettua lisää.

Matkailusta vielä. Ulkomailta Suomeen suuntautuva matkailu pelkästään aasialaisten osalta on kasvanut 50 000 yöpymisestä 250 000 yöpymiseen. Jos me pystymme tuplaamaan tämän elikkä päästään sinne puoleen miljoonaan yöpymiseen, niin se tuo 19 000 uutta työpaikkaa palvelualalle, ja ne työpaikat syntyvät monestikin sellaisiin kuntiin, missä on pulaa palvelualan työpaikoista, eli Pohjois-Suomeen ja Itä-Suomeen. Hallitus panostaa matkailuun ja viennin edistämiseen 50 miljoonaa. Matkailu 4.0 -hanketta pidämme todella hyvänä päätöksenä.

Julkisen talouden näkymät ovat kohentuneet huomattavasti. Menoaste on alentunut eli julkisten menojen suhde bkt:hen on laskenut, ja tämä on taas johtanut siihen, että kuntatalous on tasapainottunut. Tästä tietenkin kiitos myöskin kuntapäätäjille.

Työllisyyden iso kuva on positiivinen: työttömyys laskee, ennen kaikkea pitkäaikais-työttömyys on vähentynyt. Myöskin työttömyysjaksojen kesto on lyhentynyt. Me olemme tässä hallituskauden puolivälissä pystyneet luomaan edellytykset 45 000 työpaikan syntymiselle. Tasaisen vauhdin taulukolla se tahtoo sanoa sitä, että me pääsemme noin 90 000 työpaikkaan, mutta kun talouden vauhti näyttäisi kiihtyvän, se 100 000:kin on mahdollinen, täysin mahdollinen. Ja jos suhteutetaan edellisen hallituksen aikaansaannoksiin, silloin saatiin 100 000 työtöntä.

Kehysneuvotteluissa päätettiin lisäpanostuksista osaamiseen, välittämiseen, kasvuun, työllisyyteen ja uudistumiseen. Lippulaivainstituuteille 60 miljoonaa, Tekes 60 miljoonaa, ammatillisen osaamisen osaamiskeskukset 80 miljoonaa, Suomen Akatemia 50 miljoonaa, poliiseille 46 miljoonaa, Puolustusvoimat 52 miljoonaa. Supo sai 3,5 miljoonaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Nyt sitten siihen, mitä julkisen talouden suunnitelma antaa pienituloisille. Päivähoitomaksujen alennus — tämä tuli käsiteltyä jo aikaisemmin kahdessa puheessa. Kymmenillä-tuhansilla nämä maksut alenevat. Ne ovat niitä säästettyjä satasia, jotka lähtevät heti kulutukseen. Yle-maksu puolestaan poistuu 200 000 hengeltä, eli tämän hallituskauden aikana noin 500 000 hengeltä on Yle-maksu poistunut. Käytännössä siis tämä tahtoo sanoa sitä, että tonnin voi tienata kuussa niin, että se tulee puhtaana käteen.

Nyt jos katsotaan sitä, miten ylivelkaantuneitten asemaa kohennetaan, tähän työhön panostetaan aluksi 8 miljoonaa, jatkossa 13 miljoonaa. Asumismenojen kasvua hillitään tekemällä indeksimuutos asumistukeen. Työvoimapalveluihin lisättiin huomattava panostus. Minun lukuni on 25 miljoonaa, tässä aikaisemmin tuli esille, että 35 miljoonaa — täytyy vielä katsoa, kumpi on oikeampi, huomattava kuitenkin. Opintotukeen tuli edellä mainittu huoltajalisä. Ulosottolainsäädäntöä uudistetaan eli pitkän työttömyyskauden jälkeen työllistyneelle velalliselle myönnetään lykkäystä ulosmittauksen alkamiseen. Päihdeäideille annettiin tukea. Sitten tämä NEET-toimenpidekokonaisuus: 19 toimenpidettä, todella hyvä.

No, mistä sitten säästettiin? Maahanmuuton kustannukset ovat laskeneet, koska Suomeen on saapunut noin 3 000 henkeä ennakoitua vähemmän. Eli kuntien kotouttamiskoulutuksesta 38 miljoonaa pois ja kuntien kotouttamistuesta 511 miljoonaa.

Nyt mennään kohti uutta budjettia, ensi vuoden budjettia. Tätä valmistellaan jo nyt. Tulvien päätösten tulee olla edelleen pieni- ja keskituloisten ostovoimaa lisääviä, kasvua tukevia, työllisyyttä ja hyvinvointia edistäviä. Alueellista kehitystä tulee tukea.

Yhdyn siihen toiveeseen, että käydään Suomen taloudesta ja tulevaisuudesta hyvä keskustelu toisiamme kunnioittaen. Suomi nousee vain yhteistyöllä. Yhdessä — Tillsammans.

14.36 Jukka Kopra kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähes vuosikymmenen kooman jälkeen taloutemme on viimein palaamassa kasvu-uralle. Valtiovarainministeriö arvioi kasvuksi tänä vuonna 1,2 prosenttia. Luku, jota vielä 2000-luvulla olisi pidetty huolestuttavan alhaisena, otetaan tässä ajassa vastaan ilolla.

Suomen taloushistoria on ollut kasvun historiaa. Lähes 150 vuoden ajan talouskasvumme on ollut maailman toiseksi nopeinta. Pienen kansakunnan tervan viennistä alkanut kasvutarina on ainutlaatuinen. Valitettavasti finanssikriisin ja teollisuuden rakennemuutoksen seurauksena tämän tarinan kirjoitus on ollut jäähyllä lähes kymmenen vuotta — saavutuksia, joita kirjata taloutemme historiaan, ei juuri ole.

Markkinatalous kasvaa, ja suomalaisille tuotteille ja osaamiselle olisi jälleen kysyntää globaaleilla markkinoilla. Taloushistoriamme seuraavan luvun kirjoittaminen on tämän hallituksen, eduskunnan ja työmarkkinajärjestöjen käsissä. Suomi ei enää kestä toista menetettyä vuosikymmentä. Siksi meidän on toimittava nyt, kun asiat vielä ovat omissa käsissämme.

Arvoisa puhemies! Alkuvuoden kasvulukujen lisäksi yritysten ja kuluttajien vahvistunut luottamus talouteen on tervetullut uutinen. Positiiviset tulevaisuuden odotukset ja kohentunut taloustilanne osoittavat hallituksen olevan oikealla tiellä. Työn verotuksen kevennykset, norminpurkutoimet ja kilpailun lisääminen, sote-palveluiden uudistaminen, vastuullinen finanssipolitiikka sekä kilpailukykysojimus ovat kaikki vahvistaneet suomalaisten toivoa paremmasta huomisesta.

Meidän poliitikkojen tärkeä tehtävä on tuoda ihmisten arkeen toivoa — realistinen näkemys siitä, että huomisen päivä on tätä päivää parempi. Olisi houkuttelevaa maalaila pil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

vilinnoja pastellivärein, mutta halkeilevaa ja rapistuvaa seinää ei voi vain peitellä maalilla. Hallitus ei rakenna tulevaisuudenuskkoa tyhjien lupausten varaan, vaan olemme joutuneet tekemään myös vaikeita päätöksiä — tinkimään tämän päivän hyvinvoinnista, jotta myös huomisen hoiva ja sivistys voidaan turvata kestävästi.

Arvoisa puhemies! Maamme nuorisossa on valtava potentiaali. Joka viides 18—24-vuotias suomalainen miettii yrittäjyyttä vaihtoehtona itselleen lähitulevaisuudessa. Vielä 2000-luvun alussa samaa mieltä oli vain noin pari prosenttia nuorisosta. Yrittäjännon kasvu on erityisen arvokasta, kun huomioimme, että uudet työpaikat syntyvät lähinnä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin.

Kokoomukselle on tärkeää, että puoliväliriihen päätöksillä vahvistetaan juuri nuorten uskoa tulevaisuuteen. Kasvukehitystä tuetaan huippututkimuksen sekä innovointitoiminnan panostuksilla. Suomen Akatemiaa ja Tekesiä päätettiin rahoittaa ja pääomittaa yhteensä 240 miljoonalla eurolla. Osaamista vahvistetaan käynnistämällä lukiokoulutuksen modernisointi, panostamalla lisää ammatillisen koulutuksen uudistukseen ja laajentamalla työnantajan tarjoaman koulutuksen verovapautta. Yhteensä hallitus toteuttaa yli 400 miljoonan euron panostukset koulutukseen ja tutkimukseen.

Mahdollisuuksien tasa-arvoa eli jokaisen lapsen ja nuoren oikeutta tavoitella unelmiaan vahvistetaan. Haasteellisilla alueilla toimivien koulujen tuki tuplattiin ja koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten tukea lisätään. Riihessä otettiin tärkeä askel kohti maksutonta osa-aikaista varhaiskasvatusta alentamalla varhaiskasvatusmaksuja pieni- ja keskituloisilta sekä puolittamalla sisarmaksu kaikilta perheiltä. Myös perheellisten opiskelijoiden toimeentuloa helpotettiin 75 euron opintotuen huoltajakorotuksella.

Kokoomus haluaa pitää huolta kaikista ja varmistaa, että talouskasvun synnyttämä hyvinvointi jakautuu oikeudenmukaisesti. Digitalisaation ja robotisaation kiihtyminen kasvattavat hyvinvointiamme, mutta kääntöpuolena ovat perinteisten työpaikkojen väheneminen ja työmarkkinoiden polarisaatio. Siksi nyt aloitettava sosiaaliturvan kokonaisuudistus on välttämätön keino vastata muutokseen ja hyvä tilaisuus viedä sosiaaliturvaa osallistavampaan suuntaan, jossa työn ja turvan yhdistäminen on joustavampaa.

Arvoisa rouva puhemies! Lisäpanostukset rahoitettiin tiukan menokehysten sisäلتä ja myymällä valtion omaisuutta. Kokoomus pitää tärkeänä hallituksen tavoitetta taltuttaa julkisen talouden velkaantuminen ja kestävyysvaje. Valtiovarainministeriön tuorein ennuste kuitenkin karusti osoittaa, ettei nykyinen kasvu riitä poistamaan julkisen talouden alijäämää tai nostamaan työllisyysastetta tavoitellulle 72 prosentin tasolle. Prosenttikasvu lämmittää, mutta on muistettava, että koko hyvinvointiyhteiskuntamme rahoitus on laskettu huomattavasti nopeamman kasvuoletuksen varaan. Todettakoon siis suoraan, etteivät hallituksen nykytoimet vielä riitä.

Työsarkaa on siis riittävästi. Kahdessa vuodessa ehditään tehdä vielä paljon, jos tahtoa ja rohkeutta on. Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä jo ensi syksyn budjettiriihessä olisi veroratkaisujen lisäksi tehtävä uusia työllisyyttä parantavia ratkaisuja. Yhtään kiveä ei voida jättää kääntämättä kasvun ja työllisyyden tieltä. Siksi katsomme, että perhevapaiden uudistaminen, työpaikkakohtaisen sopimisen lisääminen ja yritystukien uudelleenarviointi on pidettävä harkittavien keinojen valikoimassa.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelman huolestuttavin viesti on, että vaatimaton kasvumme on itse asiassa lähellä pitkän aikavälin kasvupotentiaaliaamme. Korkea rakenteellinen työttömyys yhdistettynä työikäisen väestön absoluuttiseen vähenemiseen ovat ajaneet meidät vaikeaan nurkkaan. Tämä tarkoittaa, että kotimaista kysyntää vahvis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

tavilla toimenpiteillä on vain inflaatiota kasvattava vaikutus. Oppositionkin toivoisi pitävän tämän mielessä tässä suhdannetilanteessa, että elvytyskortti voidaan pitää visusti taskun pohjalla. Olemme suhdannekuopan sijaan rakenteellisessa kuopassa, josta voimme nousta vain työn tarjontaa kasvattavien ja työmarkkinoiden joustavuutta lisäävien muutosten avulla. Poppakonsteja ei tarvitse etsiä, vaan on vietävä loppuun Juha Sipilän hallitusohjelman toimenpiteet.

Jotta tavoitteisiin päästään, vetoan hallituskumppaneiden lisäksi myös työmarkkinajärjestöihin. Uskon vahvasti, että tavoitteet kaikilla ovat yhteneväiset — saada Suomeen lisää työtä ja hyvinvointia. Hallitus ei yksin voi tehdä tätä kaikkea, ja siksi on löydettävä tie, jossa yhdessä sopien reilusti ja vastuullisesti saamme joustavoitettua työmarkkinoitamme. Esitän tämän toiveen työmarkkinajärjestöille erityisesti yli 300 000 työttömämme ja heidän perheidensä toimeentulon ja hyvinvoinnin vuoksi. Hallitus ja työmarkkinajärjestöt voivat yhdessä kukistaa yhteiskuntamme suurimman eriarvoisuutta aiheuttavan tekijän, työttömyyden, ja näin kirjoittaa taloushistoriaamme uuden menestystarinan.

14.43 Antti Rinne sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Piti tulla työllisyysriihi, tuli tussahdus. [Hälinää] Hallitus kokoontui puolivälitarkasteluun tilanteessa, jossa oli selvää, että se ei tule saavuttamaan talouspolitiikan tavoitteitaan. Riihen päätökset eivät anna aihetta tältä osin uudelleenarvioon. Poliitiikan suunta pysyi entisenä, uudet toimet jäivät näpertelyksi, eikä talouden suuri kuva muuttunut. Työpaikkoja odottavat ihmiset joutuivat jälleen pettymään.

Hallitus tavoittelee työllisyyden vahvistamista 110 000 ihmisellä tämän hallituskauden aikana. Tähän tavoitteeseen ei tulla pääsemään edes puoliväliin. Myös 72 prosentin työllisyystavoitteesta ollaan jäämässä kauas: valtiovarainministeriön ennusteen mukaan työllisyysaste jää 70 prosenttiin vuonna 2019. Myös velkaantumistavoitteet jäävät saavuttamatta. Velaksi eläminen ei lopu vuonna 2021. Hallitus on joutunut luopumaan omasta velkatavoitteestaan, koska se ei kykene tekemään työllisyyttä parantavia päätöksiä.

Hallituksen päätöksentekokyky osoittautui heikoksi. Se nosti kädet pystyyn eikä tehnyt odotettuja uudistuksia, jotka se olisi vielä voinut tehdä.

Työllisyyden kannalta myönteinen päätös oli varhaiskasvatusmaksujen alentaminen. Se tukee työssäkäyntiä ja helpottaa monien lapsiperheiden arkea.

Panostukset tutkimukseen, tuotekehitykseen, viennin edistämiseen ja elinkeinopolitiikkaan ovat tärkeitä ja tarpeellisia. Suurin osa näistä panostuksista on kuitenkin kertaluontoisia ja aivan eri mittaluokkaa kuin hallituksen aiemmin tekemät pysyvät leikkaukset. Kyse on laastarin laittamisesta itse aiheutetun märkivän haavan päälle.

Tämä sitaatti vuodelta 2014 sopii hyvin tähän: "Tällaisia paketteja on helppo tehdä: ensin leikataan, sitten palautetaan ja palautusta mainostetaan kasvupakettina." Tämä oli teiltä silloin hyvin sanottu, pääministeri Sipilä. Siis tällaisia paketteja on helppo tehdä: ensin leikataan, sitten palautetaan ja palautusta mainostetaan kasvupakettina. [Paavo Arhinmäki: Ohhoh, kuka näin on sanonut?]

Arvoisa puhemies! Tälläkään kertaa uusilta leikkauksilta ei välttytty. Hallitus markkinoi asumistuen heikennyksiä kannustintoina, mutta todellisuudessa kyse on jälleen yhdestä iskusta pienituloisten ihmisten toimeentuloon. Juuri kukaan asiantuntija ei tunnu uskovan, että tällä leikkauksella pystyttäisiin hillitsemään vuokrien nousua.

Hallitus on yhä toteuttamassa työttömyysturvan aktiivimallia ja siihen liittyviä leikkauksia. Tämä aktiivimalli tarkoittaa 5 prosentin leikkausta työttömien ihmisten toimeen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

tuloon. Leikkaukset johtavat toimeentulokiriippuvuuden kasvuun, ja se taas tarkoittaa kannustinongelmien pahenemista. Tätäkään kokonaisuutta ei ole mietitty aivan loppuun asti.

Maakunnilta hallitus päätyi leikkaamaan rahoitusta ennen kuin niitä on edes perustettu. Maakuntaindeksin puolitus vuonna 2020 tarkoittaa 166 miljoonan euron lovea palveluiden rahoitukseen. Jo nyt on selvää, että monilla maakunnilla tulee olemaan suuria taloudellisia vaikeuksia selvitä tehtävistään. On kummallista, että hallitus päätti tietoisesti kasvattaa näitä riskejä. Sotkut jäävät seuraavan hallituksen selvitettäväksi.

Arvoisa puhemies! Mitä sitten pitäisi tehdä? Tarvitaan todellisia rakenneuudistuksia työllisyyden vahvistamiseksi — sellaisia, mihin hallitus ei ole kyennyt.

Perhevapaita pitää uudistaa. Tarvitaan malli, joka tukee pienten lasten vanhempien työsäkäyntiä, jakaa vastuuta lasten hoidosta nykyistä tasaisemmin ja lisää perheiden valinnanmahdollisuuksia. Tällaisen uudistuksen tarpeen tunnustavat kaikki — paitsi Sipilän hallitus. Useita hyviä malleja on esitetty, SDP on esittänyt omansa, ja nyt tarvitaan vain päätös uudistuksen toteuttamisesta.

Arvoisa puhemies! Aivan liian moni nuori on tällä hetkellä ilman koulutus- tai työpaikkaa. Meidän on huolehdittava siitä, että kaikki nuoret pysyvät mukana ja että kaikkien tulevaisuus näyttää valoisalta ja turvatulta. SDP on esittänyt oman, uuden nuorisotakuumallin. Oppivelvollisuuden pidennys olisi tehokkain keino korjata ilman koulutusta jäämisen ongelmaa.

Arvoisa puhemies! Retuperälle jätetyn työllisyyspolitiikan kehittämiseen on otettava uusi ote. Suomi on kaukana muista Pohjoismaista. Tarvitsemme lisää panostuksia aktiiviseen työvoimapolitiikkaan, kuten koulutukseen ja ihmisten työllistämiseen yrityksiin, järjestöihin ja kuntiin. SDP on jo pitkään esittänyt omaa malliaan, jossa työttömyysturvaa voisi käyttää laajemmin työllistämiseen. Näin voisimme parantaa monien ihmisten mahdollisuuksia löytää työpaikka tai mielekästä tekemistä esimerkiksi järjestöistä tai työpajoista.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Tarvitsemme yhä tulevaisuusinvestointeja ja talouskasvun edellytysten vahvistamista. Homekoulut on saatava kuntoon, ja asumisen ja liikenteen pulonkauloja on purettava. Tällaisilla investoinneilla luomme työpaikkoja tässä ja nyt ja luomme pohjaa tulevalle kasvulle.

Arvoisa puhemies! Ikävä kyllä hallituksen kehyspäättös ei tuo muutosta talouden tilannekuvaan. Jos talouspolitiikkaan ei saada uutta otetta, tavoitteista jäädään kauaksi. Uuden otteen ottaminen on jäänyt nyt eduskunnan tehtäväksi. Sosiaalidemokraatit ovat valmiita yhteistyöhön, jonka tavoitteena on korkeampi työllisyys, korkea osaaminen ja kaikkien mukana pitäminen. [Kimmo Kivelä: Olipa tussahdus!]

14.50 Touko Aalto vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihreät antaa hallitukselle kiitoksen niistä puoliväliriihessä tehdyistä päätöksistä, joilla paikattiin jo tehtyjä leikkauksia etenkin koulutukseen ja osaamiseen. On kuitenkin harhaanjohtavaa puhua isoista satsauksista, kun ensin leikataan valtavasti ja sitten paikataan vähän. 20 000 lasta huoltavaa opiskelijaa ovat helpottuneita, kun hallitus päätti opintotuen huoltajakorotuksesta. Tästä huolimatta yhteenlaskettu tuloskin on pienempi kuin tilanne ennen leikkauksia. Ammatillisesta koulutuksesta on leikattu 190 miljoonaa. [Eduskunnasta: Ei riitä!] Nyt ammatillisen koulutuksen reformiin osoitettiin 15 miljoonaa kahdelle seuraavalle vuodelle. Se ei tuo takaisin menetettyjä aloituspaikkoja, irtisanottuja opettajia eikä poistettuja lähiovetustun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

teja. Vaikka pääomittamisen osalta puhutaan isoista summista, itse tutkimukseen ja koulutukseen sen kautta kanavoituu lisärahaa alle 10 miljoonaa euroa vuodessa.

Arvoisa puhemies! Vihreät on tyytyväinen jokaisesta myönteisestä uutisesta, joka liittyy talous- ja työllisyyskehitykseen. Suomi pystyy kuitenkin parempaan, niin rakenteiden uudistamisen kuin konkreettisten, ihmisten arkea helpottavien ja työllisyyttä lisäävien toimien osalta. Vihreät sitoutuu sote-uudistuksen toteuttamiseen yhdessä hallituksen kanssa, kunhan hallitus sitoutuu uudistuksen alkuperäisten tavoitteiden toteuttamiseen. On ennen-aikaista sanoa, että sote-uudistuksella saavutetaan 3 miljardin euron kustannuskehityssäästöt, jos kaikkia sote-esityksiä ei ole annettu, valinnanvapauslaki joutuu vielä perustuslakivaliokunnan syyniin, tietojärjestelmäratkaisua ei ole olemassa ja maakuntia ei ole perustettu. Hallituksen valinnanvapausmallin toteutuessa säästöjen sijaan riskinä on kokonaiskustannusten nouseminen. Hyville ehdotuksille on nyt tarvetta, sillä hallituksen itse itselleen asettamat talous- ja työllisyystavoitteet ovat jäämässä vajaiksi. Kun tämänkaltaisessa tilanteessa linjataan, että lisää leikkauksia ei tule, kokonaisveroaste ei saa nousta ja perhevapaiden tai yritysverotuksen uudistaminen ei käy, keinot talous- ja työllisyyskäänteeseen aikaansaamiseksi ovat rajallisia. Hallitus jättääkin siis paljon odotusarvoa perussuomalaisen puoluekokouksen jälkeiseen aikaan sekä syksyn budjettiriiheen. Ilman uusia ja vaikuttavia työllisyystoimia ja rakenneuudistusten toimeenpanoa on vaikea saada aikaan kestäväää käännettä parempaan.

Arvoisa puhemies! Yksi isoimpia haasteitamme on pitkäaikaistyöttömien suuri määrä, samoin sen muuntuminen rakenteelliseksi työttömyydeksi. Pitkäaikaistyöttömät eivät ole mikään yhtenäinen ihmisjoukko, ja sen vuoksi tarvitaan erityisiä toimia nuorten tilanteeseen, moniongelmaisten ihmisten tukemiseksi sekä niille, joiden työttömyys on alkanut toimialarakenteen muutoksesta. Elinkeinoelämän valtuuskunnan tekemän tuoreen selvityksen mukaan Suomessa on jo nyt 79 000 parhaassa työiässä olevaa miestä, jotka eivät tee tai eivät edes hae töitä. Puoliväliriihen työllistämistoimissa oli paljon hyviä pieniä toimia, joilla helpotetaan ja huomioidaan niin työttömien työnhakijoiden asemaa, itsensä työllistäjien tilannetta kuin yrittäjien asemaa ja luodaan esimerkiksi sääntöjä nollatuntisopimusten käyttämiseen. Hallituksen on kuitenkin syytä arvioida aikaisempien työllisyystoimiensa vaikutukset pitkäaikaistyöttömyyteen, kuten kiky-sopimus, vuosiloma- ja työttömyysturvalain muutokset sekä julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudistaminen.

Arvoisa puhemies! Kuntavaalien aikana väitettiin, että perhevapaiden uudistaminen veisi perheiltä itsemääräämisoikeuden tai romuttaisi kotihoidon tuen täysin. Tämänkaltaiset puheet ovat tietämättömyyttä esitetyistä vaihtoehdoista ja siitä, miksi niitä esitetään. Perhevapaajärjestelmä vaikuttaa yhteiskuntaan monella tapaa. Kyse on perheiden hyvinvoinnista, taloudesta, työllisyydestä, tasa-arvosta sekä sosiaalipolitiikasta. Nykyisen perhevapaajärjestelmän ongelmat ovat hyvin tiedossa, ja lähes kaikki eduskuntapuolueet ja useat eri järjestöt ovat esittäneet omia vaihtoehtojaan siitä, miten perheiden hyvinvointia voitaisiin lisätä, työllisten määrää kasvattaa ja sukupuolten välistä tasa-arvoa edistää. Tästä huolimatta hallitus jätti perhevapaat uudistamatta. Vihreiden vaihtoehdossa molemmille vanhemmille korvamerkitään 5 kuukautta ansiosidonnaista perhevapaata ja yhden 5 kuukauden jakson vanhemmat voivat jakaa keskenään parhaalla mahdollisella tavalla. Kotihoidon tuki muuttuisi joustavammaksi hoitorahaksi. Vihreät haluaa antaa mahdollisuuden tukien käyttämiseen myös pätkissä ja osa-aikaisesti. Tämä olisi sitä kauan puhuttua joustoa sekä valinnanvapautta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Vihreät antaa vilpittömän kiitoksensa hallitukselle varhaiskasvatuseräyksen alentamisesta ja muutokseen satsatuista euroista. Tästä on hyvä kulkea kohti osa-aikaista maksutonta varhaiskasvatusta. Yhä useamman lapsen saaminen laadukkaaseen varhaiskasvatukseen pariin on tehokasta syrjäytymisen ehkäisyä. Samalla se edistää erityisesti naisten työllisyyttä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen ilmasto- ja energiastrategian toteuttamiseen varataan lisärahaa 25 miljoonaa euroa, ja kohteet ovat pääosin hyviä. Enemmän on kuitenkin tehtävää. Hyvä uutinen on se, että monet ilmastomuutoksen vastaiset toimet eivät tuota lisäkustannuksia, päinvastoin. Kannustamme hallitusta ensimmäisenä karsimaan niitä yritystukia, jotka ovat selvästi haitallisia ympäristölle eivätkä uudista taloutta. Tällaisia ovat esimerkiksi uusi päästökauppakompensaatio sekä teollisuuden energiaveroleikkuri. Kumpikaan tuki ei ole ollut perusteltu myöskään tukea saaneiden yhtiöiden talouden kannalta. Korostamme kokonaisuudessaan, että talouden osoittaessa toipumisen merkkejä olisi hyvä aika laatia pitkän aikavälin suunnitelma tehostamien tukien karsimiseksi ja tukien uudelleen-suuntaamiseksi. [Matti Vanhanen: Siis verojen kiristämiseksi!]

Koulutus, tutkimus, innovaatiot ja osaaminen ovat suurimmat voimavaramme ja ilmastomuutos suurin uhkamme. Tämän pitää näkyä päätöksenteossa jo tänään, jotta voimme vastata muuttuvaan maailmaan huomenna. Vihreät sitoutuu tuomaan jatkossakin omia vaihtoehtojaan tulevaisuuden puolesta, mutta korostamme, että tässä työssä tarvitaan teistä kansanedustajista jokaista, puoluekannasta riippumatta. Kunnioitetaan siis toisiamme ja toimitaan yhdessä.

14.57 Li Andersson vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitkän taantuman jälkeen Suomeen on nyt luvassa maltillista kasvua ja myös investoinnit ovat nousussa. Käännös kohti kasvu-uraa on ehdottoman tervetullut. Se oli myös vääjäämättä edessä jossain vaiheessa, vaikka kaikki nyt yrittävät ottaa siitä kunnian itselleen. Vaikka Suomi nyt saa vetoapua maailmanmarkkinoilta, on kasvua valtiovarainministeriön ennusteen mukaan luvassa tulevien vuosien aikana vain noin reilun prosentin edestä. Matalan kasvun olosuhteissa on entistä keskeisempää, että talouspolitiikassa tähdätään työllisyysvaikutusten maksimoimiseen samalla, kun huolehditaan sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta ja tuloerojen kaventamisesta. Tämä hallitus on epäonnistunut molemmissa. Hallituksen työllisyystavoitteeseen pääseminen edellyttäisi paljon rohkeampia toimenpiteitä vanhempainvapaajärjestelmän uudistamiseksi, työttömyysturvan ja ulosoton byrokraloukkujen purkamiseksi, työllisyysmäärärahojen lisäämiseksi sekä mittavia panostuksia liikenneinfrastruktuuriin ja korjausrakentamiseen. Hallitus on sen sijaan rapauttanut osaamista ja sosiaaliturvaa 4 miljardin säästöin, kasvattanut tuloeroja veronalennuksin. Sote-uudistuksen myötä se on takaamassa 10 miljardin euron markkinat isoille yrityskonserneille.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelmasta käy ilmi, että kilpailukyky sopimuksen hinta valtiontaloudelle on 800 miljoonaa. Arvoisat ministerit, tästä on järkevä taloudenpito ja järkevä työmarkkinapolitiikka kaukana. Suomalaiset duunarit saivat työajan palkattoman pidennyksen, pienennetyt nettoansiot ja monet heistä lomarahojen leikkauksen melkein kolmanneksella, ja sen lisäksi me saamme kaikki veronmaksajina paikata tämän sopimuksen jättämää lähes miljardin kokoista reikää valtion budjettiin. Koulutukseen ette löydä rahaa, sosiaaliturvaan ette löydä rahaa, mutta palkanalennusten kustantamiseksi löysitte melkein miljardin verran. Myös hävittäjähankintoihin löytyy rahaa, ja kaiken lisäksi sitä paljon parjattua velkarahaa. Työllistäviin investointeihin valtio ei hallituksen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

mielestä missään nimessä saa ottaa lainaa, mutta hävittäjäostoihin se sitten kelpaa. Pääministeri Sipilän mukaan tätä velkaa ei huomioida velaksi elämisen lopettamisessa. Velaksi eläminen lopetetaan siis siten, että vain päätetään olla huomioimatta tietty osa julkisesta velasta. [Mauri Pekkarinen: Pitäiskö?] Eikö tätä samaa periaatetta sitten voida soveltaa työpaikkoja luovaan asunto- ja liikenneinvestointiohjelmaan?

Arvoisa puhemies! Kiitosta saa päätös alentaa varhaiskasvatusmaksuja, mutta muuten hallituksen linja ei juurikaan muuttunut puoliväliriihessä. [Eduskunnasta: Entä turvallisuudesta?] Panostukset olivat pieniä määrärahalisäyksiä samoille kohteille, joista aikaisemmin on leikattu paljon. Ammatilliselle koulutukselle annettiin 15 miljoonaa, kun puoli vuotta aikaisemmin hallitus leikkasi 190 miljoonaa. Opiskelijat saavat nyt 10 miljoonaa, kun opintotuesta leikataan yhteensä 112. Suunta ei muuttunut myöskään, mitä tulee pienituloisten huomioimiseen:

Puoliväliriihessä hallitus päätti niin sanotun aktiivimallin käyttöönotosta. Se on työttömyysturvan leikkuri, joka kohtelee työttömiä eriarvoisesti. Mallin järjettömyyttä kuvastaa se, että työtön voi säilyttää oikeutensa täyteen työttömyysturvaan käymällä töissä.

Hallitus päätti myös uusista heikennyksistä asumistukeen. Tuen leikkausta on perusteltu sillä, että asumistuki toimisi vuokrankorotusautomaattina. Todellisuudessa vuokrat ovat nousseet nopeammin kuin asumistuki. Myös sellaisina vuosina, kun asumistuen vuokratormeja ei ole korotettu, ovat vuokrat nousseet kuluttajahintoja nopeammin. Opintotuen asumislisään on tehty parannuksia viimeksi vuonna 2005, tästä huolimatta vuokrat ovat nousseet. Välillä kuuluu jopa ministereitä myöten väitteitä siitä, että asumistuki kattaisi vuokran kokonaan. Tämä ei pidä paikkaansa. Viime vuonna 70 prosentilla vuokralla asuvista yleisen asumistuen saajista todellinen vuokra ylitti normivuokran, jonka perusteella asumistuki lasketaan. Asumistuessa on sekä perusomavastuu että yläraja hyväksytyille asumismenoille. Vaikka olisit niin pienituloinen, että omavastuuta ei ole, on asumistuki enintään 80 prosenttia hyväksytyistä asumismenoista, jotka siis usein ovat pienemmät kuin todellinen vuokra. Tuen heikennykset tulevat nyt kohdistumaan pienituloisiin vuokralla asuviin eivätkä vuokranantajiin. Inhimillisempi keino puuttua ylikorkeisiin vuokriin on kohtuuhintaisen asumisen merkittävä lisääminen sekä vuokrankorotuksia hillitsevien toimenpiteiden selvittäminen.

Arvoisa puhemies! Pienituloisetkin suomalaiset kaipaavat hyviä uutisia. Tässä puoliväliriihessä hallituksella olisi ollut mahdollisuus keskittyä inhimillisten uudistusten eteenpäinviemiseen. Kestävä työllisyyspolitiikka luodaan panostamalla koulutukseen, tutkimukseen ja innovaatioihin. Tuen heikentämisen sijaan työllisyyttä voi edistää myös purkamalla erityisesti työttömiin kohdistuvia byrokratialoukkuja, helpottamalla opiskelua työttömyysturvalla, nostamalla työttömyysturvan suojaosaa sekä nostamalla ulosoton suojaosuuden esimerkiksi 800 euroon kuussa.

Me haluamme vasemmistossa Suomeen kestävän rakennemuutoksen, joka turvaa suomalaisen huippuosaamisen, teollisen kilpailukyvyn ja korkean työllisyyden sosiaalisesti ja ekologisesti kestävällä tavalla. [Eero Heinäluoma: Selkeä linja!]

15.04 **Mats Nylund r** (ryhmäpuheenvuoro): Värderade fru talman, arvoisa rouva puhemies! Sipilän hallitus on pitänyt hallitusohjelmansa puolivälitarkastelun ja päivittänyt julkisen talouden suunnitelman. Lopputulokset on lievästi positiivinen mutta melko vaatimaton. On selvästi nähtävissä, että perussuomalaisten surkea ja keskustan kovin heikko tulos kunallisuvaaleissa on saanut hallituksen hyvin varovaiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Hallituksen tärkein tavoite, työpaikkojen lisääminen ja työllisyysasteen nostaminen 72 prosenttiin, jää saavuttamatta siitä huolimatta, että suhdanteet ovat kääntyneet parempaan suuntaan. Useimpia merkittäviä päätöksiä, joita asiantuntijoiden mukaan tarvittaisiin tavoitteeseen pääsemiseksi, on lykätty tai pantu kokonaan jäihin. Työmarkkinoiden uudistamisesta ja paremmista mahdollisuuksista paikalliseen sopimiseen ei tullut mitään. Perhepolitiikan uudistamisesta ei tullut mitään, vaikka on olemassa hyviä malleja, jotka sekä parantaisivat naisten asemaa työmarkkinoilla että lisäisivät miesten mahdollisuuksia olla pidempään lastensa kanssa kotona niiden ollessa pieniä.

Rohkeista veropäätöksistä, jotka pienentäisivät Suomessa työn verotukseen kohdistuvaa äärimmäisen korkeaa veropainetta, ei tullut niistäkään mitään. Tässä onkin kysyttävä hallitukselta: miksi ette tartu tilaisuuteen, joka nyt tarjoutuu? Asiantuntijat ovat yksimielisiä siitä, että sote- ja maakuntauudistus merkitsee verojärjestelmän perinpohjaista muutosta. Eikö pitäisi tarttua tilaisuuteen ja tehdä samanaikaisesti tämän muutoksen kanssa muita veropäätöksiä, jotka ovat järkeviä ja pienentävät meillä työhön kohdistuvaa ankaraa verotusta?

Värderade talman! De åtgärder som regeringen ska ha beröm för är de sänkta dagvårdsavgifterna som minskar på flitfällorna. Bra är även att man styr resurser för att förbättra kvaliteten på småbarnspedagogiken och stärker jämlikheten i landets grundskolor. Liksom ungdomssatsningarna. Även försörjartillägget i studiestödet är välkommet, även om det inte räcker till för att kompensera tidigare nedskärningar. Detsamma kan man säga om satsningarna på Tekes och Finlands Akademi, de är helt nödvändiga, men de kompenserar inte de tidigare kraftiga nedskärningarna av utbildningsresurserna.

Fastän vi alla vet att regeringens handlingsprogram är otillräckligt så har regeringen paketerat åtgärderna så det ser bra ut. Man talar vackert om olika korgar för kompetens, för tillväxt, för sysselsättning, omsorg, förnyelse och säkerhet. Frågan är om innehållet i korgarna räcker till.

Arvoisa puhemies! Ruotsalainen eduskuntaryhmä olisi toivonut selkeämpiä linjauksia työmarkkinoiden uudistamisesta ja pienyrittäjyyteen kannustamisesta. Meidän pitäisi välittömästi poistaa ulkomaista työvoimaa koskeva tarveharkinta. Erityisesti uudet startup-yritykset ovat vaatineet tätä. Sen sijaan hallitus laatii laskelmiaan, jotka lähtevät maahanmuuton vähenemisestä. On surullista ja täydellinen harhaluulo kuvitella, että suljetumpi Suomi voisi tarjota enemmän hyvinvointia ja turvaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksella on ollut kunnianhimoiset tavoitteet työllisyysasteen noususta ja sote-uudistuksen tuomista säästöistä. Nyt puoliväliriihessä ei tullut merkittäviä toimenpiteitä työllisyyttä ajatellen, ja soten tietojärjestelmiin tullaan laittamaan neljän vuoden aikana miljardi euroa rahaa. Soteen satsattava raha on välttämätön, mutta samalla puhutaan, että soten säästövaikutus tulee olemaan 3 miljardia. En varmasti ole yksin, kun sanon, että tämä kaikki tuntuu vähän oudolta. Sanotaan, että työllisyys kasvaa ja saamme miljardiluokan säästöt, mutta asiantuntijat sanovat, että tämä on lähinnä utopiaa. Hyvä hallitus, miten te olette laskeneet, että tämä yhtälö oikein toimii?

Kun hallitus, sikäli kuin oikein ymmärrän, ensi viikolla antaa ehdotuksensa valinnanvapausmallista, myös pienten ja keskisuurten yritysten rooli on turvattava. Sosiaali- ja terveydenhuollostamme ei saa tulla suurten terveystietojen temmellyskenttää. Tässä hallituksen on otettava vastuunsa eikä oltava naiivi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Värderade fru talman! Statsministern sade efter halvtidsöversynen att regeringen når sina mål om ekonomin växer med två procent. Det är bra med en optimistisk grundton, men vi vet att finansministeriet förutspår en klart lägre tillväxt. Om Finland ska överträffa prognoserna måste vi ha en klar strategi i väsentliga framtidsfrågor. EU:s avfallsdirektiv och materialåtervinningsindustrin kan ge tusentals nya jobb. Delningsekonomin är också framtidens melodi. Populariteten med delningsekonomi ökar ständigt, men lagstiftningen hänger inte med. Finland borde vara mer proaktiv i att förnya lagstiftningen så att spelreglerna blir klara.

Vi bör också satsa på nya branscher. Finlands ekonomiska utveckling beror i hög grad på hur företagen kan ta till vara innovationer och ny forskning. Bland annat energisektorns kraftiga förändring, Paris klimatavtal skapar stor potential inom miljöteknologi och clean-tech, och det bör vi kunna utnyttja bättre än i dag.

Puhemies Maria Lohela: Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä, edustaja Östman, olkaa hyvä. Edustaja Östmanin puheenvuoron jälkeen puheenvuorot ensin ministeri Orpolle ja sitten pääministeri Sipilälle, kummallekin 5 minuuttia, ja sitten debatti.

15.11 Peter Östman kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, värderade talman! Suomen talous on pikkuhiljaa kääntymässä nousuun, ja tähän on hyvä uutinen.

Den finländska ekonomin har svängt i en positiv riktning, och det är en god nyhet. Förväntningarna inför regeringens halvtidsöversyn innehöll stora förväntningar. Trots att regeringens beslut inte svarade mot dessa förväntningar, framför allt gällande arbetslivsreformerna och flitfällorna, finns en del goda beslut också i halvtidsrian. Försörjartillägget för studerande med barn var ett nödvändigt beslut, likaså tilläggsresurserna för polisen och gränsbevakningen.

Arvoisa puhemies! Hallituksen puheet ennen puolivälitarkastelua antoivat aiheen odottaa suuria. Hallituksen ministerit olivat jo pitkään viitanneet puoliväliriiheen puheissaan ja antaneet ymmärtää, että silloin tuodaan uusia ratkaisuja talouden ja työllisyyden haasteisiin. Kehysriihen ajankohtaa jopa siirrettiin yli kuntavaalien, jotta hallitus pystyisi valmistelemaan esityksensä huolella.

Mitä sitten jäi käteen? No, mielestämme liian vähän. Työllisyysreformia ei nähty, paikallista sopimista ei haluttu edistää eikä huonosti kohdennettuihin yritystukiin puututtu. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä odotti ja odottaa hallitukselta enemmän. Puoliväliriihen yhtenä mottona oli uudistaminen. "Turvallisuuden, työllisyyden, huolenpidon ja uudistamisen riihi", kuten hallitus sen itse ilmaisi.

Pienet lisäpanostukset työvoimapalveluihin ovat toki tervetulleita mutta eivät riittäviä. Suomen tukijärjestelmä ei edelleenkään kannusta tarpeeksi ottamaan työtä vastaan. Työllisyyttä lisäävistä selkeistä toiminnoista olisi pitänyt päättää puoliväliriihessä, ja ne olisi pitänyt saada voimaan ripeästi. Hallitus päätti kylläkin joistakin toimenpiteistä, mutta liian moni näistä on edelleen selvitettävien asioiden listalla. Ei voi olla niin, että ne tulisivat voimaan vasta ensi vaalikaudella. Velka juoksee koko ajan ja kustannukset kasvavat, kun ihmiset ovat työttöminä.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelmassa on toki myös hyvää. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää perheellisille opiskelijoille palautettua huoltajakoro-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

tusta erittäin tervetulleena. Olemme esittäneet huoltajakorotuksen käyttöönottoa vaalikauden alusta lähtien. Valitettavasti lapsiperheille kohdistettu korotus jäi kovin pieneksi, se ei riitä korvaamaan edes aiemmin tehtyä leikkausta opintotukeen. Vaihtoehtobudjetissamme esitimme 200 euron huoltajakorotusta.

Kannustinloukkujen purkamiseksi tehdyt toimet ovat myös oikeansuuntaisia, tosin nekin jäivät kovin vaatimattomiksi. Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen perheen toisesta lapsesta on tervetullut uudistus monen keskituloisen perheen osalta. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä olisi kuitenkin toivonut hallitukselta rohkeampaa otetta perhevapaiden ja päivähoiton kehittämisessä. Tarjosimme jopa hopeisella tarjottimella valmista mal lia. Taaperobonukseksi nimetty KD:n malli olisi tuonut joustavuutta, selkeyttä ja valinnanvapautta lapsiperheille. Nyt hallitus meni sieltä, missä aita oli matalin.

Arvoisa puhemies! Asumistukiuudistus on sekin oikeansuuntainen. Asumistukijärjestelmää tulee uudistaa, sillä alati kasvavat asumistuet valuvat vuokranantajille ja nostavat yleistä vuokratasoa. Häätisesti valmisteltu asumistuen leikkaus aiheuttaa kuitenkin suuria ongelmia monille. Ihmiset tulevat ajautumaan toimeentuloluukuille. Uudistus olisi pitänyt kytkeä yhteen sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen kanssa ja toteuttaa niin, ettei kukaan tuesta riippuvainen ajaudu kohtuuttomaan tilanteeseen. Kristillisdemokraattien kannustava perusturva -mallissa tämä asia on huomioitu. Toivomme todella, että mallimme huomioidaan käynnistettävässä sosiaaliturvan kokonaisuudistushankkeessa.

Arvoisa puhemies! Lisäykset tutkimukseen, kehitykseen, viennin edistämiseen ja koulutukseen ovat ilman muuta tervetulleita. Nämäkin panostukset jäävät kuitenkin verrattain pieniksi. Esimerkiksi hallitus palauttaa teknologian tutkimukseen vain kolmasosan siltä viemistään rahoista ja ammatillisen koulutuksen reformiin kohdennettu 15 miljoonaa euroa kahdelle vuodelle on mahdottoman pieni summa verrattuna 190 miljoonan euron leikkauksiin.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää turvallisuuteen tehtäviä panostuksia erittäin tärkeinä ja kannatettavina. Määrärahalisäykset Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle ja poliisille tulevat todella tarpeeseen. Ilman lisämäärärahoja esimerkiksi poliisien määrä olisi laskenut reippaasti alle 7 000:n, millä olisi ollut katastrofaaliset seuraukset. Ryhmämme haluaa muistuttaa siitä, että mikäli hallitus toteuttaa kaavailut muutokset maamme alkoholipolitiikkaan, tarkoittaa se samalla poliisin työmäärän lisääntymistä merkittävästi. Silloin nämäkään määrärahalisäykset eivät riitä, vaan poliisi tulee tarvitsemaan huomattavasti lisää resursseja.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää hallituksen toimia osittain oikeansuuntaisina vaikkakin riittämättöminä. Mutta vaalikausihan on vasta puolesavälissä. Vielä on aikaa tarttua toimeen ja tehdä kunnollisia ratkaisuja ja todellisia uudistuksia. Niitä Suomi tarvitsee nyt.

Puhemies Maria Lohela: Ja ministeri Orpo, 5 minuuttia, olkaa hyvä.

15.18 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Kiitoksia eduskuntaryhmille hyvistä, valmistelluista puheenvuoroista.

Ehkä se perusasetelma, mikä tässä nyt on: Näen tämän niin, että jos katsotaan, mitä kahden vuoden aikana on tapahtunut, niin kiistatta talous on lähtenyt kasvuun, kiistatta työllisyyskehitys on positiivista, kiistatta mennään oikeaan suuntaan. Se on iso muutos, ja jos siinä on jotain entisen hallituksen pohjalle tekemää hyvää, niin kaikki kiitos siitä, mutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

tämä hallitus tekee määrätietoista talous- ja työllisyyspolitiikkaa, joka tulee varmasti joltamaan siihen, että me menemme kohti parempaa koko ajan. Mutta koska meidän rakenteelliset ongelmat yhteiskunnassa ja taloudessa ovat sen verran suuria plus että maailmantalous ei ole antanut meille vetoapua, niin tämä vauhti ei ole ollut talouden kasvussa vielä niin nopeaa kuin me itse olemme toivoneet.

Mutta me olemme siis menossa tällä hetkellä vauhdilla 70 prosentin työllisyysasteeseen. Se, mikä tekee siitä tavoitteesta kovan, on se, että suuret ikäluokat jäävät vuosittain eläkkeelle, ja se, että työllisten määrä nousee, vaatii todella kovaa työtä. Mutta mennään oikeaan suuntaan. Me tarvitsemme jatkuvia toimenpiteitä. Niitä on hallitusohjelmassa. Niitä tehtiin viime syksynä riihessä, kymmenen kohdan ohjelma. Vuodenvaihteessa pantiin toimeen työllisyystoimia, nyt tehtiin taas uusia työllisyystoimia, ja me teemme niitä koko ajan — ja ajatuksella, että viimeisellä viikolla ennen vaaleja tehdään viimeiset reformit, jotka luovat työtä ja työpaikkoja. Ei ole yksittäistä ratkaisua, ja kun kuuntelin opposition puheenvuoroja, niin kyllä kovin tussauksiksi jäivät ne teidän keinonne, millä työllisyyttä saadaan nousuun, esimerkiksi SDP:llä oli työttömyyskorvausten uudistaminen siihen suuntaan, että sen voi käyttää työnhakuun. Tähän suuntaan me olemme kehittämässä työttömyysturvaa: voi käyttää starttirahana, koulutukseensa, itsensä kehittämiseen.

Lisäksi teillä nousivat esille homekoulut ja liikennehankkeet. Liikennehankkeisiin hallitus jo ohjelmassaan on panostanut merkittävällä tavalla. [Anne Kalmari: Se on hyvä!] Homekouluongelma on asia, johon pitää puuttua yhteiskunnassa, mutta rakennusalahana on itse asiassa itsessään niitä aloja, joilla tällä hetkellä menee kaikkein vahvimmin Suomessa. Suomessa rakennetaan paljon ja pidetään siitä suhdanteesta kiinni.

Mutta kaiken kaikkiaan tuli kyllä sellainen olo, että mikään ei riitä. Edustaja Östman käytti tätä termiä ainakin viidesti puheensa aikana, "kun mikään ei riitä": panostamme työvoimapaalveluihin, mutta ei riittävästi; koulutukseen, mutta ei riittävästi; peruskoulujen tasa-arvon parantamiseen, mutta ei riittävästi; [Jukka Gustafsson: Mutta jos se pitää paikkansa, jos se on totta! — Välihuutoja] teemme työllisyystoimia, lukuisia työllisyystoimia, tulee tuhansia työllisiä vaikutusarvioiden mukaan — ei riitä. Mutta näistä päätöksistä yksi kerrallaan kasataan se kokonaisuus, joka vie Suomea eteenpäin ja joka luo mahdollisuuden ihmisille, jotka ovat työttöminä, päästä töihin. Saatikka se, että me loimme näillä päätöksillä pohjaa tulevaisuuden menestykselle: panostukset huippututkimukseen, huipputuotekehitykseen, innovaatioihin, Suomen Akatemian lippulaivahankkeisiin pääomittamisen kautta 60 miljoonaa, Tekesin kasvumoottoireihin pääomittamisen kautta 60 miljoonaa. [Pia Viitanen: Sieltä leikattiin aikaisemmin!] — Annetaan se huippututkimukseen, siihen, mitä tehdään yhdessä yritysten kanssa, jotka tuovat konkreettisesti nopealla tähtäimellä hyvää meille viennissä ja uusia tuotteita.

Silloin kun rahaa on vähän, niin se pitää käyttää viisaasti, ja mielestäni se oli tämän kehysriihen yksi keskeisiä sanomia. Käytetään vähä liikkumavara viisaasti: turvallisuuteen, työllisyystoimiin, koulutukseen, osaamiseen ja uudistumiseen. Minusta tämä on nyt ihan järkevää, määrätietoista politiikkaa. Minä olen aivan varma siitä, että kun me jatkamme hallitusohjelman viitoittamalla linjalla, nämä uudistukset alkavat purra kovemmin ja kovemmin. Me kannattelemmekin, viemme eteenpäin sitä talouskasvua, luomme edellytyksiä uusien työpaikkojen syntymiselle — emme me niitä synnytä, ne syntyvät yrityksiin. Nyt yrityksillä muun muassa — kiitos kilpailukykysovimuksen, jota sitäkin on täällä arvosteltu — on kilpailukykyä. Selkeästi vientikin on lähdössä parempaan suuntaan. Meillä on merite-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

ollisuutta, autoteollisuutta, monia muita aloja, joilla nyt näyttää paremmalta. Sitä pitää tukea. [Li Andersson: Ja velkaantua!]

Vielä viimeisenä asiana edustaja Anderssonille totean vielä kerran tästä kilpailukykyso-
pimuksesta. Työmarkkinajärjestöt, eli työntekijäjärjestötkin yhdessä työnantajajärjestöjen
kanssa, sopivat sen rakenteen, sen sisällön, millä sitä kilpailukykyä parannetaan. [Paavo
Arhinmäki: Te siihen pakotitte!] Hallitus ei tehnyt niitä sisällöllisiä päätöksiä, tämä on tär-
keää muistaa, ja veronkevennykset ovat oleellinen osa sitä. Työn veron keventäminen on
hallituksen näkökulmasta työllisyyttä, kasvua tukeva toimenpide, ihmisten ostovoimaa pa-
rantava toimenpide, ja se suuri ero ehkä vasemmistoliittolaiseen ajatteluun on se, että kun
teillä menot ja veronkevennykset menevät autuaasti sekaisin, [Paavo Arhinmäki: Miten
niin?] ihan niin kuin ne rahat olisivat valtion rahoja, niin eivät ne ole, vaan ne ovat ihmis-
ten rahoja, ja me haluamme ottaa niistä mahdollisimman vähän, jotta heidän kannattaa teh-
dä töitä.

Puhemies Maria Lohela: Pääministeri Sipilä, 5 minuuttia. Sen jälkeen debatti.

15.24 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa puhemies! Hallituksen puoliväliriihessä kävim-
me ensin läpi hallitusohjelman toteutumisen tilanteen. Talouden puolella tehtävämme on
ollut löytää ratkaisut noin 10 miljardin euron kestävyysvajeeseen. Tästä urakasta on nyt
tehty linjaukset noin 80-prosenttisesti jo kahden ensimmäisen toimintavuoden aikana. Hal-
lituksen ohjelmassa sovittu 4 miljardin raskas säästötavoite on nyt kasassa. SDP:n puoli
vuotta pelottelema 2 miljardin lisäleikkaus ei ole toteutunut, pidimme lupauksemme siitä.
Suuret uudistukset etenevät aikataulussa. Sote- ja maakuntauudistuksen arvioidaan kuro-
van kestävyysvajetta vajaan 3 miljardin euron edestä. Sovimme myös julkisen talouden
toimintauudistuksen sisällöstä. Sillä saavutetaan noin miljardin euron kustannussäästö kes-
tävyysvajetarkastelussa. Lisäksi olemme toteuttaneet viime kaudella kesken jääneen elä-
keuudistuksen.

Soten valinnanvapauslait ovat tiistaina valtioneuvostossa ja ensi viikolla täällä eduskun-
nassa. Kustannussäästöjen kannalta oleellisen sote-ict:n kehittämiseen osoitimme kehys-
riihessä peräti noin miljardi euroa.

Talouden saralta kuuluu hyviä uutisia päivittäin. Talous kasvaa, työllisyysaste nousee,
ja työttömyys vähenee. Parantunut tilanne näkyy myös pitkäaikaistyöttömyydessä. Huo-
mio on edelleen kasvua ja työllisyyttä edistävässä toimissa. Niiden onnistumisesta riippu-
vat loput 20 prosenttia kestävyysvajeurakastamme. Meillä on nyt kaksi vuotta aikaa tehdä
täysillä töitä myös talous- ja työllisyystavoitteisiin pääsemiseksi. Talouden realiteetit ovat
selvät, eikä työllisyysaste nouse itsestään. Pitkässä juoksussa edes tuo 72 prosentin työllis-
yysaste ei tule riittämään. Vaikka eteenpäin on menty, tehtävää riittää. Uudistaminen jat-
kuu.

Arvoisa puhemies! Tilanneanalyysin jälkeen päätimme keskittyä puoliväliriihessä nel-
jään kokonaisuuteen: osaaminen, kasvu ja työllisyys; välittäminen; uudistaminen; turvalli-
suus. Me kaikki tiedämme, että talouden liikkumavara on todella pieni. Pystyimme silti hy-
vin suuntaamaan käytettävissä olevat eurot näihin neljään kokonaisuuteen.

Osaamisen ja työllisyyden vauhdittamiseksi panostamme yritysten tuotekehitykseen,
uudistumiseen, huippututkimukseen ja tutkimuksen vaikuttavuuteen. Innovaatiorahoitus-
keskus Tekesille osoitetaan lisää valtuuksia yhteensä 70 miljoonaa ja Suomen Akatemialle
50 miljoonaa euroa vuosille 2018—2019. Lisäksi lippulaivahankkeita ja Tekesiä varaudu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

taan pääomittamaan kumpaakin 60 miljoonalla eurolla. Uskon tämän vauhdittavan talouden käännettä ja luovan uusia korkean arvonlisän työpaikkoja. Valtio myös varautuu pääomittamaan ammatillisen koulutuksen osaamiskeskuksia yhteensä 80 miljoonalla eurolla.

Työvoiman kysyntä on kasvanut. Nyt pitää saada työntekijä ja työpaikka kohtaamaan. Tätä varten osoitetaan 25 miljoonaa euroa vuodessa lisäresursseja työvoimapalveluihin ja alueellista liikkumista työn perässä tuetaan. Pieni- ja keskituloisten varhaiskasvatusmaksuja alennetaan.

Arvoisa puhemies! Teimme myös tärkeitä panostuksia erityisesti nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi lähes 60 miljoonalla eurolla vuodessa. Esimerkiksi peruskoulun tasa-arvoa vahvistetaan, päihdeäitien hoitoon satsataan, opintotukeen tulee huoltajakorotus.

Työllisyys- ja yrittäjätoimissa palkkatuen käyttöä tehostetaan, ylivelkaantuneiden työllistymistä helpotetaan, yrittäjän sairauspäivärahan omavastuu-aikaa lyhennetään sekä itsensä työllistäjien työttömyysturvaa parannetaan. Päivähoitomaksuja alennetaan pieni- ja keskituloisilta.

Koko Suomen ja kaikkien suomalaisten turvallisuudesta huolehditaan. Teemme vahvan panostuksen maanpuolustukseen, poliisille, Rajavartiolaitokselle ja suojelupoliisille: yhteensä vajaan 100 miljoonan vuotuinen korotus.

Hallituksen energia- ja ilmastostrategiassa Suomi on päättänyt luopua kivihiilen energiakäytöstä, puolittaa tuontiöljyn käytön ja nostaa uusiutuvan energian osuuden yli 50 prosenttiin. Näillä toimilla Suomi täyttää sitoumuksensa Pariisin ilmastositoumukseen. Tähän tarkoitukseen lisätään 25 miljoonaa euroa jokaiselle kehyskauden vuodelle.

Palaan — ajan nyt loppuessa — SDP:n erikoiseen puheiden ja tekojen ristiriitaan tässä keskustelussa. [Paavo Arhinmäki: Olisit voinut siitä aloittaa!]

Puhemies Maria Lohela: Nyt voidaan aloittaa debatti. Pyydän siihen osallistuvia ilmoittautumaan.

15.29 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä kuulluista puheenvuoroista mieleeni jäi erityisesti valtiovarainministerin viisas toteamus siitä, että silloin, kun on rahaa vähän, käytetään se viisaasti. Hyvä, että näin viime viikon neuvotte luissa hallitus toimi.

Pääministeri Sipilä puolestaan totesi: tehdään täysillä töitä seuraavat kaksi vuotta. On aivan oikein ja välttämätöntä, että hallitus katsoo yhtä ututterasti tulevaa kahta vuotta. Uudistukset ovat kesken, työ on kesken.

Sen sijaan oppositiojohtaja Rinteen puheenvuoro, joka alkoi syyttelyllä tussahduksesta, jäi itse kyllä vaihtoehdon osalta pelkästään tussahdukseksi. Olen pannut merkille, kun kovasti arvostelette työllisyysastevajetta hallituksen toimissa, että teidän oma näyttönne valtiovarainministerikaudelta ei ole kyllä erityisen häppöinen. Käsitykseni mukaan työllisyysaste nimittäin laski teidän kaudellanne 0,5 prosenttia ja pitkäaikaistyöttömiä tuli 17 000 lisää. En pidä tuota erityisen ansiokkaana, jos täällä arvostelee muita.

15.31 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Ihan muutama huomio:

Edustaja Aalto nosti hyvin esille nämä 75 000 kadonnutta työmiestä. Hallituksella on tämä 19 kohdan NEET-toimenpidekokonaisuus, jolla näitä henkilöitä koetetaan saada koulutuspolun alkuun ja edelleen sitten työpaikkaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Edustaja Östman pohti työpaikkojen luontia. Kilpailukyky sopimus toimii tällä hetkellä meidän eduksemme: pelkästään teknologiateollisuuden alalla 11 000 työpaikkaa kolmen ensimmäisen tämän vuoden alkukuukauden aikana. Kustannuskilpailukyvyssä saavutetaan Saksaa vauhdilla.

SDP:llä oli maininta homekouluista. Meidän täytyy kehittää sinne puolelle uusia hankintamalleja. Tällä hetkellä kun me hankimme seiniä, niin jatkossa meidän täytyy hankkia sitä, että meillä ei ole lapsille sisäilmaongelmia siellä. Eli näihin yli tuhanteen kouluun meidän täytyy keksiä jotain uusia keinoja. Ei voi olla siten, että meidän lapset käyvät homeongelmaisissa kouluissa.

15.32 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen talous kasvaa, työllisyys paranee, velkaantuminen hidastuu, kansalaisten, kotitalouksien ja yritysten usko tulevaisuuteen on paljon parempi. Voidaan sanoa, että hallituksen toimet alkavat purra ja Suomen talouden käänne on tapahtunut, suunta on oikea.

Kuitenkin kun kuuntelee esimerkiksi vasemmistopuolueiden ja opposition vappupuheita, siellä vaaditaan suunnanmuutosta ja puhutaan, että väärin mennään. On pakko kysyä kyllä arvoisan opposition edustajilta, mihin suuntaan te haluaisitte nyt tämän talouden kääntää, kun se vihdoinkin menee positiiviseen suuntaan, kun Suomen talous kohenee — takaisinko sinne puutteen ja kurjuuden alhoon, josta juuri nyt ollaan noustu?

15.33 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaisten kannalta, hyvinvointipalveluiden ja turvaverkkojen kannalta tärkein asia on se, mitä tapahtuu työllisyydessä, pitkäaikaistyöttömyydessä ja nuorten työttömyydessä. Tämän hallituksen tavoitteet 72 prosentin työllisyysasteesta ja 110 000 uudesta työpaikasta ovat jäämässä saavuttamattomiin, niin kuin hallitus itsekin toteaa.

Valtiosihteeri Martti Hetemäki totesi, että tarvitaan jopa 80 prosentin työllisyysaste, jotta hyvinvointivaltio voidaan turvata tulevaisuudessa. Nyt kysymys kuuluu, millä tavalla tämä hallitus meinaa korjata tämän tilanteen. Nyt puoliväliriihen jälkeen ei ole olemassa vastauksia siihen, miten työllisyysastetta nostetaan vahvalla tavalla, miten vahvistetaan työttömien asemaa työpaikoilla uusia työpaikkoja synnyttämällä. Täytyy muistaa se, että sosiaalidemokraattien ollessa hallituksessa oltiin erittäin vaikeassa globaalissa taloustilanteessa, oltiin vastatulessa. Nyt te olette myötätulessa ja teidän tavoitteenne eivät toteudu.

15.34 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tiedustelin arvoisalta valtiovarainministeriltä: jos kerta kaikki eduskuntapuolueet ja useat järjestöt ovat todenneet, että meidän nykyinen perhevapaaajärjestelmämme kaipaa uudistusta — ja iso osa toimijoista on esittänyt omia ratkaisujaan, joista on varmaan helppo valita tosiaan sellainen, minkä pystyisi myös hallitus ottamaan omiin nimiinsä — niin minkä takia perhevapaaajärjestelmä jäi täysin uudistamatta?

Toinen kysymys pääministeri Sipilän suuntaan. — Arvoisa pääministeri, kuuntelisitteko? Saisinko huomionne? [Naurua — Puhemies koputtaa] — Niin, arvoisa pääministeri, hieman flunssa pitää ääntä matalana, mutta koetan puhua kovempaa, jos sallitte: [Sampo Terho: Ja nopeammin! — Naurua] Eikö olekin hieman ennenaikaista laskea kestävyysvajelaskelmiin tuota 3:a miljardia euroa sisään soten osalta, jos kerta valinnanvapauslaki puuttuu vielä eduskuntakäsittelystä eikä se ole käynyt perustuslakivaliokuntaakaan läpi, ict-ratkaisu puuttuu eikä maakuntiakaan perustettu? Kuka on laskenut, että tämä 3 miljar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

din kustannuskehityssäästö toteutuu? [Puhemies koputtaa] Ehkä valtion menojen osalta kyllä, mutta julkisen talouden osalta?

15.35 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa valtiovarainministeri Orpo, te tiedätte yhtä hyvin kuin me tässä salissa, että tämä kilpailukyky sopimus ei olisi syntynyt ilman hallituksen toimia. Hallitus löi heti vaalikauden alussa lukkoon tavoitteen työvoimakustannusten alentamisesta ja oli valmis edistämään tätä myöskin pakolakiensa kautta eli suoraan leikkaamalla palkkoja lainsäädännön kautta. Tämä oli se tilanne, jossa pakotettiin työmarkkinajärjestöt tästä kokonaisuudesta sopimaan. Kysymys on: miksi hallitus, joka sanoo olevansa huolissaan valtiontalouden tasapainosta, on valmis maksamaan näin kovan hinnan näistä palkanalennuksista, erityisesti ottaen huomioon, että tämä väitetty puute kustannuskilpailukyvyssä olisi korjaantunut myös maltillisella palkanlinjalla, ja ottaen huomioon, että Suomen kilpailijamaissa tehdään huomattavan paljon kovemmat palkankorotukset kuin täällä?

15.36 Mats Nylund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! I det sysselsättningsprogram som svenska riksdagsgruppen för ett par veckor sedan presenterade för statsminister Sipilä betonades det att det behövs åtgärder på makroplanet, men att det även är väsentligt med små mikroåtgärder som gör det lättare att vara företagare.

RKP on pääministerille ja hallitukselle ennen puolivälitarkastusta esittänyt omat ehdotuksensa työllisyyden parantamiseksi. Me haluamme panostaa työntekijöihin ja helpottaa yrittäjyyttä. Meillä on myös pienempiä konkreettisia ehdotuksia, miten yrittäjyyttä helpotetaan: tarjotaan palkkahallintoa pienyrittäjille, kohdennetaan työnvälitys paremmin ja luodaan uutta, keskustelevampaa kulttuuria työpaikoilla. Yksi oiva ja tehokas keino parantaa työllisyyttä ja samalla ehkäistä harmaata taloutta on kotitalousvähennys. Onko hallituksella valmiutta korottaa kotitalousvähennystä nyt syksyllä?

15.37 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo väitti, että olisin sanonut puheessani viisi kertaa, että mikään ei riitä. Tarkistin puheeni ja olen oikeasti huolissani. Joko tämä oli työtapaturma ministeriltä, tai sitten valtiovarainministeri ei osaa laskea, koska en löytänyt yhdestäkään kohdasta. Yhdessä lauseessa löytyi sellainen lause, että hallituksen tekemät päätökset ovat osittain oikeansuuntaisia mutta eivät riittäviä, eli yksi kerta. [Naurua]

Mutta me kehuimme hallitusta neljä kertaa ja kyseenalaistimme ja kritisoiimme neljä kertaa. Tämä on se oikea luku. Miksi... [Välihuutoja — Naurua — Paavo Arhinmäki: Valtiovarainministerillä on ennenkin ollut vaikeuksia lukujen kanssa!] — Anteeksi, saanko puhua loppuun? — Miksi me olemme kriittisiä? Valtiovarainministeriön alkuvuoden raportista voimme lukea, että julkisen talouden tehtäviä ja velvoitteita karsimalla tavoiteltu 1 miljardin säästö ei ole vielä puoliksiakaan koossa. Siksi tarvitaan lisää varmuudella taloutta vahvistavia toimia. Kyllä tekemistä riittää. Nämä asiat halusimme nostaa omassa ryhmäpuheenvuorossamme. Mutta sanon edelleen: katsokaa pöytäkirjasta. En kertaakaan sanonut, että ei riitä.

15.38 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä on hyvä katsoa, kuka asetti kaikkein kovimmat tavoitteet tälle kehysriihelle. Se oli hallitus itse, joka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

totesi, että nyt on viimeinen hetki tehdä niitä päätöksiä, joilla hallitus saavuttaa omat tavoitteensa. Pääministeri vielä maaliskuussa totesi työllisyydestä, että päätösten aika on kehysriihessä, ja nyt katsotaan, mitä päätöksiä on tehty.

Perhevapaauudistus jäi tekemättä, laittamatta käyntiin. Nuorten miesten tilanteeseen, oppivelvollisuudelle ei tapahtunut mitään. Pienyrittäjiä ei tuettu esimerkiksi arvonlisäverovapaan toiminnan alarajaa nostamalla. Päivähoitomaksuista voi plussan antaa, mutta muuten tästä kyllä tulee mieleen se vanha sanonta, kun hallituksen puheita kuulee, että on kamalan työlästä olla tekemättä mitään.

Ja jos ette meitä usko, niin uskotaan hallituksen omaa asiakirjaa, miten on käymässä niille tavoitteille. Valtion alijäämä tulee olemaan kolminkertaisesti se, minkä olette hallitusohjelmassa tavoitteeksi asettaneet. Työllisyystavoite on jäämässä alle puoleen. Tästä ei voi vetää johtopäätöksenä [Puhemies koputtaa] kuin sen, että hallitus on nostonut kätensä pystyyn. Velkaongelma jää tuleville hallituksille.

15.39 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä olen myös huolissani siitä, että teillä on nyt hallituksessa kädet jostakin syystä pystyssä. Valtiovarainministeriö itse arvioi, että hallituksen omat tavoitteet eivät toteudu. [Välihuutoja] Minusta on aika erikoista, että valtiovarainministeriön virkamiehet itse arvioivat, että hallituksen omat tavoitteet eivät toteudu. Ja kun, pääministeri Sipilä, te otitte aika kovat tavoitteet tälle hallituskaudelle ja olette niitä myös itse puolustaneet tähän asti, niin jostakin syystä näitä tavoitteita ei sitten enää laitetakaan käytäntöön.

Kuitenkin vielä te, arvoisa pääministeri Sipilä, itse viime hallituskaudella silloisen hallituksen puolivälitarkastelussa totesitte kyselytunnilla pääministeri Kataiselle: "Arvoisa pääministeri, teidän tilanteessanne en kitkuttelisi vaan eroaisin." Näin totesitte siis silloiselle pääministerille samassa tilanteessa, kun oli hänen puoliväliriihensä. Nyt me olemme tilanteessa, jossa ihmettelemme, riittävätkö nämä toimet, ja aivan asiallisesti kysymme, että riittävätkö. [Juha Sipilä: Ei se ollut kyselytunti!] Minusta nyt olisi, pääministeri, sellainen paikka, että puolustaisitte näitä tavoitteitanne ja näyttäisitte toteen, että olette myös valmiita [Puhemies koputtaa] tekemään toimia näiden tavoitteitten saavuttamiseksi.

15.41 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Enää ei todellakaan tarvitse pitää kynttilää vakan alla. Suomen vienti vetää, talous kasvaa ja työllisyys koheenee. Tämä käänne ei ole kuitenkaan tapahtunut itsekseen. Edellisen vaalikauden jälkeen tuo käänteen aikaansaaminen on edellyttänyt päämäärätietoisuutta ja myöskin erityistä yhteistyökykyä ja yhteistyöhakuisuutta aina kilpailukykysovimuksesta alkaen.

Kuntatalousohjelma vuosille 2018—21 kertoo kuntatalouden voivan pääosin melko hyvin. Vielä viime vaalikaudella kunnille ennustettiin katastrofia, eikä ihme. Silloinen suurkuntahanke keskeytti kuntien kehitystyön. Kuntapalveluista leikattiin miljardeja ja kunnille lykättiin uusia tehtäviä mutta ei resursseja hoitaa niitä. Nyt on kuitenkin tehty suunnanmuutos.

Arvoisa ministeri Vehviläinen, kuntien ottama lisävelka on käytetty pääosin lisäinvestointeihin ja nimenomaan niihin, [Puhemies koputtaa] ja kannustimia tehokkaaseen talouden kunnille suunnitellaan. Millaisia nuo kannustimet ovat?

15.42 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kehysriihessä oli monia hyviä, monia hieman huonompia ratkaisuja, mutta on ilman muuta selvää, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

kaikkein kylmintä kyyti on meille savonlinnalaisille. Meiltä Savonlinnasta päätettiin lakkauttaa vuosi sitten opettajankoulutuslaitos hallituksen avustuksella. Se tarkoittaa sitä, että meiltä lähtee 900 opiskelijapaikkaa, 300 työpaikkaa ja 14 miljoonaa kaupunkilaisten ostovoimasta. Tätä voi, hyvät kollegat, suhteuttaa sillä, että tämä tarkoittaa samaa kuin helsinkiläisille se, että Helsingin yliopistosta lakkautettaisiin 32 000 opiskelupaikasta puolet — puolet. Te voitte ymmärtää, että tämä päätös on kauhea. [Oikealta: Kyllä!] Pääministeri Sipilä, te kuitenkin lupasitte, että hallitus on valmis sellaisen ratkaisun synnyttämiseen, joka pitkässä juoksussa olisi myöskin alueen elinvoimaa nykyisestä kasvattava ratkaisu. Takkia lähdettiin tekemään, tuluskukkaro tuli, siinäkin on reikä pohjalla. Nyt kysyn, mitä olette valmis tekemään, jotta Savonlinna saa ansaitsemansa [Puhemies koputtaa] kompensatiopaketin kokonaisena.

15.43 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä valtiovarainministeri Orpo on ihmetellyt sitä, kun oppositio on kritisoinut riittämättömiksi toimenpiteitä. No, katsotaan hivenen. Hallitus leikkasi opintotuesta 112 miljoonaa euroa ja nyt antaa takaisin 10 miljoonaa. Ammatillisesta opetuksesta hallitus leikkasi 190 miljoonaa ja antaa nyt takaisin 15 miljoonaa. Jos minulla olisi taikurin takki päällä ja kaivaisin sieltä 20 euron setelin esille, [Puhuja näyttää kädessään 20 euron seteliä] panisin sen nyrkkiin, puhaltaisin ja laittaisin sen takaisin, niin se tulisi sieltä 200 euron setelinä takaisin. Mutta se tulee sieltä vain 20 euron setelinä takaisin. Kysymykseni kuuluukin, valtiovarainministeri Orpo: oletteko te taikuri, joka 20 euron setelin muuttaa 200 euron seteliksi? Nimittäin näihin teidän lukuihinne, kun sanotte, että mikään ei riitä, te olette tehnyt sellaisen lisäyksen, jossa 20 euron seteli on muuttunut yhtäkkiä — hokkuspokkus — 200 euron seteliksi. [Jukka Gustafsson: Tämä oli parempi kuin se ravintolajuttu! — Naurua]

15.44 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset ministereille ja kiitokset ryhmäpuhujille. Täällä huumori ja taikuusnumerot jatkuvat, mutta jatkaakseni itse aiheesta:

Pääministeri toi hyvin esiin tärkeimpiä kohtia. Säästötavoite hallituksella on kasassa, lisäleikkauksia ei tullut eikä tule. Eläkeuudistus on tehty, sote-uudistus etenee, kilpailukyky sopimus tehty, talouskasvu saavutettu, työllisyys paranee. Kyllä tämän hallituksen ansioluettelo jo puolellessavälissä on huomattavasti komeampi kuin niiden tahojen, jotka meitä täällä edelleen arvostelevat. Nyt sitten arvostelun kohde on muuttunut siihen, että tavoitteet ovat kovat. No, tulokset ovat kaikkein tärkeimmät, ja tavoitteistakin pidetään kiinni. [Paavo Arhinmäki: Hallintarekisteristä!] Mutta tulokset ovat jo nyt hyviä, ja tulokset tulevat paranemaan vaalikauden loppua kohti yhä vahvemmit.

Jos katsotaan sitten näitä viimeisimpiä päätöksiä vielä: Työvoimapalveluihin lisää rahaa, päivähoitomaksuja alas, ulosottoon helpotuksia ja uusi alkua, uusi mahdollisuus konkurssilainsäädäntöön ja ulosottoon. Me teemme koko ajan vielä lisää päätöksiä, jotka vahvistavat hyvää kehitystä. Tämä tulee päättymään entistä paremmin.

15.46 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Det är ju så att när man tittar på regeringens förslag till budgetramar för framtiden så är åtminstone jag bekymrad över den stora ekonomiska bilden. På vilken bas bygger man den ekonomiska framtiden? Vi vet att vi måste höja sysselsättningen, vi kommer inte att nå upp till regeringens mål på 72 procents sysselsättningsgrad, och vi måste också stävja låntagningen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Vi måste helt enkelt sluta leva på lån i framtiden om vi ska ha en välfärdsstat att ge över till våra ungdomar. Därför är jag bekymrad över att man när det gäller vårdreformen räknar med att den fortsättningsvis ska spara tre miljarder, trots att ett stort antal av dem som har gett utlåtanden inte tror att så ska vara fallet, och att det inte kommer att ske.

Arvoisa puhemies! Tässä julkisen talouden suunnitelmassa sanotaan näin, että "sote- ja maakuntauudistuksella tavoitellun 3 miljardin euron säästötavoitteen saavuttamiseen liittyy edelleen monia riskejä, jotka tulee huomioida jatkovalmistelussa". Millä tavalla tämä tullaan huomioimaan? Nyt vaikuttaa siltä, että hallitus edelleen [Puhemies koputtaa] on vähän pilvilinnojen varassa, mitä sote-uudistuksen taloudelliseen tulokseen tulee.

15.47 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus lupasi ennen puoliväliirihtiä, että kansalaisiin kohdistuvat etuusleikkaukset ovat ohi. Kuitenkin tämä hätäisesti valmisteltu asumistuen muutos aiheuttaa kyllä suuria ongelmia monille pienituloisille ihmisille ja ajaa heitä toimeentulotukiluukulle. Uudistus olisi pitänyt kytkeä yhteen sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen kanssa ja varmistaa sitä kautta, että kukaan ei joudu kohtuuttomaan tilanteeseen. Tänä aamuna lisäksi kuulumme, että sinällänsä ihan tärkeä päivähoitomaksujen alennus aiotaan olla kompensoimassa kiinteistöveron nostolla. Pitäkö tämä paikkansa, valtiovarainministeri? Onko niin, että erityisesti pienituloisten eläkeläisten kohdalla, joilla tällä hetkellä jo asumismenot saattavat olla noin 40 prosenttia tuloista, tämä kiinteistöveron korotus entisestään tulee nostamaan asumisen kuluja? [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Millä tavalla te aiotte varmistaa, että tämä asumiskulujen hillitön kasvu ei aja ihmisiä ahdinkoon [Puhemies koputtaa] erityisesti pienituloisten ja erityisesti eläkeläisten kohdalla?

15.48 **Kalle Jokinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On todella erinomainen asia, että Suomen talous on nyt noussut taantumasta ja selvä käänne on tapahtunut: investointeja tehdään, työpaikkoja aukeaa, ja yhä useampi ihminen pääsee töihin. Tässä tilanteessa hallitus on nyt tehnyt vastuullisia päätöksiä kehysriihessään, pysynyt kehyskassassa, varmistanut talouden sopeutuksen 4 miljardin pohjan kestävyyskassan, mutta edelleen elämme yli varojemme ja velkaannumme.

Velkaantuminen ei ole paha, jos on velanmaksukykyä. Mutta onko meillä sitä tulevaisuudessa? Työllisyysasteemme on edelleen liian alhainen, 13 vuoden päästä meillä on 300 000 yli 75-vuotiasta enemmän, ennätysmäärä koulutettua työikäistä väkeä muuttaa ulos maasta, työperäinen maahanmuutto ei vedä, ja syntyvyys on ennätyksellisen alhainen. Tämän takia velkaelvytys, jota vasemmalta ehdotetaan, ei ole vaihtoehto. Työllisyyden kohentaminen on vaihtoehto, ja sen takia hallitus jatkaa työn linjaa ja näitä toimenpiteitä jatketaan budjettiriihessä ja mennään eteenpäin. Tämä puolivälinkrouvin tulos on hallitukselta hyvä, mutta tämä ei meille riitä. Me jatkamme edelleen työskentelyä näiden asioiden parissa.

15.49 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä se niin on, että se, mikä tässä kehyspäätöksessä on hyvää, on peruuttaminen. Se on peruuttaminen. Se on sitä, että hallitus peruuttaa aiemmista leikkauksista. Tämä siitäkin huolimatta, että eräs puolue — taisi olla kokoomus — on joskus käynyt suurta vaalikampanjaakin teemalla "peruutta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

malla ei pääse eteenpäin". No, hyvä, että nyt onneksi peruutatte huonoja, pätkähulluja leikkauspäätöksiänne, vaikka tietenkin ylpeilette sillä suurena saavutuksena.

Mutta mitä tämä tarkoittaa tosiasialla? Se tarkoittaa sitä, että ensin te leikkaatte peruskouluilta 40 miljoonaa ja annatte 15 takaisin. Te markkinoitte opiskelijoille suurta parannusta: ensin te leikkaatte 86 euroa ja annatte 75 osalle opiskelijoista takaisin, eli te leikkaatte vain 11 euroa. Tässä on se totuus. Onneksi tässä tapauksessa peruutetaan kokoomuksen vaalikampanjoista huolimatta. Mutta nähkää myös totuus, että näillä päätöksillänne te lisäätte epätasa-arvoa ettekä jälleen kerran huolehdi työllisyydestä. Ja siksi me peruutamme tosi vahvasti Suomessa taaksepäin, jos tämä linja jatkuu.

15.51 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ilahduttavaa, on hyvä uutinen, että hallituksen työlinja tuottaa tulosta: talous kasvaa, työpaikkoja tulee lisää, yrittäjyyttä edistetään. Oli erittäin hyvä kuulla se, kun korkeasti kunnioittamani valtiovarainministeri Orpo totesi, että työ jatkuu, tavoitteet ovat kunnianhimoiset, työtä ei lopeteta, työtä tehdään sitkeästi kohti budjettiriihtä. Monta asiaa jäi tekemättä vielä. Maailma ei ole valmis. Perhevapaaudistus on yksi asia, jossa täytyy edetä.

Toivoa antavaa on hallituksen politiikka, mutta näköalattomia olivat opposition puheenvuorot. Mitä puheenvuoroissa oli? Vähätelitte kaikkea. Mikään ei ole mitään. [Eduskunnasta: Kuuntele!] Montako vaihtoehtoa tuli opposition puheenvuoroissa? [Eduskunnasta: Nolla!] Itse en kuullut yhtään. Arvoisa edustaja Rinne, sanoitte, että hallituksen työ oli tussahdus, mutta mikä oli teidän puheenvuoronne? En kuullut edes sitä tussahdusta. Toivon, että kerrotte nyt muutaman vaihtoehtoon rakenteellisista uudistuksista, joita peräänkuuluttitte. Ja huomauttako, että hallitus esimerkiksi aloitti sosiaaliturvan uudistamisen? Sote-uudistus etenee. Monta asiaa menee eteenpäin. [Välihuutoja SDP:n ryhmästä] Toivon, että esitätte vaihtoehtoja.

15.52 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perhevapaaudistus, joka tukee työllisyyttä ja luo perheille joustavammat mahdollisuudet jakaa vapaita, opipivollisuuden pidentäminen, jota esimerkiksi talouspolitiikan arviointineuvoston puheenjohtaja Roope Uusitalo on suositellut, pienyritysten arvonnäkövapaan toiminnan alarajan nostaminen 30 000 euroon, ensimmäisen työntekijän palkkaamisen tukeminen — kyllä täältä löytyy. Mutta valitettavasti on niin, että nämä eivät löydy hallituksen listalta. Nyt olisi hyvä tietää, mikä on kokoomuksen linja: kun ryhmäpuheenvuorossa sanottiin, että hallitus ei päässyt näihin tavoitteisiin, että vielä jäi tekemistä, niin täällä Sarkomaa sanoo, että kaikki on tehty. [Sari Sarkomaa: Sanoin, että työ jatkuu!]

Totuus on se, että tämä hallitus peri kääntein. Arvoisa puhemies, hallitus peri kääntein, työllisyys kääntyi 2015, talous kääntyi syksyllä 2015. Meidän on turha kiistellä, kenen ansiota se on, mutta fakta on se, että kun täällä hehkutetaan, että talous on kääntynyt — ja hyvä niin — niin siitä huolimatta teidän tavoitteenne karkaavat yhä kauemmaksi. Arvoisa pääministeri, ovatko hallituksen taloustavoitteet vielä voimassa?

Puhemies Maria Lohela: Pääministeri Sipilä, 2 minuuttia.

15.53 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rinne, te sanoitte, että globaalitalous, maailmantalous, oli syynä edellisen hallituksen lukuihin. Globaalitalouden kasvu oli 3,9 prosenttia vuonna 2011, kun SDP aloitti hallituksessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Seuraavana vuonna se oli 3,2. Kun tämä hallitus aloitti, se oli 3,3 ja tipahti siitä 3,1:een. Täältä emme löydä sille selitystä. [Välihuutoja] Hallitusohjelmassanne oli työllisyysasteen tavoitteena 72. Kun te aloititte, se oli 68,9, kun te lopetitte, se oli 67,9. [Leena Meri: Alaspäin!] 1 prosenttiyksikkö alaspäin. Työttömiä tuli 100 000 lisää, pitkäaikaistyöttömiä melkein 50 000 lisää. Rakennepoliittiset uudistukset ovat kokonaan tekemättä.

Voin kokemuksesta sanoa sen, että kokoomuksesta se ei ole kiinni. Me pystymme nyt toimimaan. Tavoitteet ovat kaikki voimassa, täällä on sitä kysytty. Uskallamme todella mitata itseämme myöskin työllisyystavoitteella. Ja sen voisi kiteyttää sillä tavalla, että jos kasvu tästä eteenpäin on 1 prosenti, bkt:n kasvu, niin työllisyysaste tulee olemaan noin 70. Jos se on 2, niin kuin Ilmarinen ennusti eilen, niin se on noin 72. Eli kaikki on nyt siitä tulevasta kasvusta kiinni.

Te olette tyrjänneet kaikki ehdotuksemme siitä, millä tätä kasvua rakennetaan. [Paavo Arhinmäki: Mitä ne ovat?] Joka ikisen ehdotuksen olette tyrjänneet kiky-sopimuksesta lähtien. [Välihuutoja vasemmalta] Juuri tänä päivänä saimme EK:lta suhdannebarometrin teollisuudesta, joka on paras kymmeneen vuoteen. Siellä sanotaan, että yksi keskeisistä tekijöistä on se, että Suomeen on saatu historiallinen kiky-sopimus aikaiseksi. [Välihuutoja]

15.55 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on turha kiistellä siitä, kenen ansiosta tämä talouskasvu lähti liikkeelle. [Naurua — Välihuutoja oikealta] Haluan todeta sen kuitenkin, että Stubbin hallituksen aikana tehtiin 850 miljoonaa euroa ylimääräisiä infrainvestointipäätöksiä, Äänekoski laitettiin liikkeelle silloin, laitettiin 128 miljoonaa euroa alemman asteiseen tieverkkoon ja rautateihin, pistettiin Kehärata liikkeelle. Näillä päätöksillä on sitä talouskasvua lähdetty rakentamaan, ja ne sitten vaikuttavat teidän aikananne. Mutta hyvä näin, että sataa teille, koska tärkeintä suomalaisten kannalta on se, että talous kasvaa.

Arvoisa pääministeri, silloin kun SDP tuli hallitukseen 2009, [Vasemmalta: 2011!] — 2011 — oli todellakin vahva vastatuuli eurooppalaisessa taloudessa. 60 prosenttia meidän viennistä meni Euroopan unionin alueelle. Siellä oli erittäin heikko talouskasvu. Tämä pitää muistaa. Te olette nyt myötätuulessa rakentamassa talouskasvun ja työllisyyden eväitä ja ette pääse kuin puolivälin tavoitteeseen, jos siihenkään.

15.56 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Rinne puhui liikenneinvestoinneista. Kyllä se tilanne oli juuri näin, kuten korjausvelkayöryhmässä todettiin, että silloin liikennepolitiikka oli päässyt rapautumaan. Tämän hallituksen aikaan siihen panostetaan, voi sanoa, pyöreästi liki miljardin euron verran, ja se on todella uutta rahaa, jolla kunnostetaan tiestöä, rakennetaan uutta ja viedään eteenpäin. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan voi todeta, että kyllä hallitus ansaitsee tunnustuksen eikä moittimista siitä, että se tekee parhaansa. Saavutetaanko tavoitteet? Sen aika näyttää. Mutta nimenomaan esimerkiksi biotalouden kannalta on erittäin suuria mahdollisuuksia saada uusia työtilaisuuksia. Ne näkyvät Äänekoskella, ne tulevat näkymään Kuopiossa Finnpulpin puitteissa. Samalla lailla kiky-sopimus on vaikuttanut selkeästi myös esimerkiksi laivanrakennusteollisuuden ja autoteollisuuden kehitykseen Suomessa. Nämä ovat suuria signaaleja, jotka kyllä on laskettava, kun puhutaan, että kenenkä ansiota sitten mikäkin on, minkä väittelyn eteenpäinvieminen minusta on kyllä aika tylsää. Mutta silti Si-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

pilän hallitus ansaitsee näistä kyllä parhaan tunnustuksen siitä vastustuksesta huolimatta, [Puhemies koputtaa] mitä erityisesti SDP:ltä opposition taholta on tullut.

15.57 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tässä salissa rehellinen saa olla. Ja kyllähän tosiasia on, että varmasti hallituksen täytyy se tunnustaa, että on hyvä, että perusväylänpitoon, sen korjaamiseen ja siihen korjausvelkaan panostetaan, mutta ne rahat otettiin sieltä kehittämishankkeista, ja kehitysvelkaa syntyy koko ajan. Samalla tavalla käy päivähoitomaksujen alentamisen osalta, joka on erittäin positiivinen ja hyvä asia, mutta rahoitatte sen kiinteistöverojen korotuksella. Tämän hallituskauden aikana Kuntaliiton arvioiden mukaan te olette korottaneet 20 prosenttia kiinteistöveroja, ja kun perheillä köyhyyttä tai taloudellisia huolia aiheuttavat nimenomaan korkeat asuinkustannukset, niin samalla te aiheutatte näitä taloudellisia ongelmia myös eläkeläisille, kuten täällä on jo aiemmin sanottu.

Rehellinen saa olla, jokainen haluaa Suomelle varmasti puolueesta riippumatta hyvää, mutta keinoista olemme kovin eri mieltä.

15.59 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt oppositionkin kannattaisi lukea tämä käsittelyssä oleva julkisen talouden suunnitelma, erityisesti sivun 14 alareunassa on valtionvelan kehitys ja kuntien velan kehitys viime vaalikaudelta tai oikeastaan 2010 lähtien. Ne ovat synkkää luettavaa, ja se oli lähtökohta, josta tämä hallitus aloitti. Nyt hallitus on puolivälissä. Aina hallitukselta menee yksi vuosi alussa siihen, että rakennetaan perusta, saadaan säädösvalmistelut vauhtiin ja talouden suunnitelmat kuntoon. Sen jälkeen menee puoli vuotta, että ne päätökset alkavat vaikuttaa. Nyt olemme siinä vaiheessa, että ne näkyvät, ja näin kirkkaasti kuin mitä esimerkiksi edustaja Terho ja moni muu tuossa luutteli: eli näkyy todella reipas muutos Suomen taloudessa ja työllisyydessä, ja se on valtaosin nykyisen hallituksen ansiota. Tästä eteenpäin on syytä jatkaa samalla linjalla, [Puhemies koputtaa] ja tuloksia tulee.

16.00 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuntuu, että mikään byrokratia ei ole hallitukselle liikaa silloin, kun kysymys on työttömistä. Viime vuosina on tehty työttömyysturvan ehtoihin kymmeniä muutoksia, joista suurin osa on ollut paitsi kiristäviä myös monimutkaistavia. Tämä on johtanut paitsi siihen, että tulottomien kotitalouksien määrä on lisääntynyt, myös ennen muuta siihen, että järjestelmä on työttömän kannalta mielivaltaisempi ja vaikeammin hallittavissa, mikä ehkäisee kaikkea oma-aloitteisuutta ja nakertaa luottamusta tähän systeemiin.

No, nyt hallitus on päättänyt uudistuksesta, jossa paitsi leikataan monen työttömän toimeentuloa myös lisätään monimutkaisuutta entisestään. Hyötyjä tälle uudistukselle on vaikea dokumentoida, eikä hallitukseen ole niitä pystynyt esittämään, mutta haitat ovat kyllä valitettavan hyvin jo tiedossa.

16.01 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On tunnustettava, että eduskuntaryhmillä on aivan eri suuntiin toisistaan poikkeavia näkemyksiä perhevapaiden uudistamisesta. Ne ryhmät, jotka vaativat lisää kiintiöitä isille ja äideille, samalla tosiasiallisesti haluavat rajoittaa perheiden valinnanvapautta itse päättää, kuka perheestä kulloinkin lasta hoitaa. Äiti ja isä ovat parhaita lapsensa ja oman elämänsä asiantuntijoita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Päätös alentaa päivähoitomaksuja on tervetullut, mutta mielestäni, jos liikkumavaraa on, olisi kuitenkin viisainta kohdentaa se yli 3-vuotiaisiin lapsiin, niin että esimerkiksi maksuton esiopetus voitaisiin asteittain ulottaa 5-vuotiaille ja mahdollisesti, toivon mukaan myös 4-vuotiaille lapsille.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Karimäki ja Ihalainen, ja sen jälkeen ministerien vastauspuheenvuorot.

16.02 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Useiden ryhmäpuheiden punainen lanka on se, ettei hallituksen toimissa ole mitään työllisyyttä edistäviä rakenteellisia uudistuksia, kuten perhevapaaudistus tai pienyrittäjyyttä parantavat toimet.

Mutta haluan nostaa esiin tässä yhden kansallisen hätätilan: lastemme ja nuortemme terveyden, hometalkoot. On todella valitettavaa, ettei hallituksella ole mitään toimenpiteitä saati määrärahaesityksiä hometalkoiden helpottamiseen. Ministeri Orpo, sanoitte, että rakennusosalalla menee nyt lujaa, mutta kunnilla ei todellakaan mene lujaa, ja myös Ihmisoikeusliitto on ottanut kantaa tähän kansalliseen hätätilaan ja vaatinut vahvempia toimia kuntien tueksi. Nostan yhden tärkeän työkalun esiin: THL:n oirekyselyt. Ne olisivat todella tärkeä lisä, sillä homeongelmat eivät riittävän ajoissa löydy ja liian monen nuoren ja lapsen terveys pilataan lopullisesti, kun oireita ei oteta todesta ja vakavasti. [Puhemies koputtaa] Kysynkin, mitä hallitus tekee asian eteen.

16.03 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo esitellessään asiaa täällä salissa totesi, että kasvun ja työllisyyden kannalta olemme nyt vedenjakajapaikassa. Olen samaa mieltä siitä, että jos nämä kasvuluvut ovat niinkin heikkoja kuin ne ovat nyt tulevina vuosina, niin se on erittäin iso haaste hoitaa meidän työllisyyttä. Tämän vuoksi me tarvitsemme vientivetoista kasvua, osaamisperusteista kasvua enemmän, jotta syntyy työtä ja investointeja, ja tässä mielessä huolestun se, että korkean teknologian jalostusarvon osuus meidän viennistä on laskenut kymmenessä vuodessa 18 prosentista 7 prosenttiin. Me olemme jäämässä tässä kansainvälisessä, globaalissa arvoketjussa vähän sivuraiteille. Tämän vuoksi tarvitaan uuden ajan kasvua ja työllisyyttä edistävä elinkeino- ja teknologiapoliittinen strategia. Me olemme sellaisen valmistaneet. Me toivoisimme, että hallitus ottaisi tällaisen laajan vientiä tukevan, kasvua tukevan, [Puhemies koputtaa] työllisyyttä tukevan strategian omaan ohjelmaansa, ja kysyisin: oletteko te valmiita edistämään?

Sitten lopuksi sanoisin: olisiko mahdollista työntekijöitten ja työpaikkojen kohtaamisen eteen, että hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen kesken asetettaisiin työryhmä, joka ottaisi tämän kysymyksen vakavaan harkintaan, koska tämä on tulevien vuosien kannalta [Puhemies koputtaa] erittäin iso haaste?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Orpo, 2 minuuttia.

16.04 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinkin edustaja Ihalaiselle kiitos rakentavasta puheenvuorosta. Kyllä se juuri niin on, että me tarvitsemme meidän vientiä kipeämmin kuin varmaan koskaan. Se on ollut meidän hyvinvointimme turva, ja niin se on tulevaisuudessakin. Nimenomaan siksi, kun vähän on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

panoksia, niitä nyt suunnattiin Suomen Akatemiaan lippulaivahankkeiden kautta ja Teke-sille, jossa haetaan nimenomaan tähän huippuvientiin, korkean teknologian vientiin vauhtia mutta sitten myöskin uusia innovaatioita, ja sitten siihen päälle vielä se 200 miljoonan panostus. Tämä on täsmätoimi juuri siihen suuntaan. Kilpailukyky sopimus tuo myöskin tätä hintakilpailukykyä, mikä on äärettömän tärkeää, ja toivottavasti nyt syksyn liittokieroksella tosiaan löytyy työllisyyttä tukevia ratkaisuja.

Mutta sitten muihin puheenvuoroihin, erityisesti SDP:n suuntaan: Minusta se on mahtavaa, että nyt suuri kiistan aihe tuntuu olevan se, onko kasvun saanut aikaan SDP ollessaan hallituksessa vai nykyinen hallitus. Siinä ei vielä paljon työllisyystoimia ole silloin pöytään pistetty. On totta, että perhevapaa uudistuksessa ei löytynyt ratkaisua, millä edetään, mutta ette te voi täysin pistää kai sentään maton alle esimerkiksi varhaiskasvatusmaksujen alentamista? [Välihuutoja] Edustaja Lindtman sanoi monta kertaa, että ei tehty mitään ja hallitus ei tee mitään, mutta me parannamme ylivelkaantuneitten asemaa, me teemme lukuisia yksittäisiä toimia, jotka muodostavat vahvan kokonaisuuden, ja kun ne pistetään aikajanelle, missä hallitus toimii, se on looginen kokonaisuus.

Hallituksen perustalous- ja -työllisyyspolitiikka lähtee tiukasta finanssipolitiikan linjasta, joka tähtää velkaantumisen taittamiseen. Olemme rehellisiä ja sanomme, että vielä nykyinen talouskasvu ja työllisyyskehitys eivät riitä sen vahvistamiseen riittävän nopeasti, [Puhemies koputtaa] ja teemme lisää. Mitä tehdään sen lisäksi, on työllisyyden ja kasvun vahvistaminen kaikin keinoin, ja siinä ollaan oikealla polulla. Taas sanomme rehellisesti, itsellemme piiskaa antaen, että lisää pitää tehdä — ja teimme taas lisää toimia. [Puhemies koputtaa] Minusta tämä hallituksen työn linja on hyvin looginen, ja sitä me jatkamme. Kiitos kannustuksesta.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Vehviläinen, 2 minuuttia.

16.07 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täällä edustaja Katainen kysyi näistä kannustimista kunnille, että mitä aiotaan tehdä. Olemme tosiaankin linjanneet kolmesta eri kokonaisuudesta kannustimien osalta.

Ehkä näistä keskeisin kuntien kannalta on se, että kun tiedetään, että kuntien palveluitten tuottaminen maksaa kunnissa hyvin eri tavalla, keskimäärin 2 600, kalleimmillaan 3 600 ja halvimmillaan 1 500, niin tarkoitus on kuntakentän kanssa etsiä yhdessä ne kriteerit, joilla voitaisiin kannustaa kaikkia kuntia löytämään hyvä tasapaino ja tehdä edullisemmin omia palveluitaan.

Toinen kokonaisuus liittyy digitalisaatioon. Meillä on ollut viime vuodesta lähtien käynnissä kuntadigihanke, ja siinä on arvioitu myös sitä, miten nopealla ja vähän pidemmällä aikavälillä pystyttäisiin löytämään digitalisaation paremmalla hyödyntämisellä kunnissa säästöjä ja saamaan aikaiseksi parempia palveluita.

Kolmas asia liittyy tilaohjelmiin. Valtion puolella meillä on ollut Senaatin toimesta tilaohjelma, jolla on saatu aika paljonkin tilatehokkuutta ja säästöjä aikaiseksi, ja nyt jos katsotaan, niin vaikka kunnilla on todellakin oma itsehallinto omista tiloistaan, lienee viisautta, että me yhdessä teemme tämmöisen julkisten tilojen tilaohjelman, jolla pystytään — edustaja Rinne — myös tähän homekouluasiaankin ehkä paremmin vastaamaan eli löytämään parempia, ammattimaisempia keinoja rakentamiseen. Tähän ovat kiinnittäneet huomiota Kuntaliitto, monet asiantuntijat ja tutkijat, ja meillä on tietynlainen polku siitä, mitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

me voisimme kuntien kanssa yhdessä tehdä. Mutta tässäkin salissa sanon, että jos julkisten rakennusten korjausvelka on 1,6 miljardia, niin ei ole rehellistä sanoa, että kehyskaudelle voitaisiin valtion budjettiin löytää 1,6 miljardia, jolla voitaisiin kuntia yhtäkkiä avustaa. Toisaalta omistajina kuntien on toimittava heti. Ei voi jäädä odottamaan, että sieltä parin vuoden päästä tulee rahoitusta. Mutta uskon, että me voimme kuntien kanssa löytää yhteisen hyvän tien tästä eteenpäin.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sitten vielä ministeri Grahn-Laasonen, 2 minuuttia, ja sen jälkeen jatkamme debattia.

16.09 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että tunnustuksen antaminen on vaikeaa, emmekä täällä kehujen perässä ole, mutta sen haluan kuitenkin tietoonne tuoda, että hallitus teki viime viikolla yli 400 miljoonan euron panostukset koulutukseen, osaamiseen ja tutkimukseen. [Välihuutoja] Osa näistä panostuksista on kertaluonteisia, osa on pysyviä.

Perheille sieltä riihestä tuli erityisesti hyviä uutisia varhaiskasvatuksen muodossa. Eli varhaiskasvatuksen laatua vahvistetaan henkilöstön osaamista ja henkilöstörakennetta kehittämällä. Varhaiskasvatusmaksuihin tehdään ihan historialliset alennukset, mikä tuo entistä enemmän lapsia varhaiskasvatuksen piiriin, mikä on hyvä asia, koska varhaiskasvatuksella on monia positiivisia vaikutuksia myös esimerkiksi myöhemmin oppimisen ja syrjäytymisen ehkäisyn näkökulmasta. 6 700 perheen lapset siellä pääsevät maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin, mikä on erittäin hyvä uutinen sekin.

Samoin sitten koulutusjärjestelmän puolella muuten koulutuksen tasa-arvoa vahvistetaan. Eli hallitus lähes kaksinkertaisti tasa-arvoavustukset [Välihuutoja] haasteellisempien alueiden kouluille. Ammatillisen koulutuksen reformi vietiin läpi viime viikolla [Välihuutoja] hallituksen esityksenä eduskunnalle, ja se on erittäin hyvä ja tärkeä rakenteellinen uudistus. Sen toimeenpanon tukemiseksi hallitus päätti kahdelle vuodelle 15 miljoonan euron panostuksesta, jolla pystymme huolehtimaan siitä, että ammatillisen koulutuksen reformi saa hyvän alun ja ammatillinen koulutus Suomessa kehittyy eteenpäin. Samoin lukiouudistuksen käynnistämisestä päätettiin.

Huippututkimukseen panostetaan sekä Akatemian että Tekesin kautta ja pääomituskin tuli, [Välihuutoja] eli näiltä osin voimme rakentaa Suomen tulevaisuutta nimenomaan osaamiseen perustuvan kasvun varaan. Näistä voimme olla erittäin myönteisillä, hyvillä mielillä.

Positiiviseen rakennemuutokseen liittyen meillä on osaamistarpeita, ja niihin liittyviä päätöksiä olemme tekemässä lähiaikoina. Huoltajakorotus opintotukeen on erittäin hyvä päätös. Sen lisäksi tuon vielä tietoonne [Puhemies koputtaa] 19 kohdan ohjelman, jolla pyritään nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn jo varhaisessa vaiheessa, ja olemme tietysti todella iloisia siitä, että tämä ohjelma saatiin vietyä eteenpäin, koska se teema on mitä tärkein.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Jatkamme debattia.

16.11 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä SDP:n selitys viime vaalikauden 100 000 uudesta työttömästä oli aika onneton. Täällä puheenjohtaja Rinne sanoi, että pantiinhan me pari infrahanketta liikkeelle. Kyllähän tämä nykyinen myönteinen kehitys on tulosta siitä, että Sipilän hallitus on tehnyt määrätie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

toista politiikkaa. Siinä on menosopeutusten lisäksi ollut rakenneuudistuksia, kasvupanos-
tuksia sekä luottamus työmarkkinajärjestöjen kanssa. Aivan kuten puheenjohtaja Anders-
son sanoi, tätä kiky-sopimusta ei olisi syntynyt ilman, että hallituksella oli hyvä luottamus
työmarkkinajärjestöihin. Se oli hyvä asia Suomen talouden kilpailukyvyn kannalta, ja näin
pitää ollakin. Pitää olla hyvä yhteistyö myöskin tulevana syksynä, kun liittokohtaiset rat-
kaisut tehdään. Nyt me voimme pilata tämän hyvän, myönteisen kehityksen, joka on halli-
tuksen yhteistyön ansiosta saatu aikaan, sillä, että tulee vääriä ratkaisuja työmarkkinoilta.
Sen takia pitää toivoa, että se hyvä yhteistyö, mitä hallituksella on työmarkkinajärjestöjen
kanssa, johtaa tuloksiin, ja järkeä myöskin työmarkkinaratkaisuihin. Mutta se SDP:n seli-
tys, että ne pari infrahanketta, jotka te laitoitte liikkeelle, panivat talouden kasvun liikkeel-
le — sehän on aivan hohhoijaa.

16.12 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan tälle tus-
sahdusten tielle. Ministeri Grahn-Laasonen puhui kauniisti näistä yksittäisistä lisäyksistä.
Annamme arvoa esimerkiksi Tekesin ja myöskin Suomen Akatemian lisäyksille, mutta te
puhuitte vielä vuosi sitten yliopistoille kohdennettavasta merkittävästä pääomittamisesta,
miljardiluokasta. Sitä ei näy missään. Se oli tussahdus.

Toinen tussahdusten äiti on se... Pääministeri Sipilä, minä olen oikeasti pettynyt. Kun
Savonlinnasta vietiin opettajakoulutus, te lupailitte mannaa taivaalta, että korvataan nämä
aloituspaikat, koulutuspaikat. Savonlinnan kaupunki esitti korvattavaksi 420 aloituspaik-
kaa. Mihin hallitus päätyi? 30 aloituspaikkaan! [Puhemies koputtaa] Siis minusta tämä, mi-
hin päädyitte, on varsinainen tussahdusten äiti! [Naurua] Ihan vakavasti hei, tämä pitää
korjata vielä, ja olkaa sanojenne mittainen, [Puhemies koputtaa] herra pääministeri.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin ja pidetäänpä kiinni tästä minuutin ajasta,
että mahdollisimman moni pääsee puhumaan.

16.14 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy nyt kuitenkin
edustaja Gustafssonin jälkeen sanoa, että pääministerin lupaus arvioidaan muutaman vuo-
den päästä. [Välihuutoja] Savonlinnan opiskelupaikkoja ei täysmääräisesti ole voinut kor-
vata, mutta se ei ole niinkään pääministeristä ollut kiinni. Savonlinnassahan on myöskin,
ihan totta, sellainen ongelma, että siellä on tietyille aloille ja tiettyihin paikkoihin vähän
vaikea saadaakin opiskelijoita, [Välihuutoja] mutta näitten opiskelijapaikkojen saaminen
Savonlinnaan on äärimmäisen tärkeätä. Tosi asia on, että savonlinnalaiset tarvitsevat pää-
ministeriä, nykyistä ja seuraaviakin pääministereitä, siinä, että Savonlinnan talousalueen
kasvu saadaan nousemaan sieltä. On aivan selvää, että tässä tulee notkahdus.

Mutta nyt haluan sanoa sen, että räjäyttämällä ja huutamisella ei saa mitään, ja siitä näyt-
tää olevan esimerkkiäkin. Että pikkusen diplomatiaa peliin mukaan.

16.15 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Grahn-Laa-
soselle, joka ei ole enää paikalla, olisin sanonut, miksi ei tule kehuja. Kehuja ei tule sen ta-
kia, että jos ensin leikataan 190 miljoonaa ja sitten annetaan 15, niin tämä kokonaisuutena
ei ole panostus. Se on kokonaisuutena edelleen leikkaus, se on vain hivenen pienempi lei-
kaus kuin mitä se oli ennen.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee kilpailukyky sopimukseen, niin uskon itse, että jos sillä
positiivisia vaikutuksia on, niin ne ovat ennen kaikkea psykologisia ja johtuvat siitä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Suomeen saatiin ylipäättään työmarkkinasopimus aikaiseksi, koska se luo ennakoitavuutta työmarkkinoille, joka silloin myöskin on työnantajien ja yritysten tiedossa. Sen sijaan tämän kiky-sopimuksen sisältöä en anna koskaan anteeksi hallitukselle. Hallitus on syyllinen juuri siihen, että siinä jouduttiin tekemään suomalaisten työntekijöiden kannalta erittäin vaikeita palkanalennuksia, jotka kaiken lisäksi ovat haitallisia valtiontaloudelle ja valtiontalouden tasapainolle. [Puhemies koputtaa] Liian kova hinta.

16.16 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viimeisen kahden vuoden aikana tässä salissa on käyty kiivasta suhdannepoliittista keskustelua vedoten myös Keynesin ajatuksiin siitä, että taantuman aikana on syytä lisätä julkista alijäämää. Ja se on hyvä, Keynesin oli viime vuosisadan epäilemättä suurin taloustieteilijä.

Mutta nähdään tämän asian toinen puoli: Nythän viimeisten ennusteiden valossa ollaan selvästi siirtymässä trendikasvua nopeampaan kasvuun, ja silloin on tietysti aika etsiä budjettia vahvistavia säästötoimia, jotta voidaan taas varautua seuraavaan taantumaa. Tällaisia kannattaa koko tämän salin miettiä, ja minä olen varma, että ne otetaan valtiovarainministeriössä uteliaasti ja myönteisesti vastaan.

Ärade talman! Vi har under de två gångna åren fört en livlig konjunkturpolitisk debatt. Man har hänvisat till Keynes för att föra en mer stimulerande finanspolitik. Och nu ska vi beakta att enligt de senaste prognoserna överskrider tillväxten nu och snart trendtillväxten, och då är det dags att komma med nya åtgärder för att förstärka budgeten, sparåtgärder och sådana. Och jag vädjar till hela salen att vi kommer med sådana förslag. — Tack.

16.17 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On suorastaan huoletuttavaa, että hallitus ei käytä tilaisuuttaan Suomen talouden uudistamiseksi.

1) Tehottomille yrityksille ette ole tehneet yhtään mitään. Miten on mahdollista, että meillä on varaa löysään julkiseen rahaan näinä aikoina?

2) Perhevapaauudistus. Tällekin asialle te ette ole tehneet mitään. Miten on mahdollista, että tätä ei korjata? Tämä olisi uudistus, joka saisi työllisyysastetta ylöspäin.

Arvoisa hallitus, miksi te ette hoida näitä asiantuntijoiden kannattamia, suhteellisen itsestäänselviä ratkaisuja Suomen talouden kohentamiseksi?

16.18 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Soten myötä näyttää siltä, että sote-kiinteistöt jäävät kuntiin lainoineen. Samalla ei ole minkäänlaista varmuutta siitä, että maakunta vuokraa kiinteistöt enää 3—5 vuoden päästä. Soten myötä kuntien luottokelpoisuus uhkaa heikentyä veropohjien hupenemisen myötä. Kannattaako tässä tilanteessa raskaasti velkaantuneen kunnan laittaa rahaa sote-kiinteistön ylläpitoon, jos samalla viivalla saattaa olla päivähoidosta leikkaaminen? Kannattaako kunnan tänään käynnistää peruskorjaushanke vai lykätä sitä viiden vuoden päähän? Sote-kiinteistöratkaisuista uhkaa tulla seuraava homepommi, koska hyvin erityiseen käyttöön rakennetut sote-kiinteistöt jäävät lainoineen kuntiin tilanteessa, jossa vuokralaisesta ei voi olla varma. Kysyn ministeriltä: Eikö olisi paitsi talouden myös terveyden kannalta syytä siirtää myös kiinteistöt maakuntiin, jolloin syntyisi aito insentiivi myös ylläpitää niitä? Vai voisitteko harmita Kuntaliiton ehdottamaa mallia, jossa kunnat ja maakunnat muodostaisivat yhteisen kiinteistöyhtiön?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

16.19 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näissä debateissa tahtoo aina käydä niin, että tullaan siihen vastakkainasettelutilanteeseen, että joko liioitellaan negatiiviseen suuntaan tai sitten toisaalta positiiviseen suuntaan.

Mutta vielä olen hiukan huolissani siitä aikaisemmasta tilanteesta, kun ministeri Orpo sanoi, että olisin käyttänyt "ei riitä" -sanaa viisi kertaa, ja huomasin sitten, että eräs lehti, joka siteerasi meikäläisen puheenvuoroa, muisti vain kirjoittaa, että me kyseenalaistimme hallituksen tekemiä päätöksiä neljä kertaa. Kehuimme neljä kertaa. Sanon ne vielä kerran: Julkisen talouden suunnitelmassa on myös hyvää. Eduskuntaryhmämme pitää perheellisille opiskelijoille palautettua huoltajakorotusta hyvänä. [Hälinää] — Kestättekö kuunnella näitä hyviä päätöksiä? — [Eduskunnasta: Mielellään!] Siinä oli todella hyviä asioita, mitä myöskin tehtiin väliriihessä. Se, että lisättiin resursseja tutkimukseen, kehitykseen ja vinnin edistämiseen, oli hyvä asia. Se, että lisättiin poliisien määrärahaa, oli myöskin hyvä asia. [Puhemies koputtaa] Toivottavasti nämä positiiviset asiatkin saivat joskus tulla esille debatissa.

16.21 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä puoliväliriihen kohdalla on syytä kuitenkin hahmottaa talouden iso kuva. Täytyy muistaa, että hallitus asetti itse omaksi tavoitteekseen kuroa umpeen 10 miljardin euron kestävyysvaje. Tämä piti tehdä 4 miljardia säästöillä, 3 miljardia sote-uudistuksella tehokkuutta lisäten, 2 miljardia työllisyyttä parantaen ja miljardi piti karsia kuntien menoja.

No, mitä tästä kaikesta nyt jää käteen, kun puolivälissä ollaan? Näyttää siltä, että toteutuu vain nämä 4 miljardin säästöt. Työllisyys ei parane odotetusti, ja nämä sote-säästöt ovat kyllä niin synkkien epäilysten varassa, että niihin ei taida uskoa oikein kukaan, joten näyttää siltä, että julkisen talouden rahoitusasema ei parannu ja uusia toimia tarvitaan, aivan kuten te, hallitus, olette sanoneet. Tulee kysyneeksi, miksi te ette tehneet niitä päätöksiä nyt, kun tilaisuus oli. Miksi te ette nyt käyttäneet tätä puoliväliriihtä niitten päätösten tekemiseen, joita te, valtiovarainministeri Orpo, olette peräänkuuluttanut? Ja vielä tärkeämpää: miksi ette tehneet niitä rakenteellisia uudistuksia, [Puhemies koputtaa] joilla parannettaisiin työllisyyttä, kuten perhevapaaudistus?

16.22 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suuri kuvahan tässä on se, että viime vaalikaudella Suomi oli vielä näivettymiskiarteessä ja menossa taloudessa kuilun partaalle. Sen takia on erittäin hyvä, että on tapahtunut käänne. Lähdän nimenomaan siitä, että tämä hallituksen strateginen ohjelma, kilpailukykysojimus ja toimet luovat sitä vakautta ja ennustettavuutta, millä Suomi nyt nousee yllättävänkin hyvin.

Puhemies! Jäin ihmettelemään, kun suuri oppositiopuolue, sosiaalidemokraattinen puolue, ei pysty tämän parempaa esittämään kuin puhumaan tussahduksista ja hallituksen erosta. Ei se, hyvät ystävät, kyllä isänmaan 100-vuotisjuhlavuonna riitä suurelle oppositiopuolelle.

Toinen, mitä ihmettelen: kun Suomi on ottanut 100 000 euroa velkaa jokaista syntyvää lasta kohden, niin vihreä puolue jatkuvasti esittää tämmöistä yli varojen elämistä. Ennen vanhaan, kun Soininvaara oli täällä, puhuttiin kestävästä kehityksestä ja ylisukupolvisuudesta. Missä menee vihreä puolue tänä päivänä? Tulkaa nyt tänne rakentavalle linjalle tekin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

16.23 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Edustaja Ala-Nissilä ei ilmeisesti kuunnellut ryhmäpuheenvuoroani, jossa toin monta kertaa esiin niitä hyviä ajatuksia ja esityksiä, mitä puoliväliriiheen myös sisältyy, joissa ehdotettiin rakenteellisia uudistuksia, perhevapaita, monia muita asioita. Vuosien 2016 ja 2017 vaihtoehtobudjetit ovat fiskaalisesti lähes samansuuruisia kuin hallituksen ehdotukset. Budjetin sisällä olemme tehneet erilaisia painopisteitä, mutta fiskaalisesti puhutaan suurin piirtein samoista summista. Yksittäisiä investointeja voi olla siihen päälle sitten. En oikein ymmärrä, mihin edustaja Ala-Nissilän puhe viittaa. Ehkä voimme kahden kesken käydä nämä vaihtoehtobudjetit läpi ja sitten voitte todeta toisin.

16.24 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puheenjohtaja! Täytyy sanoa, kun tässä on viitattu teknologiateollisuuteen ja sinne syntyneisiin työpaikkoihin: Teknologiateollisuuden Turunen ilmoittaa, että Suomi ei pärjää ilman tutkimusinvestointia ja kehitysrahoja, ja tuo esille sen, että nyt kun me olemme jääneet investointien osalta Ruotsista 22 prosenttia viimeisen kymmenen vuoden aikana, t&k-rahoituksessa 27 prosenttia, tarvittaisiin ehdottomasti joitakin välineitä. Eloranta esitti, että muodostettaisiin pyöreä pöytä, joka mahdollistaisi työmarkkinajärjestöjen ja hallituksen yhteisen tahtotilan ja koordinoinnin, mitä voitaisiin tehdä. Kysynkin aivan kuten Ihalainen: oletteko valmiita kääntymään enemmän Hakaniemenrannan suuntaan vai tähän kielteisesti suhtautuvaan Etelärantaan ja Häkämiehen suuntaan? Toivoisin rakentavaa keskustelua ja yhdessä niitä ratkaisuja, millä voimme [Puhemies koputtaa] turvata investointia tähän maahan.

16.25 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Tuppuraiselle: Talous kasvaa, työllisyys kohenee. Hallitus tekee täsmäkohdennuksia päämäärätietoisesti valikoituihin kohteisiin. Toisaalta voi kysyä, miksi oppositio sanoo, että tämä ei kelpaa. Tässä kohdin voi sanoa, että on tehty selkeä panostus: 400 miljoonaa euroa osamiseen, 240 miljoonaa euroa tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan, jolla rakennetaan tulevaisuuden kasvua, niitä työpaikkoja, joilla meidän hyvinvointivaltio ylläpidetään. Miksi oppositiosta ei löydy rakentavia ajatuksia, millä tehdään uutta tulevaisuutta, kuten hallituksesta on tullut systemaattisesti näiden vuosien aikana ja on lisää tulossa?

16.26 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Voi voi voi. Toissa viikolla kyselytunnilla ministeri Lintilä lupasi julkaista virkamiesraportin, jossa käytiin läpi puoliväliriihessä supistettavia yritystukia. Kun Ylen toimittaja on nyt sitä kysellyt, niin sitä ei olekaan saatu. Höpläyttikö ministeri Lintilä Suomen kansaa, kysyisin, jos hän olisi paikalla. Isompi höpläytys taitaa olla vielä tämä: kun kysyin, mitä yritystukia olette leikkaamassa, kun oli luvattu 200 miljoonan euron tehostaminen, niin hän ei kertonut, ja se suuri yllätys olikin se, että hallitus ei pystynyt leikkaamaan yhtä ainoatakaan yritystukea — sen sijaan, edustaja Lauslahti, Tekesin innovaatiomäärärahoista hallituskaudella yhteensä puoli miljardia, siis tämän riihen lumepäätökset mukaan lukien puoli miljardia.

No, nyt te olette jakaneet vaalikarkkeja sadoilla miljoonilla, mutta ette ole kertoneet, miten ne rahoitetaan. Ilmeisesti myymällä valtion tuottavaa omaisuutta, mikä on lyhytnäköistä. Miksi yhteenkään yritystukeen ei uskallettu puuttua? Kun Lintilä ei ole vastaamassa, niin, edustajat Vartiainen, Wallinheimo, Vähämäki, [Puhemies koputtaa] mikä teidät halvaannutti? Miksi mitään ei tehty?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

16.27 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle jäi nyt vähän epäselväksi se, mikä on pääministerin lähtökohta talouskasvulle. Kysyisin ehkä näin, kun tässä julkisen talouden suunnitelmassa lukee: "Lähivuosikymmeninä on varauduttava siihen, että Suomen talouskasvu ei palaudu finanssikriisiä edeltävien vuosien ja vuosikymmenten vauhtiin. Talouden kasvupotentiaalin arvioidaan asettuvan noin 1—1,5 prosenttiin ensi vuosikymmenellä." Oletteko, pääministeri, samaa mieltä valtiovarainministeriön kanssa tästä vai oletteko enemmän samaa mieltä Ilmarisen kanssa? Se olisi hyvä tietää nyt, kun keskustellaan tästä eteenpäin, mikä on tavallaan se asiantuntija, johon nyt luotetaan. Ja sitten olisi myös hyvä saada vastaus siihen, kun myös tässä VM:n ansiokkaassa paperissa sanotaan, että edelleen on riskejä, ettei tavoitteeseen elikkä 3 miljardin [Puhemies koputtaa] säästötavoitteeseen päästä sotien osalta, miten te aiotte näitten riskien kanssa nyt käytännössä toimia.

16.28 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämän puoliväliriihen jälkeinen aika näyttää siltä, että Suomi on nyt päässyt pieneen nousuun. Nyt on tärkeää, että näillä puoliväliriihen linjauksilla saadaan koko Suomi mukaan siihen nousuun ja kaikki suomalaiset mukaan tähän samaan nousuun. Jos me katsomme työeläkevaikuttaja Ilmarisen viimeisimpiä arvioita, Elinkeinoelämän keskusliiton arvioita, niin vauhti näyttää varsin hyvältä.

Pidän erittäin myönteisenä asiana sitä, että hallitus toteutti vihdoinkin ja viimein keskustan pitkäaikaisen tavoitteen opiskelijoitten huoltajakorotuksesta perheellisille opiskelijoille. Pidän erittäin hyvänä sitä, että ylivelkaantuneitten tilanteeseen on myös tartuttu. Tulee uudentyyppinen yksityishenkilön konkurssi, ulosottoa helpotetaan. Olisi ehkä mukava kuulua vähän hallitukselta tarkemmin näistä toimista, joilla velallisen asemaa parannetaan.

Mutta kun SDP on täällä haukkunut meitä melkein pari tuntia, on pakko kysyä: mitkähän asiat taloudessa kasvoivat silloin teidän hallituskaudellanne? [Puhemies koputtaa] Työttömyys ja velka, työttömyys ja velka kasvoivat. Edustaja Rinteellä oli rakennepoliittinen ohjelma, oli Remontti Oy, mutta taisivat remontit jäädä tekemättä viime kaudella.

16.30 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan, pääministeri, siihen kysymykseen, jonka esitin, mihin te ette vastannut. Katsotaan ensiksi tämä teidän työllisyystavoitteenne. Asetitte 110 000 uutta työpaikkaa, ja missä ollaan nyt? Tilastokeskuksen lukujen mukaan 30 000, joista niistäkin leijonanosa tuli syksyn 2015 aikana, kun se käänne tapahtui ennen kuin yksikään tämän hallituksen päätöksistä oli voimassa.

Arvoisa puhemies! Pääministeri, te sanotte, että 2 prosentin talouskasvulla kaikki tavoitteet saavutetaan. Jotta tämä työllisyystavoite tulisi täyteen, se tarkoittaisi 40 000 työpaikkaa kahden vuoden aikana per vuosi. [Toimi Kankaanniemi: Ihan mahdollista!] Sellaisia lukuja ei ole nähty sitten 90-luvun lopun. Onko tämä todella mahdollista 2 prosentin talouskasvulla? Pystyttkö sanomaan jonkun talousasiantuntijan, joka sanoo, että 2 prosentin talouskasvulla tulee 40 000 työpaikkaa per vuosi?

Vielä tämä alijäämätavoite: [Puhemies koputtaa] Pääministeri Sipilä, onko hallituksen valtiontalouden alijäämätavoite voimassa, koska nyt teidän omien papereidenne mukaan se on kolminkertainen siihen tavoitteeseen nähden, minkä te olette asettaneet? Onko hallituksen valtiontalouden alijäämätavoite voimassa?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

16.31 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä ministeri Grahn-Laasonen luetteli sitä samaa litaniaa kuin aikaisemmin valtiovarainministeri Petteri Orpo näistä lisäpanostuksista koulutukseen. Kun silloin kyselin sitä, mikä taikurin takki Orpolla on päällä, niin hän ei ainakaan toistaiseksi ole taskujaan kääntänyt, mutta ilmeisesti sama takki on myös Grahn-Laasosella päällä. Kerta kaikkiaan on minusta pöyristyttävää, että kun esimerkiksi yliopistoja pääomitetaan 46 miljoonalla eurolla, niin sitä keuhataan valtavan hienona, upeana panostuksena, jolla parannetaan yliopistojen asemaa, kun arvio oli se, että vaadittaisiin, niin kuin Grahn-Laasonen itse asiassa vielä aikaisemmin puhui, miljardin euron pääomitusta, jotta pelkät kiky-leikkaukset saataisiin toimimaan. Tämä on tätä kummallista taikurin takki -politiikkaa. Takeista täällä on puhuttu ennenkin, mutta silloin puhuttiin ministeri Soinin takista, ja sehän nyt ei ole enää ehjänä ollut aikoihin, kun saumat ovat revenneet jo aikoja sitten.

16.32 **Antero Vartia vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viime kyselytunnilla esitin kysymyksen, kun ministeriön mukaan haitallisia tukia maksetaan 850 miljoonalla vuosittain, missä tämän tiedon pitäisi olla, jotta me poliitikot onnistuisimme tekemään vastuullisia päätöksiä. Tähän ministeri Lintilä vastasi, että hän ei ole vielä tavannut yritystä, joka pitää saamaansa tukea haitallisena, mutta jos kysytään niiltä yrityksiltä, jotka eivät sitä tukea saa, niin löydetäänkin niitä haittoja paljon enemmän, tai jos kysytään niiltä, jotka rahoittavat nämä tuet elikkä maksavat veroja enemmän kuin on tarpeen, niin on vielä ilmeisempää, että tämä on kallis ja tarpeeton järjestelmä, 850 miljoonaa euroa vuodessa. Jos katsotaan, kuinka paljon rahaa siitä menee esimerkiksi UPM-Kymmenelle, niin en tiedä tarkkoja lukuja mutta uskallan väittää, että sillä ei kovin isoa joukkoa johtajiakaan kustanneta. Onko todella niin, että näiden yritysten kilpailukyky on näistä lahjusrahoista kiinni? Tässä on oiva kohta säästää valtiontaloudessa ja kohdentaa näitä rahoja paremmin.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa otamme sitten ministereiden vastauspuheenvuoroja. Pääministeri Sipilä, 2 minuuttia.

16.33 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kaikki hallituksen taloustavoitteet ovat voimassa: velkaantumisen tavoite, uudistusohjelman 4 miljardin tavoite, työllisyysasteen tavoite. Kaikki tavoitteet ovat voimassa, me teemme viimeiseen päivään saakka töitä niiden eteen. Ja niin on tehty tähänkin saakka. Olemme tehneet töitä yrittäjyyden edistämiseksi, työn vastaanottamisen kynnyksen madaltamiseksi, työn tarjoamisen kynnyksen madaltamiseksi ja niin edelleen. Lukematon joukko toimenpiteitä.

No, sitten tähän kiky-sopimukseen. Hallitusneuvotteluissa todettiin, että olemme Saksa, Ruotsia, tärkeimpiä kilpailijamaita kustannuskilpailukyvyssä vajaa 15 prosenttia jäljessä. Lähdimme tätä taklaamaan kolmella keinolla.

Ensimmäinen on kertahyppy, kilpailukyky sopimus, joka sai lopulta tämän muotonsa. Me lähdimme tavoittelemaan työajan lisäystä ja sillä pelkästään sitä alun perin taklaamaan. Mutta hyvä sopimus, se täyttää siitä noin 4 prosenttia, vähän yli.

Sitten maltilliset palkkaratkaisut. Siinä uralla ollaan hyvin pysytty, toivottavasti pysytään myöskin syksyllä.

Ja se kolmas keino on sitten tuottavuuden kasvattaminen. Se on pääasiassa yritysten vastuulla. Me totesimme, että tässä korissa, niin kuin edustaja Ihalainen totesi, meillä on suuri

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

huoli korkean tuottavuuden viennin työpaikkojen kehityksestä, ja sen vuoksi tässä suuntaamme Tekesille, lippulaivahankkeisiin, Suomen Akatemialle ja myöskin ammattikoulutukseen niin paljon kuin tämä pieni talouden liikkumavara mahdollisti.

Eli näiden toimenpiteiden kokonaisuus johtaa suurin piirtein siihen, mitä tavoittelimme hallitusneuvotteluissa kilpailukyvyn parantamiseksi. Tämä näkyy nyt luottamuksen palautumisessa, tämä näkyy talouden käännteessä, ja tämä näkyy myöskin siinä, että ensimmäiset jo ennustavat sitä talouskasvua, [Puhemies koputtaa] mikä johtaisi tuohon.

Ja vielä vastaus siihen, olemmeko antaneet periksi siitä, että meidän talouskasvumme olisi 1—1,5 prosentin luokkaa: Emme takuulla anna tässä periksi. Kyllä Suomessa pitää tavoitella yli 2 prosentin talouskasvua.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Lindström, 2 minuuttia.

16.36 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pariin asiaan vastaan.

Ensinnäkin näihin yritystukiin, koska olin meidän puoleltamme niistä asioista neuvottelemassa Kesärannassa. Useampi taho sanoi, että leikatkaa rohkeasti, tehkää rohkeita leikkauksia mutta älkää nyt, hyvänen aika, täältä leikatko, mikä koskee meitä. Äärettömän vaikea prosessi. Pitää muistaa, että siellä on myös työpaikkoja kiinni näissä tuissa. Jos mennään johonkin koskemaan, niin siellä voi käydä niin, että me hävitämme työpaikkoja. Sen takia tämä ei ole mitään sellaista... Kun joku sanoo, että tämä on helppoa hommaa, niin tervetuloa vain, se on haastavaa puuhaa. Me olemme tehneet päätöksen, että me näihin asioihin palaamme, ei niihin suoriin tukiin, vaan näihin verotukiin syksyn riiheen mennessä. Se on se lupaus, minkä me olemme antaneet. Mitä sitten tullaan tekemään, niin se on sen ajan murhe, mutta erittäin vaikea rasti.

Toinen kysymys, mikä liittyy ulosottoon. Siis meillä ulosottoon liittyvien työllistymisen kannustinloukkujen purkaminen oli agendalla, ja se tarkoittaa sitä, että keskusteluissa oli paitsi tämä suojaosan korottaminen myös muut ratkaisut. Ja päädyttiin muuhun ratkaisuun, koska minullekin tuli yllätyksenä, että kategorinen suojaosan nostaminen vaikka esimerkiksi nykyisestä vajaasta 700 eurosta 900 euroon olisi tarkoittanut sitä, että se olisi hyödyttänyt hyvin matalatuloisia ja hyvin korkeatuloisia, mutta tuloluokassa 2 200—4 000 euroa kuukaudessa siinä olisi käynyt huonosti. Se olisi tehnyt semmoisen ongelman, että se olisi aiheuttanut noin 17 000 velalliselle varattomuusesteen, josta seurauksena olisi tullut maksuhäiriömerkintä, ja se olisi haitannut heidän elämäänsä. Sen takia päädyttiin ratkaisuun, jossa lykkäystä myönnetään tarkkaan toivottuun kohderyhmään, eli voidaan tarkasti katsoa, mihin kohderyhmään tämä kohdennetaan: pitkään työttömänä olleisiin ulosottovelallisiin. Tämä on nopea toimenpide, tämä ei aiheuta järjestelmäkustannuksia, [Puhemies koputtaa] ja tämän lisäksi tämä on myös riittävä toimenpide työllistymiseen kannustamiseksi. Siksi mentiin tähän.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: 1 minuutin vastauspuheenvuoro, ministeri Rehula.

16.38 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Joka ainoa hallituksen laskelma sosiaali- ja terveydenhuollon muutoksen osalta ensi vuosikymmenen loppuun lähtee siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon menot kasvavat tässä maassa. Tavoitteena muutoksella — jonka lakiesityksen yksi elementti, va-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

linnanvapauslaki, on eduskunnan käsittelyssä ensi viikon keskiviikkona — on päästä tuohon 3 miljardiin. Siihen pyritään ict:llä, pyritään digitalisaatiolla, pyritään aivan olennaiselta osaltaan toimintakäytäntöjen muutoksella. Aivan keskeistä on se, mitä tapahtuu alueellisen maakunnallisen valmistelun osalta.

Edustaja Henriksson kysyi, onko riskejä. Kyllä tässä on riskejä. Tullaan näkemään ja kokemaan se päivä, että muutamissa maakunnissa tulee olemaan toimeenpanossa ongelmia johtuen siitä, että toimeenpanoon ei ehkä ole sitä riittävää aikaa, mitä tarvittaisiin. Yksi muutoksen elementti, jotta 3 miljardia voidaan täyttää, jotta riskejä voidaan vähentää, on se, että hallituksen esitys valinnanvapauslaista [Puhemies koputtaa] saadaan eduskunnan käsittelyyn, jotta usko muutoksen toteutumiseen vahvistuu.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Tiilikainen, 1 minuutti.

16.39 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen asuntoasioista vastaavana ministerinä: Monet edustajat täällä kiinnittivät huomiota asumisen hintaan. Asumisen hinta saadaan pidettyä kurissa, jos asuntotuotantoa saadaan lisää, ja näinä arkeologian luvattuina aikoina edustaja Kiuru muisteli omia tavoitteitaan ja menneitä. Kun te aloititte asuntoministerinä, uskalsitte asettaa tavoitteen, että asuntotuotantoa lisätään. Kuinka kävi? Asuntotuotanto oli 33 000 asuntoa vuodessa teidän aloittaessanne. Kun te lopetitte, se oli tullut alas 25 prosenttia 26 000:een. Kun me aloitimme, lähdimme tuosta sitä nostamaan hallituksen kärkihankkeen mukaisesti, ja kahdessa vuodessa tuotannon taso on noussut 50 prosenttia: 37 000 asuntoa. [Välihuutoja]

Tässä vaiheessa oppositio huutaa, että entä kohtuuhintainen asuntotuotanto. Kun te olitte hallituksessa, valtion tukemaa Ara-tuotantoa oli suunnilleen tasaisesti noin 6 000 asuntoa vuodessa. Nyt olemme nostaneet senkin jo 8 000:een ja tänä vuonna tavoittelemme 9 000 tuetun asunnon rakentamista. Teidän parhaamman tuettu asunto [Pia Viitasen välihuuto] — tuettu asunto, kuten entinen ministeri Viitanen tietää — on sitä valtion tukemaa asuntoa, millä saadaan kohtuuhintaista tuotantoa.

Te kritisoitte uutta, lyhyttä korkotukimallia. Sille on ollut käyttöä, esimerkiksi kun Uuteenkaupunkiin ja Raumalle rakennetaan tuiki tarpeellisia asuntoja siellä olevan työvoimatarpeen kattamiseksi.

Tässä tuloksia.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sitten vielä pääministeri Sipilä, 1 minuutti, ja sen jälkeen jatkamme debattia.

16.41 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvin lyhyesti.

Riittääkö 2 prosentin talouskasvu tästä eteenpäin kauden loppuun saakka nostamaan työllisyysasteen 72 prosenttiin? Se riittää, jos työvoiman saatavuus ei aseta sille rajoituksia. Tällöinen laskelma on tehty, ja tämä on juuri se seikka, mistä meidän pitää käydä tiivistä yhteistyötä ja esimerkiksi neuvotteluja työmarkkinajärjestöjen kanssa, niin että siihen pystytään. On ihan mahdotonta arvioida, mistä se kasvu tulee, mutta tällöinen yleishuomio, että jos työvoiman saatavuus ei aseta rajoituksia, niin 2 prosentin kasvu riittää 72 prosentin työllisyysastetavoitteen saavuttamiseksi vuonna 2019.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt jatkamme debattia.

16.42 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta oli hyvä, että ministeri Tiilikainen kiinnitti huomion siihen, että viime hallituskaudella todella tehtiin aidosti kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja lisää, koska nyt te mittaatte ne tulokset ulos, ja on hienoa, että te annatte sille arvoa, koska yhden sellaisen kohtuuhintaisen kohteen rakentaminen kestää 2—3 vuotta. Olen iloinen siitä, että nyt todella näkyy se, että viime hallituskaudella satsattiin pelkästään minun aikani 150 miljoonaa euroa asuntopolitiikkaan yksittäisillä toimilla. Jään odottamaan samanlaista pakettia ministeri Tiilikaiselta nyt, kun ehditte keskittyä näihin asumisasioihin.

Arvoisa puhemies! Sitten minä kiinnitän huomiota tähän koko tilanteeseen. Minä en tiedä, mihin pääministeri nyt lähti, mutta täällä ollaan ehdottomasti sitä mieltä, että nämä hallituksen tavoitteet ovat oikeansuuntaisia, mutta ihmettelemme, miksi te itse ette niihin usko. Tämä ei kerta kaikkiaan käy niin, että nyt velkaantuminen jatkuu. Alijäämätavoitteet tulevat olemaan kolme kertaa suurempia kuin te olette yhdessä linjanneet. Te luotte tällä ohjelmalla, jonka esitte alkuviikosta [Puhemies koputtaa] viime viikolla, 4 000 työpaikkaa. 65 000 työpaikkaa uupuu tavoitteesta. Miksi näin?

16.43 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olemme varmasti ainakin edustaja Kiurun kanssa samaa mieltä siitä, että turvallisuus on tärkeä asia.

Puolustusministeri ei ole paikalla, mutta ehkä jompikumpi paikalla olevista ministereistä osaa vastata. Puolustusvoimien valmiuteen lisätään vuosittain 50 miljoonaa euroa. Puolustusvoimien rooli on muuttunut koulutusorganisaatiosta ehkä hitusen valmiuden suuntaan muuttuneitten tilanteiden takia, ja sen takia lisärahoitusta tulee, mikä on erinomaisen hyvä asia. Kysyn ministeriltä, ehkä Orpo osaa vastata: onko teillä käsitystä, minkälainen vaikutus näillä lisäpanostuksilla on kertausharjoitusvuorokausien määrään? Asia on ajan-kohtainen siinäkin mielessä, että tällä hetkellä on juuri alkamassa Arrow 17 -harjoitus Niinialossa, jossa on kansainvälinen kokonaisuus koolla.

16.44 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos kysyn täällä hallituspuolueiden tai oppositiopuolueiden edustajilta, pitääkö tehottomia yritystukia leikata, niin varmasti kaikki sanovat, että pitää. Mutta sitten kun kysytään, että no, mitä ne tehottomat tuet ovat, niin tulee erilaisia vastauksia. Tämän takia minusta on erittäin tärkeää, että hallitus maltilla selvittää vaikutukset ja valmistelee maltilla sen, minkälaisia muutoksia ja mahdollisia leikkauksia yritystukiin tehdään.

Sitten palaan ryhmäpuheenvuoroihin. Minusta keskustan ryhmäpuheessa edustaja Saarikko totesi aivan erinomaisesti, että meidän on yhdessä katsottava nyt eteenpäin, tulevaisuuteen ja hallituksen lisäksi myös eduskunnan on kyettävä vahvistamaan ihmisten luottamusta. Minusta on harmi, että kun menee tämän talon ulkopuolelle, niin se tunnelma ja, voi sanoa, todellisuus, missä eletään, on hieman erilainen. Siellä talous kasvaa, työllisyys paranee, tehdään investointeja ja on hyvä luottamus talouteen ihmisillä, mutta kun tulee tänne sisälle ja kuuntelee opposition puheenvuoroja, niin aivan liikaa on sitä vanhaa narinaa, että kaikki menee huonosti ja on pielessä.

16.46 **Sami Savio ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta toimista työllisyyden edistämiseksi ja erityisesti työministeri Lindströmiä päättäväisistä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

toimenpiteistä vaikeassa työtilanteessa olevien henkilöiden aseman helpottamiseksi. Viime vuonna säädettiin täällä eduskunnassa Lex Lindström, jolla päästetään kertaluontoisesti vähintään 5 vuotta pitkäaikaistyöttömänä olleet yli 60-vuotiaat eläkkeelle. Tämä nyt kesäkuun alussa voimaan astuva eläketuki on moraalinen kädenojennus näitä henkilöitä kohtaan, joiden työllistymismahdollisuudet ovat olleet erittäin heikot.

Jatkossa hallitus ja työministeri Lindström tulevat turvaamaan lakisääteisillä keinoin reilut pelisäännöt nollatuntisopimuksilla työskenteleville henkilöille. Käsittääkseni lakiin aiotaan kirjata pykälät muun muassa sairausajan palkasta ja työajan vakiintumisesta, mikä on tärkeää suurelle joukolle nollatuntisopimuksilla työskenteleviä palkansaajia.

Arvoisa puhemies! Ministeri Lindströmin toiminta on ollut erittäin rohkaisevaa [Puhemies koputtaa] ja kannustavaa.

16.47 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on keskusteltu hieman siitä, kenen ansiota on, että pieni myönteinen vire taloudessa on. Kaikki olemme siitä äärimmäisen tyytyväisiä, mutta täällä pääkaupunkiseudulla on varmasti aivan selvää, että ne ratainvestoinnit, jotka on edellisten hallitusten toimesta päätetty, ovat luoneet nimenomaan sitä asuntopohjaa, josta nytkin on puhuttu. Eli se määrä tulee sieltä.

Mutta entä sitten tuolla pääkaupunkiseudun ulkopuolella? Meillä on hallituksen toimesta biotalousohjelma kärkihankkeena: Pohjois-Karjalassa on kolme eri hanketta odottamassa rahoitusta, tätä rahoitusta ei ole tullut. Pohjois-Karjalan työttömyysprosentti on yli 18. Eikö ole juuri näin, että maakuntien omia vahvuuksia täytyy käyttää silloin, kun haemme [Puhemies koputtaa] kasvua ja työllisyyttä?

16.48 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On aivan oikein, että biotalouteen investoidaan. Ihmettelen tätä demarien näkökulmaa siihen, että jokainen asia, minkä tämä hallitus on tehnyt, on jollakin tavalla viime vaalikauden ansiota. Mehän ne ansiot kyllä tiedämme, alkää enää niihin palatko. Kaikki sen tietävät.

Katsokaa biotaloutta. Edustaja Myllerille sen verran, että kyllä Lieksan hanke etenee, se lienee yleisessä tiedossa, olihan siitä isossa maakuntalehdessäkin iso juttu. Mutta joka tapauksessa: Biotalouden puolella muistakaa, hyvät edustajakollegat, se, että kysymys ei ole pelkästään metsäteollisuudesta. Kysymys on aivan valtavista uusista innovaatioista, jotka muun muassa korvaavat muovia. Uutta komposiittimateriaalia tehdään, se on meidän metsäkonetuotannolle aivan välttämätön lisä. Saadaan lisää puuta liikkeelle, lisää työtä. Ja te vain jatkuvasti valitatte, että taas meni väärin.

Esimerkkinä vielä, arvoisa puhemies, lopuksi: Kun maankäyttö- ja rakennuslakia tässä maassa uudistettiin, tämä hallitus sen on tehnyt, byrokratiaa on purettu, niin teidän viestinne on aina ollut, että menee väärin, menee väärin, ympäristö kärsii ja vaikka mitä. Aina löytyy syitä, minkä tautta ei voi tehdä, [Puhemies koputtaa] mutta niille, jotka tekevät, pitää kunnia antaa.

16.49 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyyden hoidosta: Vaikka nyt tällä hetkellä näyttää siltä, ja on tosiasia, että tämä 72 prosentin työllisyystavoite hallituksella on pikkuhiljaa käynnistymässä, se rupeaa pienin askelin edistymään, niin silti meillä on hirmu paha pitkäaikaistyöttömyys. Itseäni harmitti, kun en nähnyt koko tukityöllistämisrahoja tässä julkisen talouden selvitysohjelmassa. Sieltä puuttuu tämmöinen tärkeä osa kuin pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon tarvittavat tukityöllistämisrahat. Sehän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

on nimenomaan paras keino, millä saadaan katkaistua se pitkäaikaistyöttömyys ja saadaan hoidettua sillä tavalla, että heillä pysyy se ammattitaito ja työkunto sellaisina, että he pysyvät uutta työpaikkaa lähtemään etsimään ja niihin uusiin työkohteisiin on mahdollisuus päästä. Siksi olisi ollut tärkeää, [Puhemies koputtaa] että valtiolla olisivat olleet nämä rahat vielä käytössä. Ihmettelen, miksi ne puuttuvat täältä.

16.50 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On tietysti rehellistä sanoa, että hallituksen toimet ovat osittain vaikuttamassa tähän myönteiseen talouskehitykseen.

Muutama asia täältä, jotka nousevat esiin. Ensinnäkin huoli oikeusministeriön toimialasta, jossa on leikkausta 49 miljoonaa. Se tuntuu erittäin kovalta, kun ottaa huomioon, että samaan aikaan hallitus itse tekee esityksiä, jotka lisäävät eri oikeusasteiden työtehtäviä ja resurssitarpeita. Tämä pistää varmasti monta kansalaista miettimään. Samaan aikaan hallitus laskee autoveroa sillä tavalla, että se on noin 100—200 euroa per auto, jota kansalaisen on hyvin vaikea edes huomata, kun hän ostaa autoa. Kun laittaa nämä aivan oikeutetusti vastakkain, niin mikä on tämä logiikka tässä? Ikään kuin pistetään muutama kymppi autoon, mutta sitten leikataan oikeusturvasta ja oikeusperustasta [Puhemies koputtaa] näin merkittävästi. Moni tätä nyt kyselee ja ihmettelee.

Ja vielä sanon, että Savonlinnasta viedään kohta kaikki. Nyt sieltä viedään oikeusistuini ja kohta siirretään varmaan Olavinlinna Ahvenanmaalle.

16.52 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhteen oppositiosta esitettyyn harmitukseen pystyn itsekini yhtymään, ja se on harmi siitä, että perhevapaa-uudistuksen osalta ei saatu selvitystäkään eteenpäin. Mutta varmasti tämä työ jatkuu, sillä sille on hyvä yhteisymmärrys, ja kokoomuskin on puolueena esittänyt kunnianhimoisen oman mallinsa perhevapaa-uudistuksen toteuttamiseksi. Tätä tulemme kyllä edistämään jatkossakin.

Työllisyys ja talouskasvu ovat ihan oikeutetusti ja perustellusti olleet tämän keskustelun ja julkisen talouden suunnitelman keskiössä. Se on aivan oikein. Mutta kestävä kasvun luomiseksi haluaisin osoittaa kiitosta hallitukselle myös muiden kestävä kehityksen tukipilareiden huomioimisesta. On todella hienoa, että tiukasta talousraamista huolimatta hallitus pystyi satsaamaan tulevaisuuteen myös ympäristönäkökulmasta. Kehitysyhteistyöhön saatiin pieni mutta tarpeellinen lisäys, 25 miljoonaa ilmasto- ja energiatoimenpiteisiin. Ja sitten Metso-rahoituksen jatkon turvaaminen, 5 miljoonaa — tämä oli oikein hieno ympäristömyönteinen päätös. Kiitos hallitukselle siitä.

16.53 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osaavan työvoiman saanti on täällä noussut nyt esille, ja se on kyllä yksi avainkysymys, jos me aiomme nostaa työllisyysprosenttia, taloutta parantaa. Aikuiskoulutukseen pitäisi mielestäni kyllä panostaa — siitähän on kyllä leikattu, ikävä kyllä — samoin muuntokoulutukseen, koska jos me haluamme saada kohtuullisen nopeasti sitä osaavaa työvoimaa, niin nämä tavat kouluttaa ovat myös erittäin tärkeitä tässä paletissa.

Kyllä minun täytyy sanoa, että olen hyvin pettynyt siihen, että ammattikorkeakoulut unohdettiin puoliväliriihessä. Ammattikorkeakoulut ovat juuri muun muassa näissä asioissa erittäin tärkeitä. Minä toivonkin ja kysynkin, voidaanko tähän asiaan palata myöhemmissä budjeteissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

16.54 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä, onko hallitus ollut kädet pystyssä vai tumpunut suorina. Voi sanoa, että ei tästä riiehestä kyllä paljon villoja jäänyt. Toimet työllisyyden ja kasvun aikaansaamiseksi ovat jääneet hyvin ohuiksi, ja voi sanoa, että yksiniittistä on tämä työllisyyden hoito. Irtisanomissuojaa on heikennetty, työn vastaanottamista kiristetty, kuukauden ilmaistyonäyte luotu, kolmen kuukauden välein tapahtuvat työttömien haastattelut, työttömyysturvaa leikattu 100 päivällä ja takaisinottovelvollisuutta heikennetty, ja nyt uutisissa tiedetään kertoa, että uusin on teiltä tulossa, aktiivimalli: 12:ta työpaikkaa on haettava kolmen kuukauden aikana tai menettää, karenssi iskee päälle 60 päiväksi. Siis tämmöistä työttömien kyykyttämistä ei voi kyllä sietää, ja voisi kyllä olettaa ja odottaa oikeita tekoja ja toimia työllisyyden hyväksi.

16.55 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä vaikuttaa siltä, että oppositiolla ei ole visiota siitä, mihin suuntaan Suomea pitäisi viedä. Te tuotte esille yksittäisiä toimia, ei niillä saada Suomen koko suuntaa käännettyä, kaikkia niitä rakenteellisia keinoja, jotka on nyt saatu liikkeelle. Mihin ne törmäsivät viime kaudella? Viime kaudella vasta hallituksen puoliväliriihessä herättiin siihen, että täytyisi tehdä jonkinlaisia suuria reformeja ja rakenneuudistuksia. Tuli leikkauksia 300 miljoonaa, saman verran veronkiristyksiä. Keskustajohtoinen hallitus on pystynyt kahdessa vuodessa kääntämään Suomen talouden suunnan siten, että puoliväliriihessä tulee 300 miljoonaa euroa panostuksia. Melkein 7 000 perheen lapset pääsevät ilmaiseksi päivähoitoon. Monia, monia panostuksia. Ja edellisellekin puhujalle vielä kommentiksi, että vaikkapa Lapin matkailuun 25 miljoonaa euroa siitä, että 40 prosenttia matkailu on lähtenyt kasvuun, yhtenä [Puhemies koputtaa] kärkihankkeena.

16.56 **Maria Tolppanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan ensin suuri paheksunta siitä, että ministerit poistuvat, kun on selontekokeskustelu käynnissä. Mutta tietenkin jos iltasatuja puhutaan, niin sitten en enää yhtään ihmettele sitä.

Minä olen huolissani sekä yksityishenkilöiden rahoista että valtiontaloudesta, koska istun valtiovarainvaliokunnassa. Se on tehtäväni tässä talossa. Ministeri Orpo, voitteko kertoa muille ministereille, että luottotiedot menevät ihmisiltä aina, kun vouti ryhtyy toimenpiteisiin? Eli ministeri Lindströmin äsken antama vastaus oli silkkaa puppua, taikka sitten se oli muunneltua totuutta. Hänen kannattaisi ottaa selvää siitä, miten asiat menevät. Mutta voitteko te, ministeri Orpo, kertoa meille nyt, kun tulee tämä konkurssi, joka helpottaa ihmisten asemaa, onko kysymyksessä henkilökohtainen konkurssi vai luonnollisen henkilön konkurssi? Ne ovat kaksi täysin eri asiaa. Ne vaikuttavat täysin eri tavalla ihmisten selviämiseen siitä konkurssista. Ja sen lisäksi, kun siellä on helpotuksena tämä, että kun työtön työllistyy, jos hän on voudin perinnässä, niin hän saa kuusi kuukautta armonaikaa, hänen velkojaan siirretään. [Puhemies koputtaa] — Tämä on tärkeää, yksi kysymys tähän perään vain: kuoletetaanko korot tämän kuuden kuukauden ajaksi, vai kasvaako se laina korkojen verran sen kuuden kuukauden ajalta?

16.57 **Susanna Koski kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huolimatta positiivista uutisista talouden saralla julkisen talouden ja työmarkkinoiden keskeisimmät haasteet, ongelmat eivät ole poistuneet suhdannetilanteen normalisoitumisen myötä. On olemassa riskit sille, että hallituksen oikeansuuntaiset ja tarpeelliset politiikkatoimet vaikutta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

vat liian hitaasti tai vaimeasti. Siitä syystä määrätietoisia toimia on jatkettava ja katse pidettävä tiukasti tulevaisuudessa. Yhtenä keinona julkisen talouden kohentamiseksi verotuksen asiantuntijat ja Euroopan komissio ovat toistuvasti suosittaneet verotuksen painopisteen siirtämistä työn verotuksesta kohti kulutuksen verotusta. Miten ketterästi hallitus aikoo jäljellä olevalla vaalikaudella tarttua verotuksen rakenteellisiin kehittämistarpeisiin?

16.58 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouden käänne on fakta, ja siitähän me olemme täällä käytännössä yhtä mieltä. Nyt olennaista on todellakin katsoa eteenpäin tästä ja tehdä kaikki voitava ja enemmänkin, että tämä käänne voisi vielä vahvistua. Tässä mielessä syksyn työmarkkinaratkaisu ja sitten hallituksen oma budjettiriihi ovat se seuraava lähiajan kynnyks, jolloin täytyy tehdä vain hyviä päätöksiä. 72 prosentin työllisyystavoite on täysin mahdollinen, ja siinä on kyllä ehtona se, minkä sanoi pääministeri ja mihin edustaja Ihalainen viittasi jo aiemmassa puheenvuorossaan — tuntuu olevan edustajilla ja pääministerillä yhteinen sävel. Tämä on kypsyyskoe tästä eteenpäin. Me emme saisi eduskuntana valahtaa vaalimoodiin, vaan meidän pitäisi kyllä pystyä jatkamaan yhteistyön tiellä. Eikä myöskään hallituspuolueitten pitäisi valahtaa vaalimoodiin vaan todella jatkaa tekojen tiellä ja olla hyvin yhteistyökykyisiä ja ottaa vastaan myös uusia ideoita siitä, kuinka [Puhemies koputtaa] käännettä voidaan vahvistaa.

16.59 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin yritän puheenvuorossani keskittyä asioihin ja oikeastaan siihen ytimeen, minkä pääministeri ja edustaja Ihalainen nostivat esille, nimittäin suomalaiseen jalostusarvoon ja siihen liittyvään tutkimukseen ja kehitykseen. On tosiasia, että se on tullut alas, ja on hienoa, että hallitus nyt tekee edes jotain sen eteen, jotta me pysymme muun maailman ja muiden OECD-maiden mukana.

Mutta sitten, edustaja Hoskonen, oikeastaan tämän koko puheenvuoroni ydin on siinä, että kun te puhutte biotaloudesta, te puhutte paikallisesta taloudesta. Tämä ei ole kestävä elinkeinostrategia Suomelle. Siellä on alhainen jalostusarvo. Eli me palaamme tähän keskusteluun, jolla aloitin. Tämä on se Suomen ongelma. Me emme tule pääsemään siihen yli 2 prosentin talouskasvuun, jollemme monipuolista elinkeinostrategiaamme, ota mukaan kiertotaloutta, niitä asioita, millä Suomi [Puhemies koputtaa] aidosti erottuu globaalisti.

17.00 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellisen edustajan puheenvuorosta onkin hyvä jatkaa. Mihin niitä työpaikkoja nimenomaan syntyy? Nimenomaan pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Ja se, missä nimenomaan Suomella on mahdollisuudet, on biotalouden uusilla toimialoilla, siinä, mitä siellä sisällä kaiken kaikkiaan on, puuala on yksi. Mutta se, mikä kasvussa on ollut merkittävä este, on ollut se, että näitten yritystukien osalta, joista tehdään uutta tarkastelua, tulee painottaa sitä, että tukia tulee myös pienille ja keskisuurille yrityksille eikä niitä jaeta pelkästään niin sanotusti vanhoille suurille toimijoille vaan nimenomaan niille, jotka kehittävät uutta teknologiaa. Nämä työpaikat ovat nyt sellaisia, jotka syntyvät nimenomaan koko maahan. Biotehdashankkeita on ympäri Suomea, Lapissa on monta — Lappi muutenkin vie isolla tavalla Suomen työllisyyttä eteenpäin myöskin matkailun osalta, johon tässä puoliväliriihessä myös panostetaan. Myös itsensä työllistävien asemaa nyt lähdetään viemään eteenpäin. [Puhemies koputtaa] On erittäin hyvä, että yhdistelmävakuutus otetaan käyttöön ja kevytyrittäjien asemaa parannetaan työllistymisen edistämiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

17.02 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On se hyvä, että hallituksessa on jotain hyvääkin: ainakin yksi ministeri, joka on täällä vastaamassa tässä keskustelussa. Ehkä siksi, ministeri Orpolle: Näistä Savonlinnan kompensatioista ei ole vielä kukaan vastausta saatu teiltä hallituksen osalta, vaikka niitä on useaan otteeseen tässä tänään perätty. Ehkä nyt saamme vastauksen, kun ei ole enää kilpailijoita, ketkä siitä kertovat. Itä-Savossa 21.4.2016 eli pikkasen reilu vuosi sitten hallituspuolueiden edustajat Hanna Kosonen ja Kaj Turunen totesivat, että ainoa vaihtoehto on säilyttää OKL Savonlinnassa. No, tiedetään, ettei säilynyt. Sen jälkeen Turunen lupasi itse pitää huolen, että kompensatioita tulee. Sen jälkeen Sipilä lupasi, että tulee, ja Sipilä vielä totesi, että tämä voi olla Savonlinnalle vielä tulevaisuudessa parhaaksi. Nyt pettyneet savonlinnalaiset kuulivat, kuinka täällä heidän edustajansa [Puhemies koputtaa] puolusti ministeriä ja väitti, että se on savonlinnalaisten koulutuspaikkojen oma vika.

17.03 **Maria Guzenina sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minullakin on henkilöön kohdistuva kommentti tähän alkuun: kiitoksia ministeri Orvolle, että olette jaksanut tämän pitkän iltapäivän.

Viime hallituskaudella tehdyt investoinnit liikenneinfraan ovat omassa kotikaupungissani mahdollistaneet hyvin paljon rakentamista, sinne metroradan varrelle on noussut paljon korkeitakin kerrostaloja. Mutta valitettavasti tämä hallituksen asumistukiuudistusehdotus tulee kyllä vesittämään aika paljon sitä rakentamista, koska sinne rakennetaan näitä pienempiä asuntoja, ja kun te suunnittelette, että asumistuki olisi sidottu siihen neliövuokran määrään, niin alueet lähtevät eriytymään. Pienituloisilla ei ole varaa ottaa näitä pienempiä asuntoja siitä hyvien liikenneyhteyksien varrelta. Nyt pyytäisin, että vielä kerran miettisitte siellä hallituksessa tätä asumistukiuudistusta, koska kun asiantuntijat sanovat, että alueet lähtevät eriytymään, niin se ei ole sellaista hyvää kehitystä, [Puhemies koputtaa] jota minnekään päin Suomea tarvitaan.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt myönnän vielä seuraavat vastauspuheenvuorot edustajille Kankaanniemi, Wallin ja Ihalainen, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan.

17.04 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tukityöllistäminen on sinänsä tietyissä tilanteissa tarpeen ja hyvä, mutta kyllä nyt syntyy nimenomaan yksityiselle puolelle työpaikkoja. Se on vielä paljon tärkeämpää sen vuoksi, että saadaan talous ja työllisyys paranemaan pysyvästi.

Täällä on toivottu näitä yritystukien leikkauksia. Pyytäisin sosiaalidemokraateilta nyt edes muutaman esimerkin, mistä te haluatte yritystukia leikattavan. Mekin haluamme leikata tiettyjä tukia. [Pia Viitanen: No, miksette leikkaa?]

Sitten kilpailukykyopimuksesta totean, että kyllä se toi luottamusta erittäin paljon tähän yhteiskuntaan ja se on tavattoman tärkeä. Sen sisältöä voidaan arvostella, esimerkiksi sitä, miksi ammattiyhdistysliike suostui julkisen sektorin kaltoinkohteluun. [Krista Kiuru: Olisiko se voinut johtua tästä hallituksesta?]

Kuntien osalta totean, että kuntatalous kääntyi positiiviseksi jo viime vuonna, ja se on tämän hallituksen linja, ja se on hyvä. Ei tarvitse enää ryhmäkokoja suurentaa eikä oppilasmääriä kurittaa, [Puhemies koputtaa] kun on talous kunnossa kunnissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

17.05 **Stefan Wallin r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Nylund viittasi aikaisemmin ruotsalaisen eduskuntaryhmän 12 kohdan työllisyys- ja yrittäjyyspaperiin, jonka luovutimme pääministerille parisen viikkoa sitten. Valitettavasti tämä paperi ei ole kyllä käytössä kulunut, mistä johtuen kaikki esitykset ovat edelleen voimassa, vapaasti kopioitavissa. Otan tästä esiin vain yhden, ja se liittyy hyvinkin tärkeään aihepiiriin, nimittäin nuorisotyöttömyyteen. Miltä, hallitus, kuulostaa idea, jossa alle 30-vuotias nuori saisi ansaita 500 euroa kuukaudessa ilman, että hän menettää muita tukia tai etuuksia? Samalla työnantaja maksaisi puolestaan pienempää työnantajamaksua palkatessaan tällaisen nuoren henkilön. Tämä on vapaata riistaa, arvoisa valtiovarainministeri, jos haluatte tämän esityksen ottaa vastaan.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Ihalainen.

17.06 **Lauri Ihalainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme puolueena valmistelleet huolella kehysriihen liittyen elinkeinopolitiikan kasvun ja uuden tulevaisuuden tavoitteita, mukaan lukien muuten yritystukienkin kehittäminen. Mutta näistä kuuluu vähän ajan päästä.

Olisin vielä palannut näihin kiky-sopimuksen arvioihin. On ymmärrettävää, että siihen liittyy paljon tuskaa palkansaajien kannalta ja ongelmallisia ratkaisuja, mutta täytyy muistaa muutama asia. Ensinnäkin kiky-sopimuksen ansiosta otettiin hintakilpailukykyä kiinni suhteessa Ruotsiin, suhteessa Saksaan. Kiky-sopimuksella torjuttiin pakkolakipaketti ja paikallisen sopimisen vieminen lakiteitse eteenpäin ja myöskin uhka siitä, että tulee lisää leikkauksia. On hyvä muistaa tällaisia asioita. Ja minä luulen, kun nyt ei ole enää syksyllä tätä yhteistä pöytää, joka voi olla nimeltään kiky-pöytä, niin voi aika monelle tulla ikävä siitä, että meillä ei ole enää kykyä koordinoida talous- ja työmarkkinapolitiikkaa niin kuin aikaisemmin on ollut. Ja tämän vuoksi syksyn tilanne tulee olemaan erittäin haasteellinen, hoitaa työmarkkinaratkaisuja niin, että ne tukevat kasvua ja työllisyyttä. Mutta halusin vain tämän sanoa, [Puhemies koputtaa] että kikyillä on myös tämä puoli.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sitten ministeri Orpo, 5 minuuttia, ja sen jälkeen puhujalistaan.

17.08 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Paljon hyviä kysymyksiä. Jos aloitan niistä.

Östman jo meni. Lupaanki tarkistaa, montako kertaa hän sanoi "ei riitä" eri muodoissa.

Mutta sitten vakavammin. Savonlinnan osalta haluttaisiin sitä valmistelua jatkaa, mutta me teemme toukokuussa ensimmäisen lisätalousarvion, ja riihessä on kirjattu riihikirjaan, että silloin tästä Savonlinnasta tehdään konkreettisia päätöksiä, mitä me voimme tässä tilanteessa tehdä.

Samoin seuraavaa riittä koskee positiiviseen rakennemuutokseen liittyvä kirjaus. Eli kun lähinnä länsirannikolla on kasvavaa työpaikkojen tarjontaa, niin siihen tehdään työtä, miten me pystymme mahdollisimman hyvin vastaamaan esimerkiksi osaavan työvoiman saantiin liittyvissä kysymyksissä tähän yritysten työvoiman tarpeeseen, ja se on tarkoitus myöskin ratkaista sitten tuossa ensimmäisessä lisätalousarviossa.

Edustaja Kiuru kysyi kertausharjoitusten määrästä. Tällä rahalla pystytään nyt ainakin takaamaan se korotettu kertausharjoitusten taso, johon nyt on tämän hallituskauden aikana

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

päästy. Mutta varmasti, kun puolustusministeriölle nyt tämä 50 miljoonan valmiuden lisäraha tulee, he miettivät sitten hyvin tarkasti, miten se jyvitetään, missä se parhaimmalla tavalla tulee käyttöön, ja varmaan siihen suunnitelmat ovat olemassa.

Ammattikorkeakoulujen rahoituksessa kiinnittäisin huomion siihen 80 miljoonan pääomitukseen, joka koskee ammatillista koulutusta kokonaisuudessaan. Ainakin itse koen, että tämä pääomituskokonaisuus tukee ja auttaa myöskin siellä.

Mutta sitten vielä, puhemies, mietin tässä tätä kokonaisuutta. Vaikka pöydällä on paljon yksittäisiä kysymyksiä, mitä on tehty hallitusohjelmassa, syksyllä ja nyt, niin ne itse asiassa pitävät sisällään erittäin suuren rakenteellisen uudistuksen meidän työn tarjonnan ja vastaanottamisen kokonaisuuteen.

Ensimmäinen elementti on verot, tuet, maksut. Työn verotusta on laskettu merkittäväällä tavalla, miljardi euroa työn verotusta on kevennetty. Sieltä 450 miljoonaa työtulovähennykseen, joka kohdistuu kaikkein pienimpiin palkkatuloihin ja edistää työn vastaanottamista. Edelleen tuet, verot, maksut -kokonaisuudessa tämä varhaiskasvatusmaksujen alentaminen on erittäin merkittävä toimi. Asumistukijärjestelmää uudistetaan kannustavampaan suuntaan ja ylivelkaantuneiden asemaa helpotetaan. En osaa, edustaja Tolppanen, nyt vastata näihin kaikkiin yksityiskohtiin, mutta kyllä paras mahdollinen malli haetaan siihen, että nimenomaan velkaantuneen asemaa parannetaan eikä heikennetä ainakaan. Tässä muun muassa tutkija Juho Saari on nostanut esille sen, että suurin kannustinloukku oikeastaan tällä hetkellä on ylivelkaantuminen. Meillä on sadoissatuhansissa ihmisiä, jotka ovat ulosottokierroksella tai velkaantuneita, ja silloin työn vastaanottaminen ei ole kannattavaa.

Toinen kokonaisuus on koulutetun työvoiman saanti. Silloin tämä ammatillisen koulutuksen reformi, joka nyt on eduskunnassa, on äärettömän tärkeä. Se ei auta tässä ja nyt, mutta se on erittäin tärkeä kokonaisuus yritysten työvoiman saantiin tulevaisuudessa, työelämän tarpeisiin ja nuorille sopivaan tapaan. Me edistämme liikkuvuutta, ja sitten meillä on nuorten työllisyshankkeita tässä riihessä taas päätetty lisää. Eli tämä toinen kokonaisuus, koulutetun työvoiman saanti ja osaamisesta huolehtiminen, on osa isoa kokonaisuutta.

Kolmas on työvälistyksen uudistaminen ja aktiivimalli eli kolmen kuukauden välein tapahtuvat työttömien tapaamiset. Nyt siihen pistetään vielä paljon lisää rahaa, että ne ovat todellakin tapaamisia eivätkä puhelinsoittoja, tapaamisia, jossa tavataan henkilökohtaisesti pitkäaikaistyötön tai uusi työtön. Hänen kanssaan käydään läpi asioita, mahdollisuuksia tarjotaan ja kerrotaan työmahdollisuuksista.

Edelleen sitten nämä työlaissaädännön muutokset — kaikkien mielestä ne eivät ole hyviä, mutta ne ovat kiistatta tutkijoiden ja asiantuntijoiden mukaan työllisyyttä parantavia — joilla muun muassa lasketaan palkkaamisen kynnystä koeaikoja pidentämällä, määräaikaisten työsuhteiden solmimista helpottamalla ja takaisinottovelvollisuutta keventämällä.

Tässä joitakin, mitä nyt keräsin. Neljä isoa kokonaisuutta, joihin löytyisi paljon lisää elementtejä. Tämä on valtava rakenteellinen uudistus oikeasti, mitä me olemme tekemässä. Että kun sanotte, että mikään ei riitä, niin toivon, että silloin hahmotatte sen kokonaisuuden, ei yksittäisiä toimia vaan kokonaisuuden. Tämä linja on hyvin linjakas: halutaan lisätä kasvua, antaa yrityksille mahdollisuus saada osaavaa työvoimaa, vastataan niiden ihmisten tarpeisiin, jotka tarvitsevat koulutusta, jotta he pystyvät löytämään sen oikean työpaikan itselleen. Minusta tämä on hyvin loogista politiikkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Mutta sitten me tarvitsemme siihen kilpailukykyä. Edustaja Ihalainen puhui taas viisaasti, eli siis kyllä kilpailukyky sopimuksella itsessään oli suuri arvo, sillä, että yhdessä pystyttiin ratkomaan, koska eiväthän ne vaihtoehdot, joita kuvasitte, sieltäpäin katsottuna varmasti olleet erityisen mukavia. En usko, että pakkolakeja tai niitä lisäleikkauksia olisi halunnut kukaan. Nythän me olemme pystyneet menemään niin, että tämä finanssipolitiikan viritys, joka meillä on, on uskottava. Se on riittävä tähän suhdanteeseen nähden, ja meidän ei tarvitse tehdä lisää leikkauksia. Mutta se edellyttää määrätietoista työtä edelleen talouskasvun ja työllisyyden parantamisessa, [Puhemies koputtaa] ja siinä hallitus tulee tekemään kaikkensa. Me emme anna periksi. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, nyt menemme puhujalistaan. Edustaja Ala-Nissilä.

17.14 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia puheenvuorosta. Minulla ei ole tarvetta käyttää vastauspuheenvuoroa, mutta lyhyesti kommentoin käytyä keskustelua, josta ensimmäiseksi voisi kysyä niin kuin komission puheenjohtaja Juncker, tai viittaamaan hänen sanomaansa, että olemmeko kaikki samalla galaksilla näissä asioissa — niin kaukana jotkut opposition edustajat ovat siitä tilanteesta, missä Suomi on.

Suomella on ensimmäistä kertaa nyt strateginen hallitusohjelma. Se yhdessä kilpailukyky sopimuksen kanssa luo vakautta tähän tilanteeseen, monella tavalla ennustettavuutta. Ja nyt tämän puoliväliriihen merkitys erityisesti tässä tilanteessa on se, että se takaa, että tämä tekemisen meininki, joka hallituksella on, jatkuu koko vaalikauden, ja hallitus tekee työtä koko vaalikauden ajan.

Kilpailukyky sopimus: Kun eduskunnan pankkivaltuusto vieraili Afrikassa, niin ensimmäinen kysymys siellä oli sikäläisen keskuspankin johtokunnalta, että miten on mahdollista tehdä kilpailukyky sopimus. Se kiinnosti heitä erittäin paljon. Kanadassa se kiinnostaa, maailmalla se on herättänyt paljon paljon huomiota. Se on erittäin tärkeä, parantaa meidän hintakilpailukykyämme. Kilpailukyvyssähän meillä on kolmekin haastetta: paitsi hintakilpailukyvyssä myöskin tuottavuudessa meillä on isoja haasteita, ja myöskin vaihtosuhte on ollut meille ongelmallinen. Kun sanoin, että olemmeko kaikki samalla galaksilla, viittasin siihen, että jos se näivettyminen olisi jatkunut, mikä Suomessa on jatkunut pitkään — työllisyysaste erittäin alhaalla, velkaantuminen jatkuvasti kasvussa — niin sehän olisi vienyt Suomen talouden kuilun partaalle. Sen takia käänne on ollut erittäin välttämätön ja hyvä.

Vihreiden osalta ja yleensäkin viittasin siihen, että velkaantuminen pitää laskea minusta myöskin sillä tavalla, että meidän väestökehitys on semmoinen, että syntyy enää yli 50 000 lasta, ja vuosittainen velka on syntyvää lasta kohden yli 100 000 euroa, eli sellaisen velkakirjan me laitamme siihen äitiyspakkaukseen ikään kuin mukaan, ja se on kyllä ihan liikaa.

Suomi on kasvun tiellä. Valtiovarainministerin kasvuluvut lähtevät heidän tavastaan tehdä tilastoja, ehkä viime vuoden viimeisten kuukausien tilanteesta, mutta kaikki muut ennusteet ovat parempia: Suomen Pankki ennustaa 1,6:ta prosenttia, ja nyt viimeinen ennuste, Ilmarisen, on 2,2. Itse lähdän siitä ja uskon näin, että jos maailmalta ei tule negatiivisia viestejä, niin Suomi hyvinkin pääsee 2 prosentin kasvuun, sen ylikin, ja se voi viedä meidän työllisyysastetta 72 prosenttiin, jos todellakin työvoiman saanti ei ole esteenä.

Sen verran vielä, että niin suuri puolue kuin SDP on, niin ei löydy oikeastaan... Esimerkiksi sen pääsanomat: hallituksen pitäisi erota, ja tämä on vain tussahdus, mitä tehdään. Ei se riitä, ei se riitä, hyvät ystävät, noin suuren puolueen oppositiopolitiikaksi [Pia Viitanen:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Ilmeisesti Ala-Nissilä ei ole kuunnellut, mitä me puhuimme!] eikä kansalle. Ja myös vihreitä minä edelleen varoitan, että ette te voi jatkaa yli varojen elämisen tiellä, vaan kyllä kestävä kehitys, ylisukupolvisuus ovat edelleen kestäviä arvoja myöskin vihreiden puolueohjelmassa, minä olen sen nimittäin lukenut.

Tässä ollaan päättämässä myöskin sosiaaliturvajärjestelmän uudistamisesta pitkällä aikavälillä. Se on erittäin hyvä asia.

Sitten otan toisen asian esille, mitä tässä ei ole ollut. Meidän pitäisi tehdä myöskin verotuksen tiekartta lähinnä seuraavaa vaalikautta varten. Hallituksen pitäisi asettaa — toivottavasti asettaakin; uskon, että asettaakin — asiantuntijatyöryhmä, joka katsoisi, mitä haasteita nyt verotuksessa lähivuosina on. Haasteita tulee Yhdysvalloista, brexitistä ja kansainvälisestä verokilpailusta, harmaasta taloudesta, palvelujen muutoksesta, työn muutoksesta, maakuntauudistuksesta ja niin edelleen, ja olisi hyvä katsoa, mitä kaikkia haasteita nyt tässä meillä edessä on.

Tässä puhuttiin Savonlinnasta. Se on ihan hyvä asia. Totta kai muutkin seutukunnat, seutukaupungit ovat tässä muutoksessa haasteessa, ja kannattaa muistaa, ja olen ymmärtänyt, että hallitus tästä on selvityksen tekemässäkin.

Ja viimeinen asia on se, että jalostusarvo on todella tärkeä asia, [Puhemies koputtaa] ja sitä meidän pitää Suomessa, herra puhemies, nostaa.

17.19 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Taas on aika tarkastella julkisen talouden suunnitelmaa lähivuosille. Julkisia menoja on väistämätöntä sopeuttaa pitkän aikavälin talouskasvun maltillisiin ennusteisiin. Muun muassa väestömme ikärakenteesta johtuen vaaditaan malttia julkisiin menoihin. Pitää myös muistaa, että kehysriiheen liittyvät toimet ovat linjassa hallitusohjelman kanssa. Ei tässä poukkoilla miten sattuu, vaan tarkoitus on edetä hallitusneuvotteluihin pohjautuvien ratkaisujen viitoittamaa tietä maalia kohti, toisin kuin edellinen hallitus, jossa oli nykyinen oppositio varsin laajasti edustettuna. [Välihuuto] — Oppositiosta huudellaan nyt keväthuumassa mitä sattuu, valitetaan aika kovaan ääneen, ettei hallituksen säästötavoitteisiin päästä kehyspäätöksen mukaisilla toimilla. [Pia Viitanen: Ei päästäkään!] Samanaikaisesti kritisoidaan tiukkaan sävyyn jokaista leikkausta, ja hallituksen kohdentamia lisämäärärahojakaan ei olisi kuulemma kehnommin voitu käyttää.

Hallituksen toimia moititaan miettimättä sen pidemmälle. Edellisen hallituskauden aikana työttömyys lisääntyi 9,3 prosentista 10,3 prosenttiin. [Pia Viitanen: välihuuto] Nykyhallituksen aikana suunta on toinen, ja työttömyys on viimeisen vuoden aikana laskenut 10,1 prosentista 9,6 prosenttiin. [Suna Kymäläinen: Mites pitkäaikaistyöttömät?] Onnistuneista päätöksistä on jo tässä vaiheessa näyttöä, vaikka matkaa on vielä paljon jäljellä, se myönnettäköön. Esimerkiksi nyt tehtävät panostukset aktiiviseen työllistämiseen kasvattamalla työvoimapalvelujen resursseja sekä palkkatuen käytön tehostaminen ja työllistämistoimien kohdentaminen erityisesti pitkäaikaistyöttömiin ja nuoriin ovat hyviä esimerkkejä hallituksen toimista parantaa työllisyyttä ja ihmisten hyvinvointia kauaskantoisesti.

Kannustinloukut ovat merkittävä ongelma yhteiskunnassamme. Lehdissä on kirjoitettu paljon siitä, kuinka työn vastaanottaminen ei tietyissä tilanteissa kannata. On hyvä, että hallitus on ryhtynyt konkreettisiin toimiin kannustinloukkujen purkamiseksi. Työn vastaanottamisen pitäisi olla aina taloudellisesti kannattava ratkaisu — siis oikeita työpaikkoja ja palkkaa, jolla oikeasti pystyy elämään. Varhaiskasvatismaksujen alentaminen ja jopa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

poistaminen pienituloisimmilta on oiva kannustin työn vastaanottamiselle lapsiperheissä. Tämä muutos tuo helpotusta monien lapsiperheiden taloushuoliin.

Asuminen Suomessa on liian kallista. Erityisesti kasvukeskuksissa tilanne on huolestuttava ja kalliit vuokrat vaikuttavat työn perässä muuttamiseen ja tätä kautta työvoimamarkkinoiden toimintaan. Kun asuminen nielee leijonanosan käteenjäävästä tulosta, ei rahaa jää paljon muuhun käytettäväksi, mikä on puolestaan hallaa kotimaiselle kulutukselle ja vaikuttaa luonnollisesti myös verotuloihin ja uusien työpaikkojen syntyyn.

Kelan maksamat asumistuet ovat nousseet ennätyslukemiin, ja tämä kehityskulku jatkuu, jos ei mitään tehdä. Nykyinen asumistukijärjestelmä ylläpitää osaltaan korkeita vuokria, ja se kaipaava uudistusta. Merkittävä osa vuokralla asuvista suomalaisista saa asumistukea. Samanaikaisesti esimerkiksi suurelta osin ammattiliittojen omistama, SDP:n rahasampo toimiva VVO korottaa vuokria ja käärii entistä suuremmat voitot. Eli toisin sanoen valtion kassasta virtaava raha mahdollistaa jatkuvat vuokrien korotukset ja valtavan kannattavan bisneksen siinä vaiheessa, kun duunarin oma palkka ei riitä maksamaan näiden alun perin yleishyödyllisten toimijoiden lähettämää vuokralaskua. Asumistukeen palautetaan neliövuokraohtainen katto ja asumistuen indeksi muutetaan vuokraindeksistä elinkustannusindeksiksi. Tämä hillitsee pitkässä juoksussa vuokrien nousua, mikä on vuokrala asujien etu. Vuokramenojen karsiminen on ensiarvoisen tärkeää ihmisten elintason parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Siis: Mitä tämä hallitus nyt tekee? Päihdeäideille tulee tukea. Varhaiskasvatismaksut alenevat, osalta poistuvat kokonaan. Huoltajakorotus opiskelijoille. Lisää koulutukseen ja huippututkimukseen. Turvallisuuteen panostetaan — poliisit, supo. Yksinyrittäjät ja pienyrittäjät — heidät myös huomioidaan, mutta ei vielä riittävästi, siihen täytyy panostaa tulevaisuudessa paljon enemmän. Yksinyrittäjiä on hyvin paljon Suomessa. Ja ylivelkaantuneet, se on ollut tabu. Ne, jotka ovat ulosotossa, joilla on konkurssi — se on tabu, heistä ei juurikaan puhuta. Mutta tämä hallitus tekee nyt heidänkin edukseen asioita. On hyvä, että hallitus pikkuhiljaa huomioi tämän porukan ja sen, että ihmiselle pitää antaa mahdollisuus nousta ahdingosta. Se on sekä yksilön että yhteiskunnan etu. Varsinkin ministeri Lindström on vienyt tätä asiaa hallituksessa eteenpäin, ja nyt hallitus tekee toimia tämän suhteen, positiivisia asioita.

Vielä näin lopuksi: Uudessakaupungissa, kotipuolessani, [Puhemies koputtaa] myös täytyy huomioida tämä asumistilanne. Parakit eivät yksin riitä, ja uudisrakentamista tarvitaan. — Kiitos.

17.25 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tämä keskustelu on hyvin mielenkiintoista, ja täytyy kyllä myöntää, että joskus on jopa häkellyttävää katsella täällä hallituspuolueiden suorastaan optimismia siitä, kuinka hirvittävän hyvin kaikki nyt on. Kaikki on hyvin, ja kaikki on tehty kelpollisesti ja muuta. Sitten kuitenkin kun katsoo sitä todellisuutta, niin kyllähän nuo sinänsä hyvät, orastavat kasvun merkit aika haasteellisia vielä siitä huolimatta ovat. Tämän myöntävät kaikki ekonomistit, kaikki, mutta tässä salissa kovasti ehkä vähän vähätelläänkin niiden ongelmien määrää, mitä meillä edelleen valitettavasti kaiken kaikkiaan on.

Ministeri Orpo peräsi sitä, että katsomme nyt kokonaislinjaa, kokonaiskuvaa, ja kun puhumme julkisen talouden suunnitelmasta — ja ihan oikein peräänkuulutamme, että katsotaan kokonaiskuvaa — niin eikö täällä nyt, hyvänen aika, tunneta mitään huolta siitä, että näiden hallituksen omienkin suunnitelmien, omien papereiden mukaan hallitus tulee jää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

mään omista tavoitteistaan niin työllisyyden kuin alijäämän suhteen? Minusta tämä on nyt juuri sitä kokonaisvaltaista keskustelua, mitä tässä ministeri Orpokin peräsi, että mitä nyt. Myönnetään, että te tullette jäämään alijäämätavoitteesta merkittävällä tavalla, myös työllisyystavoitteista, ja sitten kuitenkin vain todetaan, no hei sunfrallallaa, että eteenpäin mennään. Eihän se nyt näin voi kerta kaikkiaan olla.

Täällä aikaisemmassa debatissa... Jos olisi ministeri paikalla, hän ehkä saattaisi noin kolmannen kerran kysyttynä vastata. Nimittäin on aivan merkillä pantavaa, että kun vertaa hallitusohjelman tavoitetta alijäämästä ja vertaa näitä julkisen talouden suunnitelman lukuja, niin siinä on kolminkertainen ero alijäämään nähden — kolminkertainen. Eli hallitus on ikään kuin näissä luvuissa jo antanut periksi näistä, ja silti pääministeri Sipilä sanoo, että tavoitteet pidetään. No, tavoitteet pidetään, mutta eri asia on se, että samaan aikaan tiedetään, että tavoitteita ei saavuteta. Se, mistä se johtuu, on se, mitä olemme tänään sanoneet moneen kertaan, että oli iso pettymys se tussahdus siinä mielessä, että puhuttiin isoja ja tiedetään, että on viimeinen hetki, mutta hallitus tosiasiaa on nostanut kädet ylös, antanut periksi tästä velkatavoitteesta. Tämä taas johtuu siitä, että hallitus ei ole ollut kykenevä tekemään päätöksiä, joilla työllisyyttä tosissaan tuetaan. Tästä nyt on ollut kysymys.

Ennen riittä puhuttiin suurista rakenneuudistuksista. Ei tullut perhevapauudistusta, ei tullut suuria rakenneuudistuksia. Puhuttiin merkittävistä työllistämistoimista. Ei tullut merkittäviä työllistämistoimia. Jotta kukaan ei seuraavaksi käsitä tahallaan väärin, niin me myös sosiaalidemokraatteina kannatamme päivähoitomaksujen alennusta, se on myönteinen asia. Mutta samaan aikaan, kun täällä esimerkiksi edustaja Elomaa äsken kovasti puolusteli asumistuen leikkauksia, se on hyvin kielteinen asia. Minä luin kommentteja välittömästi päätöksen jälkeen. Siellä aika moni asiantuntija sanoi, että kuvitteleeko tosissaan joku, että tämä laskee asumisen hintaa. Näin ei tule käymään. Tämä on tosiasiaa leikkaus kaikkien pienituloisten vuokra-asujien kukkaraan. Enkä minä usko, että perussuomalaiset siellä torilla ennen vaaleja kauheasti näistä leikkauksista henkseleitä paukuttelivat, päinvastoin vastustivat tämänkaltaista politiikkaa, mitä nyt ovat tekemässä.

Täällä on aivan mielestäni oikeutetusti ylipäätään kysytty asumisen hinnan perään. Sen lisäksi, että asumistukileikkuri tulee, joka siis leikkaa toimeentuloa, ei suinkaan vuokria, kiinteistövero hallitus on ilmoittanut nostavansa sitten syksyllä jo kolmannen kerran — jo kolmannen kerran. Ja mikä vaikutus kiinteistöveron korotuksella taas on asumisen hintaan, niin kaikki tiedämme, että se on negatiivinen, eli asumiskustannukset jälleen kerran nousevat.

Puhemies! Tähän loppuun — aikaa on 5 minuuttia — haluan vielä kerran sanoa sen saman. Minä nyt kehottaisin, että hallituspuolueiden edustajat menisivät tutkimaan nämä suuret saavutukset, mitä nyt kovaan ääneen mainostatte, kuinka paljon nyt satsataan koulutukseen tai satsataan milloin mihinkin. Täällä on ihan kylmät luvut. Sanotaan, että Teke-sissä lisäpanostuksia — no, 70 miljoonaa kyllä, sitä ennen 130 pois. Ammatillisen koulutuksen reformi — kyllä, 15 miljoonaa lisää, mutta 200 miljoonaa sitä ennen pois. Perusopetuksen laaturahat — kyllä, 15 miljoonaa lisää, mutta 40 miljoonaa sitä ennen pois. Nämä listat kertovat, että nyt tehdään sitä, mistä kokoomus mainosti, että peruuttamalla ei päästä eteenpäin. [Puhemies koputtaa] Nyt peruutetaan, hyvä niin, mutta toivoisi kyllä, että tulisi myös tosiasiallisia työllisyystoimia hallitukselta.

17.30 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Täytyy sanoa, että tämä hallitus ei voi mainostaa, niin kuin erästä polkupyörää, että "vain pakki puuttuu". Tällä hallituksella

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

kyllä on... [Pia Viitanen: Onneksi se pakki on tällä kertaa!] — Onneksi se toimii oikeassa kohtaa, niin kuin tässä ollaan iltapäivän mittaan todettu.

En lähde pohtimaan puheenvuorossani menneitä enkä sitä, mikä on kenenkin saavutuksia, vaan olen keskittynyt puheenvuorossani siihen, mitenkä voisimme kehittää julkista taloutta, luoda työllisyyttä tähän maahan. [Markku Rossi: Hyvä näkökulma!]

Pääministeri Sipilä on toivonut ja lähtenyt ponnekkaasti viemään eteenpäin teemalla "tase töihin" ja on aiemminkin tuonut esille, että meillä pitäisi kasvuyritysten osalta luoda erityinen rahasto. On hyvä, että Tekesille nyt annettiin lisärahoitusta, mutta meiltä puuttuu Tekesin hyvien projektien lopusta sellainen arvio projektin onnistumisesta, joka avaisi suoraan sille yritykselle, joka on tämän Tekesin seulan läpi pystynyt oman innovaationsa tekemään tuotteeksi, sitten sen teollisen toiminnan käyntiin saattamisen. Ja tässä kohtaa toivonkin, että me voisimme erottaa sen, mikä on velkaa ja mikä näkyy valtionvelkana. Eli meillä on Senaatti-kiinteistöissä 4,4 miljardia omaisuusmassaa, ja olen esittänyt, että olisi hyvä, että tätä omaisuusmassaa käytettäisiin vakuutena kasvurahaston yritysten pääomasi-joitusta varten olevalle velalle. Eli me voisimme ottaa velkaa, rahalla muodostaa tällaisen ison kasvurahaston, ja nimenomaan kun Senaatti-kiinteistöjen pääomia käytetään sen vakuutena, niin se ei näy valtionvelkana — ja silloin EU-kriteerit eivät koskisi tätä. On erityisen tärkeää, että meidän pitäisi keskittyä nyt nimenomaan kasvuyritysten osalta.

No, Metsähallitus on nyt sitten saatu niin sanotusti yksityistettyä, ja tälläkin hetkellä me näemme, että sieltä metsureita on irtisanottu ja lomautettu, mikä on kansantaloudellisesti kestäväntöntä. Hallituksen biotaloushanke tarkoittaa sitä, että nyt näitä töitä tekevät virolaiset ja ulkomaalaiset firmat, joissa tämä veroetuus ei tulekaan kansalle eikä kansalliseen käyttöön. Eli meidän pitää pystyä katsomaan Metsähallitus-ratkaisua siltä osin uusin silmin.

Toivoisin, että me voisimme nämä valtion verorahoilla kustantamat lupapalvelut palauttaa valtion omaksi toiminnaksi. Kun ne ovat ennen olleet poliisilla, niin nyt annettaisiin ne Postille: ajokortit, passit ja niin edelleen. Eli kehitetään Postin omia toimintoja niin, että ne ovat valtion omaa toimintaa, ja vahvistetaan sillä tavoin julkisen tulorahoituksen osuutta. Nyt nämä rahat menevät R-kioskin kautta norjalaiselle yritykselle, eli palautettaisiin ne. Tämä on varmaan, jos syyllisiä hakee, monien hallitusten vika, että emme ole pystyneet Postin toimintoja kehittämään: kun toisaalla ollaan annettu valtion verovaroin kustantamia palveluita yksityiselle, niin ollaan nukuttu sen ohi, että me olisimme voineet kehittää Postin aukioloaikoja, sopia henkilöstön ja yrityksen välillä ja kehittää tavallaan tätä meidän omaa organisaatiota. Voi olla, että saan huutia siitä, että en ole vastustamassa sitä, että Postin monimuotoisuutta kehitetään. Minussa asuu sen verran sosialisti, että minä pidän siitä ajatuksesta, että Posti voisi olla se toimija, joka voi auttaa esimerkiksi vanhusten kotona asumisen edellytysten parantamista, ja Postilla voisi olla monimuotoisia muitakin palveluja, jotka auttavat yhteiskunnassa — kun ne ovat silloin yhteiskunnan itse tuottamia, ja silloin se tavallaan julkisen talouden kannalta on kokonaiskustannusedullisempi. [Markku Rossi: Järkipuhetta!]

Veronumero pitää ottaa välittömästi käyttöön, sitä ei saa jättää sinne vuoteen 2019. Sitä kautta saataisiin heti tehoja tähän julkisen talouden kestävyYTEEN.

Ja yritystukijärjestelmä pitää uudistaa siten, [Puhemies koputtaa] että tulevat investoinnit kohdentuvat Suomeen ja työllistävät suomalaisia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

17.36 **Anders Adlercreutz r:** Värderade talman! Moni merkki viittaa siihen, että talouden suunta on kääntynyt parempaan. Se on hyvä asia. Mutta nousu on kuitenkin vielä hyvin heiveröinen. Tänä vuonna bkt:n ennustetaan kasvavan 1,2 prosenttia. Se on kaukana hallituksen tavoitteista ja kaukana siitä tasosta, joka vaaditaan siihen, että päästäisiin 72 prosentin työllisyysasteeseen. Mistä heiveröinen kasvumme sitten muodostuu? Se muodostuu pääosin kotimaisesta kulutuksesta ja erityisesti rakentamisesta. Helsinki ja muut kasvukeskukset rakentavat, ja muu maa näivettyy. Vienti ei valitettavasti vielä vedä, ja se on hyvin kapea-alaista. Ei, tässä eivät vielä ole vakaan kasvun, rakenteellisesti vakaan kasvun, ainekset.

Työttömyys on laskenut viime vuodesta 14 000 työttömällä. Se on 14 000 ihmistä, joille tämä päivä näyttää valoisamalta kuin eilinen. Samaan aikaan komissio kuitenkin arvioi, että rakenteellisen työttömyyden osuus on 216 000. Sen määrän ero kausitasoitettuun työttömien määrään, 235 000, on hyvin pieni: 19 000 kappaletta. Heidän saamisensa töihin saattaa onnistua, mutta rakenteellisen työttömyyden taltuttaminen vaatii rakenteellisia toimia, ja niitä rakenteellisia toimia emme ole vielä hallituksen esityksistä löytäneet. Ei, ett-eikö löytyisi hyviäkin alkioita. Aktivointimallissa on paljon positiivista, kuten työttömälle sivutoimisen yrittämisen mahdollistaminen. On hyvä, että konkurssilainsäädäntöä uudistetaan, ja olemme iloisia siitä, että hallitus ei enää puolusta päiväkotimaksujen korotuksia vaan on siirtynyt kehumaan maksujen madaltamisen autuutta. Näin ajat muuttuvat.

Mutta ei näillä toimilla rakenteellista työttömyyttä korjata. Hallitus tietää kuitenkin hyvin, mitä tekoja se vaatisi. Se vaatisi, että vanhempainvapaat uudistettaisiin, mikä helpottaisi naisten asemaa työmarkkinoilla, [Hannu Hoskonen: Miten se helpottaa naisen asemaa?] kuten myös naisvaltaisten yritysten asemaa. — Voin selittää hetken kuluttua. — Muutos ei tapahtuisi nopeasti, mutta se olisi varma. Tähän löytyy useita malleja, joista SAK:n esittämä malli olisi jopa kustannusneutraali. Tämä on tasa-arvokysymys, se on työllisyyskysymys, mutta myös kilpailukykykysymys. Maa, joka ylläpitää rakenteita, jotka aiheuttavat sen, että emme saa kaikkia resursseja käyttöömmä työmarkkinoilla, ei ole kilpailukykyinen. Siitä huolimatta hallitus ei halua tähän puuttua. Siitä huolimatta keskustaa ja kokoomus suostuvat siihen, että perussuomalaiset estävät hallituksen uudistuksia.

Hallitusohjelma, jota väitetään strategiseksi, sisältää strategisen työllisyystavoitteen. Siitä huolimatta tähän tavoitteeseen pääsyä ei priorisoida, koska hallitusohjelmasta puuttuu teknisiä kirjauksia — tekninen luettelo asioista, joita hallitus saattaisi harkita. Ei tällainen tapa tehdä työtä ole strateginen.

Värderade talman! Nej, det strategiska tänkandet lyser med sin frånvaro. Om regeringsprogrammet har ett strategiskt mål så måste det vara sysselsättningen. Ändå låter regeringen bli att driva igenom de konkreta åtgärder som de sakkunniga mer eller mindre enhälligt anser att bör genomföras. Vi bör reformera familjeledigheterna, vi bör arbeta för lokala avtal, vi bör avskaffa behovsprövningen för non-EU/Eta-arbetskraft.

Att vägra göra åtgärder för att de inte finns konkret inskrivna i regeringsprogrammet är inte strategiskt utan byråkratiskt. På samma sätt som det inte var strategiskt att hålla fast vid antalet ministrar på grund av ett ogenomtänkt vallöfte. Jag är glad och tackar regeringen, därför att den nu gett sig själv lite andrum.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Arvoisa puhemies! Me olemme jättäneet hallitukselle 12 kohdan työllisyystoimenpideohjelman. Toivon, että hallitus suhtautuu tähän tehtävään strategisesti ja tutustuu siihen, vaikka kaikki toimenpiteet sellaisinaan eivät olisikaan hallitusohjelmaan kirjattuja. — Kiitos.

17.41 Markku Rossi kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Ala-Nissilä kyseli tuossa, olemmeko samalla galaksilla, tarkoittaen tietystikin hallituspuolueita ja oppositiopuolueita. Kyllähän tästä vähän sellainen Tähtien sota -tunnelma tuli mieleen: Jokainen ampuu sinne ja tänne ja katsoo, mihinkä sitten osuu. Voi olla, että joskus osuu ja joskus ei osu.

Ei liene kuitenkaan eduskunnan tavoitteiden mukaista se, että kinastelemme siitä, kuka on milloinkin mitään tehnyt, sitä tekemistä nimittäin kyllä varmasti piisaa. Mielenkiintoisinta on kyllä katsoa tulevaisuuteen, ja tässä suhteessa edustaja Myllykosken puheenvuoro oli erinomaisen hyvä tuossa. Näkökulma oli juuri se, miten voidaan vahvistaa meidän taloutta, luoda tuotantoa, työllisyyttä ja tätä kautta parantaa sitten Suomen selviytymismahdollisuuksia.

Erityisesti olen kyllä iloinen myös edustaja Myllykosken puheenvuorosta Postin suhteen. Sinällänsä asia ei suoraan tähän liity millään lailla, mutta on hyvä, että uskalletaan ja voidaan tarkastella Suomen Posti Oy:n tilannetta myös niin, että mitä kaikkea siellä voidaan tehdä, jotta Postin toimintaa voidaan turvata. Olenpa kuullut tässä salissa jopa Postin hallintoneuvoston jäseneltäkin — joskaan ei edustaja Guzeninalta, joka istuu siinä edustaja Myllykosken vieressä — puheenvuoroja, jotka ovat olleet hyvin pitkälti juuri toisen suuntaisia, melkein kuin Postia alas ajavia. Ja tässä mielessä ei kyllä tarvitse olla edes sosialisti, kun haluaa puolustaa sitä, että Suomessa Postin toiminta turvataan kaikissa olosuhteissa. Tällöin siinä haetaan myös niitä uusia tehtäviä, joihinka pääsääntöisesti Postin henkilöstökin on itse halunnut lähteä mukaan. Tämä on oikea näkökulma, ja pidän siitä. Tosin haluan myös korostaa, että olen Postin hallintoneuvoston puheenjohtaja, ja tältä osin tämä kommentti tulee nyt sitten tässäkin mielessä, koska olen nähnyt, missä kaikissa ongelmissa Posti myös muuttuvissa olosuhteissa on ja kuinka asiaa voidaan viedä eteenpäin. Mutta erittäin virkistävä, hieno puheenvuoro, edustaja Myllykoski. Kiitos siitä.

Hallituksen tavoitteenahan on todellakin itse asiassa Suomen uudistaminen, kuntoon paneminen, ja tältä osin kyllä, vaikka tästä niin sanotusta puoliväliriihestä paljon puhutaan, onko se ollut hämärissä olosuhteissa vai valoisissa olosuhteissa, kuitenkin talouden käänne on tapahtumassa, ja silloin pitää vahvistaa ilman muuta sen talouden käänteen toteutumista ja eteenpäinviemistä. Työmarkkinajärjestöillä on edelleenkin valtavan suuri vastuu. Kilpailukyky sopimus on auttanut meitä, ja se on näkynyt hyvin selkeästi yritystoiminnan vahvistumisena ja uskona siihen, että Suomeen kannattaa investoida. Tämä on näkynyt erityisesti laivanrakennusteollisuuden, autoteollisuuden ja varmasti myös meidän biotalouden puitteissa. Ne ovat meillä suuria asioita, myös hallituksen kärkihankkeita omalla laillaan, ja näihin pitää meidän panostaa, on kysymys sitten nykyisestä Äänekosken tai tulevasta Kuopion biohankkeesta eli Finnpulpin tehtaasta tai sitten vaikkapa, mihin edustaja Hoskonen viittasi aiemmin ja mistä puhuttiin, Lieksan tehtaasta ja hankkeesta. Nämä ovat kaikki niitä, mitä Suomessa tarvitaan.

Jokaisessa maakunnassa, metsämaakunnassa erityisesti, on mahdollisuus näihin biohankkeisiin, ovat ne sitten tuotantomuodoltaan tai nimeltään mitä tahansa. Ja siihen kyllä Suomen kannattaa panostaa, koska se luo nimenomaan sellaista työtä, mitä tänä päivänä tarvitaan. Se luo nuorille työtä, se luo kuljetuselinkeinoon työtä, se luo ihan konkreettista metsurityötä ja sitä tekemistä, mitä tavankin nuoret tänä päivänä tarvitsevat maaseudulla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Ei kaikki ole puhtaasti sitä ict:tä, jota sinällensä esimerkiksi vaikkapa tämän päivän kuljetuskoneet edustavat erittäin pitkälle. Tarvitaan nimenomaan sitä tavallista työtä, ja tässä mielessä kyllä Suomella on mahdollisuus mennä asiassa eteenpäin, kun uskomme itseemme.

Tässä mielessä kyllä myös hallituksen puoliväliriihen tavoitteet, jotka ovat lähtökohdaltaan juuri turvallisuuteen, työllisyyteen, huolenpitoon ja uudistumiseen liittyviä, ovat kaikki oikean suuntaisia. Kun edustaja Viitanen muun muassa tuossa aikaisemmin puhui, että ensin hallitus leikkaa, sitten antaa vähän takaisin: no, näin tietyllä lailla on käynytkin, se pitää myöntää, tottahan se on, mutta se taas johtuu taloudellisesta tilanteesta, ja varaa on sitten sen verran antaa liekaa uudelleen kuin talouskasvu kulkee eteenpäin. Tässä mielessä ne tavoitteet sen 72:n tai miksei suuremmankin työllisyysasteen saavuttamisesta toivon mukaan ovat eduskunnan yhteisiä eivätkä ainoastaan hallituksen tavoitteita. Ja on toivottavaa kyllä, että myös oppositio, siltä osin kuin se nyt poliittisesti on mahdollista, antaa tukensa noille tavoitteille, koska viime kädessä sillä ratkaistaan, miten tämän vuosikymmenen aikana Suomen talous ja tulevaisuus kehittyvät.

17.46 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Hallituskausi on puolilla, ja hallituksen työn tulokset alkavat vahvasti näkyä. Kolme puoluetta muodosti tämän hallituksen, ja on erittäin hyvä, että hallituksessa ei ole enempää puolueita. Edellisessä hallituksessa sen alkumetreillä oli kuusi puoluetta ja mikään uudistus ei mennyt eteenpäin, kun aina joku kuudesta vastusti ja jokaisella oli veto-oikeus päätöksiin. Sellaisella yhteistyöllä ei ole isänmaan kannalta tuloksellisuutta, ja se on tavattoman tärkeää. [Krista Kiurun välihuuto] — Esimerkiksi perhevapaamalli, josta täällä edustaja Kiuru huutelee, [Hälinää — Puhemies koputtaa] olisi voinut todellakin viime kaudella mennä eteenpäin, mutta joku sitä ilmeisesti vastusti, kun sitä ette tehneet, vaikka täällä laidasta laitaan sitä vaaditte nyt oppositiosta. [Krista Kiuru: Ja tässäkin hallituksessa vastustetaan!] Näin asia tietysti menee, että kuuden puolueen hallitus ei saa tuloksia. Se tuli todistetuksi ja olkoon oppina tulevaisuutta varten.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma koostui kolmesta keskeisestä asiasta eli sopeutuksesta, työ- ja yrittäjyysuudistuksista ja pitkän tähtäyksen rakenneuudistuksista. Sopeutustoimet on tehty, 4 miljardin kipeät uudistukset, leikkaukset, jotka näkyvät tietysti monella tavalla, mutta ne olivat välttämättömiä. Kun katsotte, hyvät edustajatoverit — erityisesti toverit — tämän JTS:n sivun 14 taulukkoa, sen alaosassa valtionvelka vuonna 2010 oli 75 miljardia, vuonna 2015 se oli 99,8 miljardia: valtionvelan kasvua 25 miljardia. Kuntien velka vuonna 2010 oli 10,6 miljardia, vuonna 15 se oli 18,1 miljardia. Eli valtionvelka nousi noin 25 miljardia ja kuntien velka 8 miljardia — valtavia lukuja. Näinkö olisi voitu jatkaa? Ei missään tapauksessa. Siksi on hämmästyttävää, että oppositio jatkuvasti moittii kaikkia leikkauksia ja lupaa, että kyllä me, kun pääsemme valtaan, korjaamme kaiken. Se on vastuutonta, täysin vastuutonta.

Täällä puheenjohtaja Rinne runsas vuosi sitten sanoi, että heti pitää ottaa 1,5 miljardia homekoulujen korjaamiseen. Helppo luvata, mutta missä on toteutus? Mistä löytyy hallitus, joka tekee sen ja vielä väittää, että veroastetta ei nosteta eikä velkaa oteta lisää? Eli katteita vähän lisää puheisiin.

On tärkeää, että nämä sopeutustoimet on nyt tehty ja hallitus piti lupauksensa, että tässä suunnitelmassa ei enää tule uusia leikkauksia, ja niitä ei täällä ole. Pieniä täsmennyksiä tietysti aina on, niin kuin pitääkin olla, mutta nyt on jo, niin kuin edustaja Rossi edellä sanoi,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

tehty viisaasti. On havaittu, että tietyissä kohdissa tarvitaan jo uusia panostuksia, kun niihin on varaa, esimerkiksi t&k-panostuksiin ja Suomen Akatemialle ja Tekesille — niihin on nyt panostettu, ja se on tavattoman tärkeää.

Rakenneuudistukset etenevät. Viime kaudella niitä ei saatu eteenpäin millään muotoa, ja niiden vaikutus nyt ja tulevaisuudessa on merkittävä ja tavattoman tärkeä. Kuntatalous todellakin on korjaantunut jo erittäin vahvasti. Viime vaalikaudella hallitus leikkasi poliisilta, Puolustusvoimilta, koulutuksesta ja kunnilta ja kunnat ajautuivat siihen tilanteeseen, että lähes kaikkialla oli yt-neuvotteluja, irtisanomisia, veronkorotuksia ja velkaantuminen, niin kuin mainitsin, oli aivan hirvittävää kunnissa. Nyt tilanne on se, että kuntatalous jo viime vuonna oli puoli miljardia positiivinen. Yt-neuvotteluja ei käydy missään. Veroprosenttia alennettiin jo 14 kunnassa. Velkaantuminen on hidastunut erittäin pieneen tai oikeastaan loppunut kuntapuolella. Eli talous on tältä osin korjaantunut.

Tähän suunnitelmaan sisältyy myös tavattoman monia myönteisiä pieniä asioita, ja totesin, että johtamani kunta- ja terveysjaosto voi nyt keskittyä muihin kohteisiin kuin mitä tähän asti on aina syksyllä tehty, [Krista Kiuru: Ei voi!] kun luette sivun 33 [Puhemies koputtaa] maininnat niistä, mihin kohtaan hallitus nyt panostaa. Kiitokset siitä. [Markku Rossi: Totta puhuu!]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sen laajempaa debattia ei nyt käynnistetä, mutta annetaan vastauspuheenvuoro edustaja Kiurulle.

17.51 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja aika laajasti arvosteli sosiaalidemokraattien vaihtoehtoa. En ota siitä itseäni, vaan koen, että tämä on koulutustehtävä. Mitä enemmän me omaa vaihtoehtoaamme voimme täällä salissa esitellä, sitä parempi se on. Nimittäin ensinnäkin kuntatalouden suhteen sosiaalidemokraattisessa vaihtoehdossa, joka minulla tässä muuten on... [Puhuja kumartuu poimimaan paperia — Markku Rossi: Se on jo roskapöntössä!] Tässä asiakirjassa, vaihtoehtobudjetissa tälle vuodelle, me sosiaalidemokraatit esitämme, että kuntatalouteen jäisi enemmän liikkumavaraa kuin hallitus jättäisi siihen. Sen lisäksi me esitämme, että kuntien valtionosuuksia jäisi kunnille enemmän käteen. Mutta paras temppu on se, että te olette täällä nyt esittämässä tänään eduskunnalle, että jo tulevastakin sote-rahoituksen osasta, joka maakunnille tulisi, joka on entistä kuntarahaa, nipistettäisiin 166 miljoonaa euroa muina miehinä. Täällä sitten kuitenkin edustaja antaa ymmärtää, kuinka hyvin nyt hoidetaan kuntapuolen asioita. Minä en näin tyrmistyttävää kohtelua ole koskaan missään nähnyt.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Näyttää olevan vähän laajempaakin debatin tarvetta.

17.53 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun sosiaalidemokraatit sanovat, että mielellään jättäisivät kunnille lisää liikkumavaraa — no, mitä hän se mahtaisi olla? Se on käytännössä uutta velkaa. Tässä mielessä haluan kyllä muistuttaa, että ei sitä Suomen Pankkia eikä Sitraa voi moneen kertaan ryöstää teidänkään toimestanne, ja missä se raha sitten syntyy? Me haluamme hallituksen kautta olla panostamassa siihen, että Suomeen syntyy uutta työllisyyttä, uutta tuotantoa, luodaan yrityspohjaa, avataan vientiteollisuudelle mahdollisuuksia ja tätä kautta syntyy luonnollista taloudellista liikkumavaraa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Kunnat ovat omalta osaltaan tehneet tietystikin tietyn tyyppisten julkisen talouden vaikeuksien kautta säästöpäätöksiä ja omia ratkaisujaan, ja tätäkin kautta on päästy eteenpäin. Jos ei olisi ollut tämä yleinen taloudellinen tilanne tällainen, niin varmaan se meno olisi jatkunut samalla lailla kuin ennenkin. Minä olen ollut yli 40 vuotta nyt kuntapolitiikassa mukana valtuutettuna ja voin sanoa, että rahat eivät ole koskaan riittäneet. Aina se, mikä on tullut, on myös mennyt.

17.54 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kankaanniemi varmaan osui nyt akilleenkantapäähän, kun demarien palaute on ollut kohutuullisen kärjekästä. Voisin sanoa edustaja Kiurulle sen, että kun kuntatalous on viime kaudella todellakin mennyt jyrkkää alamäkeä, nyt vuonna 2016 kuntatalous oli plussalla noin sen 450 miljoonaa, elikkä kunnat eivät velkaantuneet enää ja kuntien talous oli vakaalla pohjalla.

Kyllä minä tiedän, että suunnitelmia löytyy, niitä löytyy paperikorit täynnä, jos haluaa etsiä. Teidän budjettivaihtoehdossanne ryöstettiin ensin Sitra ja sitten Suomen Pankki. Ainoa, mikä tässä tilanteessa tuolla perusteella voisi tuottaa tulosta, mikä olisi mahdollista, on enää kalevalaisen Sammon ryöstö, jolla varmaan voisi lopun ikää puhua, että kyllä meillä on semmoinen kone, että nyt tulee rahaa että paukkaa. Mutta toivoisin kuitenkin sen verran tähän keskusteluun realiteetteja, että kun lähdetään esimerkiksi kuntataloudesta puhumaan, niin kunnat ovat se toimija, joka ihmisille palvelut järjestää, ja sen talouden ylläpito on aitoa työtä eikä suunnitelmien esittelyä, joille ei ole mitään pohjaa.

17.55 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Espoo ja pääkaupunkiseutu hakivat erillisratkaisua pääkaupunkiseudulle soten osalta. Meillä oli taustalla se valtava huoli siitä, millä tavalla pääkaupunkiseudulla kuntien talous sote-uudistuksen jälkeen toteutuu, koska siinä mallissa, mitä hallitus on nyt viemässä eteenpäin, täällä pääkaupunkiseudulla, missä on paikoin erittäin hyvin hoidettu esimerkiksi terveyspalvelut, meille sote-uudistus tulee sen kunnilta viedyn rahaosuuden jälkeen asettamaan hyvin isoja haasteita esimerkiksi koulutuspalveluiden osalta.

Nyt kun meillä on ekonomisti täällä salissa, edustaja Vartiainen, niin pyytäisin, että hän nyt kuitenkin täällä puhuisi järkeä myöskin, että ei tässä kaikki ole ihan auvoisesti vaan vielä olisi paljon sellaisia asioita, joita olisi syytä tarkistaa, koska sote-uudistus, totta kai, pitää saada vietyä eteenpäin. Se on iso rakenteellinen uudistus, ja sitä kaikki ovat odottaneet, mutta [Puhemies koputtaa] se täytyy toteuttaa sillä tavalla, että esimerkiksi suuret kaupungit ja pääkaupunkiseutu eivät siitä kärsi.

17.56 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, ettei tuossa sote-uudistuksessa kyllä ihan täydellinen malli ole, se on tunnustettava. Siihen jää varmasti myös valuvikoja. Mutta itse luotan siihen, että kyllä tämä suomalainen järjestelmä kuitenkin korjaa niitä. Jos me odotamme täydellistä järjestelmää, niin saamme maailman tappiin odottaa varmasti sitä. Sen takia on edettävä tässäkin.

Kun nyt kuuntelee tässä sosiaalidemokraattien puheita siitä, kuinka he olisivat nyt tehneet sitä ja tätä ja laittaneet talouden kuntoon, niin en itse tykkää taaksepäin katsomisesta, mutta ei siitä ole kuin kaksi vuotta, kun se hallitustaival päättyi, jolloin te olitte neljä vuotta hallituksessa. Kun katsoo niitä, mitä silloin tehtiin, niin minä ainakin itse antaisin tälle hallitukselle vielä pikkuisen aikaa näyttää, mitkä ovat ne tulokset. Verrattaisiin sitten niitä tu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

loksia sen sijaan, että alettaisiin kaikkea moittimaan. Minulle jää semmoinen kuva, kun varsinkin oppositiota kuuntelee, että jos te olisitte nyt ruorissa, niin ei tämä talous välttämättä ihan tällä lailla olisi kääntynyt. [Puhemies koputtaa] Kyllä ainakin se velkaantumisen olisi ollut paljon holtittomampaa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Kiuru ja Myllykoski ja debatin käynnistäneelle Kankaanniemelle, ja sen jälkeen puhujalistaan.

17.57 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Lohi minusta käytti siinä mielessä rakentavan puheenvuoron, että kyllä hallitukselle pitää antaa aikaa. Me nimenomaan haluamme antaa aikaa sille, että te voisitte puolivälitarkastelussa, jota tänään tässä salissa nyt tehdään, tarttua niihin toimiin ja tavoitteisiin, jotka teillä on. Me nimenomaan ajattelemme näin. Ja vaikka käytinkin tänään aika kovan puheenvuoron myös pääministerille siitä, miten hän suhtautui viime hallituskaudella, kun oltiin silloisen hallituksen puoliväliriihessä, niin hänhän ei käyttäytynyt näin, vaan hänhän vaati silloisen pääministerin eroa. Siinä on aika iso ero siltä osin, ja siinä mielessä minusta on tärkeitä huomata, että me toivomme, että toteuttaisitte näitä tavoitteita, jotka teillä on.

Nyt pitää muistaa, että mikään näistä tavoitteista ei toteudu. Silloin Sipilä totesi itse, että velaksi eläminen jatkuu: te jatkatte syömävelaksi elämistä ja velkaantumisen taittamisen tavoitetta siirrettiin eteenpäin, sanoi Sipilä viime kaudella. Ja nyt ollaan siinä tilanteessa, että juuri tähän tässä realisoituu. Siltä osin minä kannustan nyt hallitusta toteuttamaan [Puhemies koputtaa] omia tavoitteitaan.

17.58 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pakko vastata edustaja Lohelle, kun hän puhui tässä sotesta ja että varmasti jää valuvikoja: Niin varmasti tulee käymäänkin. Tässä kohtaa täytyy sanoa, että valuvika on sellainen, että kun on tehty hyvät perustat ja sillä on muotti, niin sitten tapahtuu valussa joku pieni virhe, jota sitten voidaan korjata. Mutta nyt täytyy kyllä sanoa, että tässä sote-mallissa on jo muottikin tehty virheellisesti. Jo nyt nähdään, että tämä ei voi onnistua. [Eduskunnasta: Kymmenen vuotta tehty!] Tämä on niin kuin se mahdoton kuvio: jos ajateltiin, että soten tavoitteena on se yksikanavaisuus, nyt se räjäytettiin monikanavaiseksi ja se myydään ja pilkotaan. Ja tämä tulee olemaan kallis asia julkisen talouden osalta. Tässä on enemmän kuin valuvika: muotti on rakennettu jo päin...

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt tuli semmoinen paine edustaja Lohen suuntaan, että lienee kohtuullista antaa hänelle vielä vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen vastauspuheenvuoro edustaja Kankaanniemellä.

18.00 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että tässä on näkemysero tämän soten suhteen. Uskon itse kuitenkin, vaikka tämä ei ole täydellinen malli, että tällä pärjätään siellä maakunnissa, kun päästään tätä rakentamaan. On tärkeää, että päästään eteenpäin, että tämä aikataulu pitää, että ei synny siellä maakunnissa ja kuntakentillä mitään kaaosta.

Mutta palaan vielä tähän, mitä tässä edustaja Kiuru totesi siitä, mitä Sipilä vaati viime kaudella. Kyllähän nyt vappupuheissakin Rinnekin vaati, että kun Sipilä on sanonut tulos

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

tai ulos, niin hänen pitäisi nyt erota. Mutta tässä on se iso ero, että me vertaamme näitä tilanteita. Teidän tavoitteenne oli viime hallituskaudella se, että työllisyysaste nousee. Ja miten kävi? Tuli 100 000 työtöntä lisää. [Välihuutoja — Vastauspuheenvuoropyyntöjä] Nyt me olemme panneet työllisyysasteen kasvutavoitteeksi, ja siihen suuntaan ollaan selvästi menossa. Talous kasvaa pitkästä aikaa, kun se teidän hallituskaudellanne koko ajan oli miinuksella. Tässähän on aivan selvä suunnanmuutos tapahtunut Suomessa. Ja itse asiassa suomalaistenkin usko tulevaisuuteen on palannut kaikkialla muualla paitsi täällä oppositiossa.

18.01 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime vaalikaudella — ehkä sitä nyt ei saisi muistella enää — valtio velkaantui siis 25 miljardia, kunnat 8 miljardia, valtion kassasta syötiin 8 miljardia ja valtion omaisuutta myytiin runsaalla 3 miljardilla. Eli yli 35 miljardilla heikennettiin julkista taloutta. Nyt tilanne on rajusti muuttunut. Kassaa ei enää voi syödä, kun söitte sen tyhjäksi, omaisuutta ei juurikaan ole myyty, valtionvelka kasvoi vuositasolla 2,5 miljardia vuodesta 15 vuoteen 16 ja kuntien velka kasvoi 0,7 miljardia. Eli tahti on puolittunut siitä, mikä oli teidän kaudellanne. Viime kaudella kuntatalous oli kurjassa kunnossa: yt-neuvotteluja, irtisanomisia, vanhainkotien heikentämisiä, [Puhemies koputtaa] oppilasryhmien kasvattamisia ja niin edelleen oli päivittäin. Nyt ei tällaista ole.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrytään puhujalistaan.

18.02 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen energia- ja ilmastostrategiassa Suomi on päättänyt luopua kivihiilen energiakäytöstä sekä puolittaa tuontiöljyn käytön ja nostaa uusiutuvan energian osuuden yli 50 prosenttiin. Nämä ovat oikeita päätöksiä, ja näillä toimilla Suomi täyttää sitoumuksensa Pariisin ilmastopöytäkirjaan. Kyse on tietenkin myös muustakin kuin vain sopimuksen täyttämisestä. Tähän tarkoitukseen hallitus lisää 25 miljoonaa euroa vuosina 2018—2021. Tällä päätetyllä lisärahoituksella edistetään vähäpäästöistä liikennettä, kuten sähkö- ja kaasuautoilua, uusiutuvan energian tuotantoa, puurakentamista ja strategian tavoitteita edistäviä kokeiluja. Lisäksi kokeilutoiminnassa priorisoidaan kiertotalouteen, tekoälyyn ja työllistämiseen liittyviä kokeiluja. Näistähän olemme tänään jo kuulleet.

Pidän hyvänä myös sitä, että hallitus vahvistaa metsäluonnon monimuotoisuuden suojelua lisäämällä 5 miljoonan euron vuosittaisen panostuksen Metso-ohjelman toimeenpanoon. Metso painottuu ennen kaikkea vanhojen metsien suojeluun, ja sen tavoitteena on osaltaan pysäyttää metsäisten luontotyyppien ja metsälajien taantuminen ja vakiinnuttaa luonnon monimuotoisuuden suotuisa kehitys vuoteen 2025 mennessä. On erittäin hyvä, että ymmärrystä tätä ohjelmaa kohtaan on löytynyt.

Mielestäni olisi pitänyt löytyä ymmärrystä myös metsähakkeen sähköntuotantotukeen ja turpeen verotasoon. Purua ja kuorta ei otettu nyt metsähakkeen tuen piiriin. Kumpikin tulisi jatkossa saada tasavertaiseksi polttoaineeksi metsähakkeen ja turpeen kanssa. Myös ulkomaisen hakkeen tuet tulisi karsia minimiin, jolloin palvelisimme suomalaista haketta, työtä ja yrittäjiä.

Valtioneuvoston selonteon mukaan Maatilatalouden kehittämisrahastoon on esitetty siirrettävän vuosina 2016—2018 hallituksen kärkihankerahoituksena yhteensä 90 miljoonaa euroa, josta 49 miljoonaa euroa vuonna 2018. Kansalliset maatalouden aloittamis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

investointiavustukset rahoitetaan kokonaan kehittämisrahastosta. Osarahoitteiset avustukset rahoitetaan osana Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa talousarvioon varattavasta määrärahasta. Maatalouden rakenteen kehittämiseen pyritään vaikuttamaan myös talousarvioon varattavasta määrärahasta maksettavalla maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuella ja kehittämisrahastosta myönnettävillä valtiontakauksilla. Mielestäni nämä toimet ovat oikeansuuntaisia.

Arvoisa puhemies! En pidä ollenkaan huonona, että hallitus panostaa turvallisuuteen ja oikeudenhoitoon. Sisäisen turvallisuuden toimijoiden ydintoimintojen palvelutaso pyritään selonteon mukaan säilyttämään. Nykytasoinen sisäisen turvallisuuden rakenteiden ylläpitäminen ei ole kuitenkaan mahdollista ilman selkeitä lisäresursseja ja rahoituksen lisäämistä. Hallitus lisääkin turvallisuuteen 98 miljoonaa euroa vuonna 2018. Selonteon mukaan hallitus vahvistaa toimintamallin valtioneuvoston yhteisen turvallisuustilannekuvan tuottamiseksi ja käsittelemiseksi. Hallitus vahvistaa hybridiuhkien tunnistamis- ja analyysikykyä. Hallitus toteuttaa lainsäädäntöhankkeita hybridiuhkiin, terrorismiin, ääriliikkeisiin ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen varautumiseksi. Hallitus jatkaa turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelman toimeenpanoa. Nämä ovat juuri niitä toimia, millä turvallisuutta saadaan parannettua edellisen hallituksen päätösten jälkeen. Tuntuikin varsinkin ihmeelliseltä, kun kuuntelin puolueiden ryhmäpuheita, että oppositiosta ainoastaan kristilliset mainitsi turvallisuuden. Ilmeisesti muita oppositiopuolueita ei turvallisuus niin kiinnostaa. Ainakin teidän äänestäjänne kiinnostaa. Edellä mainitun rahoituksen jälkeen on turha veronmaksajille yrittää perustella, että esimerkiksi Ilomantsin tai Outokummun poliisiasemat tulisi lakkauttaa. Mielestäni myös Tulli pitää saada pikaisesti oikean ministeriön, eli sisäministeriön, alaiseksi organisaatioksi, koska Tulli on mitä suurimmassa määrin turvallisuutta tuottava organisaatio.

Erittäin hyvänä asiana pidän, että selonteossa perusväylänpitoon vuonna 2018 osoitetaan 1,4 miljardia euroa rahoitusta, josta noin 300 miljoonaa euroa on kärkihankerahoitusta korjausvelan vähentämiseen. Kehyskauden loppuvuosina perusväylänpitoon osoitetaan noin miljardi euroa vuosittain. Kehys sisältää korjausvelan kasvun pysäyttämiseen osoitettua määrärahaa yhteensä 723 miljoonaa euroa vuosina 2018—2021. Lisäksi yksityistieavustuksiin on kohdennettu 10 miljoonaa euroa korjausvelkarahoitusta vuosille 18—20. Nämä ovat oikeita ja odotettuja kohteita ja mahdollistavat osaltaan maaseudulla elämisen jatkossakin.

18.07 Juhana Vartiainen kok: Arvoisa puhemies! Suhdannenäkymät ovat kohentuneet, kasvu on kiihtymässä yli trendikasvun, eli olemme hyvää vauhtia noususuhdanteessa. Ja kun talouskasvu ylittää trendikasvun, niin silloinhan julkistaloudessa on vahvistamisen aika. Huomatkaa kaikki tekin, myös tässä salissa, jotka olette viime vuosina vedonneet lordi Keynesiin ja jakaneet hallitukselle suosituksia stimuloivammasta, elvyttävämmästä finanssipolitiikan otteesta, huomatkaamme yhdessä, että nyt on julkistaloutta vahvistavien menoleikkausten aika. Jos siis viimeaikaiset suhdanneuutiset ylipäänsä toimivat perusteluna finanssipolitiikan muuttamiselle mihinkään suuntaan, suunta on pikemminkin kiristävä. Tämä on tärkeä muutos siinä keskustelussa, jota meidän on syytä käydä. Mutta samalla täytyy muistaa se, että tämä suhdanteiden paraneminen eli kasvun normalisoituminen ei vielä saa julkistalouttamme vakaalle pohjalle.

On hyvin tärkeää ymmärtää suhdanne-elpymisen ja trendikasvun välinen ero: Elpyminen tarkoittaa voimavarojen käyttöasteen nousua normaalitasolle, ja se voi sisältää nopean-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

kin kasvupyrähdyksen. Se pyrähdys ei voi kuitenkaan jatkua, kun resurssien käyttöaste on normaali. Silloin siirrytään, ellei sitten jouduta uuteen taantumaa, trendikasvulle, joka on väistämättä nykyennusteiden valossa aika nuivaa ja aika hidasta. Tätä suhdanne-elpymispyrähdyistä voisi verrata flunssasta toipumiseen ja trendikasvua peruskuntoon. Kun henkilö toipuu flunssasta, se ei tarkoita, että hänen peruskuntonsa on vielä parantunut. Ja kuitenkin tämä peruskunto eli se trendikasvu ja trendinomainen työllisyysaste ratkaisevat julkistalouden pitkän ajan kestävyys. Siksi on julkisen talouden kestävyys kannalta aika toissijaista eli lähes irrelevanttia, kasvaako talous tänä vuonna 1 vai 2 prosenttia, koska joka tapauksessa ne pidemmän ajan kasvuennusteet ovat 1,5 prosentin luokkaa ja niiden varaan on tämä julkisen talouden suunnittelukin ripustettava. Siksi, vaikka ei ole syytä synkistellä, on myös vahingollista ja kansalaisten pettämistä vedota siihen, että nyt olisi tulossa niin pitkäaikaista, niin nopeaa kasvua, että enää ei tarvita julkisen talouden vahvistamista työllisyysasteen nousun kautta.

Olemme siis edelleen pitkällä aikavälillä velkaantumisen suhteen räjähtävällä uralla, niin kuin valtiovarainministeriön ennusteista käy ilmi. Eikä edes julkisen talouden nippa nappa tasapaino riitä, me tarvitsemme turvamarginaaleja. Meitä voi kohdata uusi kansainvälinen taantuma tai jopa sotilaallisen tilanteen kiristyminen, ja silloin on ihan anteeksiantamatonta, jos meillä jo lähtötilanteessa on merkittävä rakenteellinen alijäämä. Ja yhdessä asiassa kyllä vasemmistoliiton puheenjohtaja Li Andersson oli aivan oikeassa tämän päivän debatissa: jos hävittäjiä ostetaan, niitä ostetaan aivan oikealla rahalla, aivan oikealla velalla, jonka hoitokulut eivät häviä minnekään. Tätä argumentointia toivoisin kaikkien edustajien seuraavan. Välttämättömätkin menot on saatava ahdetuksi kehykseen sisään, sitä varten se kehys on olemassa. Ei ole olemassa mitään A-luokan menoja ohi kehyksen ja B-luokan menoja kehyksen sisällä. Kunnioitetaan budjettikehystä.

Kasvun ennustaminen on tietysti epävarmaa, mutta vaikka meidät kasvu yllättäisi iloisesti, niin se perustuisi silloin vain korkeampaan tuottavuuskasvuun, koska me joka tapauksessa tiedämme, että työpanoksen kasvu on vähäistä, ja siitä korkeasta tuottavuuskasvusta taas on julkiselle taloudelle aika vähän iloa. Miksi? No siksi, että se nostaa myös julkisen talouden kustannuksia. Tätä eivät selvästikään kaikki ole ymmärtäneet. Mutta kun tuottavuus kasvaa, niin silloin palkat nousevat — se on markkinatalouden rautainen mekanismi — ja siinä ei ole mitään pahaa, niiden pitääkin nousta. Mutta silloin nousevat myös julkisen alan palkat. Kuntien ja valtion menoistahan on kaksi kolmasosaa työvoimakustannuksia, ja silloin nousevat myös tulonsiirrot, koska niin kuin tässä salissa hyvin tiedetään, emme me hyväksy sitäkään, että tulonsiirrot jatkuvasti jäisivät jälkeen reaali-palkoista. Siksi, oli kasvu mitä tahansa, meidän täytyy nostaa työllisyysastetta, jos me haluamme meidän julkistaloutemme kuntoon, ja siksi tämän hallituksen ja seuraavankin hallituksen on vielä pakko jatkaa työmarkkinoita koskevien reformien tiellä. — Kiitos.

18.13 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen puoliväliriihessä tehtiin lukuisia tavallisia kansalaisia hyödyttäviä päätöksiä. Merkittävimmät ja julkisen talouden kannalta olennaisimmat säästöpäätökset on tehty jo aiemmin, ja julkisen talouden kestokyvyn kannalta onkin erityisen tärkeää, että työllisyyden orastava kasvu saadaan nyt kunnolla vauhtiin. Tätä kasvua tukevat muun muassa jo aiemmin tehdyt mittavat tuloveron alennukset. Puoliväliriihen eräs painopistealue oli työllisyyden hoito, johon panostetaan nyt merkittävästi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Myös työelämää koskeviin sääntöihin tehdään parannuksia. Esimerkiksi nykylainsäädännössä varsin huonosti huomioituihin nollatuntisopimuksiin saadaan vihdoin selkeät lakiin perustuvat pelisäännöt työministeri Lindströmin johdolla. Lainvalmistelun tavoitteeksi on asetettu, että nollatuntisopimuksia solmittaisiin jatkossa vain niillä aloilla, joilla nollatuntisopimukset ovat aidosti tarpeellisia. Hallitus päätti myös muun muassa helpottaa ensimmäisen työntekijän palkkaamista, lyhentää yrittäjien sairauskarenssia neljästä päivästä yhteen päivään, parantaa yksinyrittäjien työttömyysturvaa sekä keventää konkurssin tehneiden yrittäjien asemaa. Nämä toimet mahdollistavat työllisyyden kasvun jatkumisen edelleen. Yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta lisätään muun muassa veronkiertoa suitSIMalla. Harmaan talouden ja veronkierron kimppuun käydään laajentamalla rakennusalailla hyväksi havaitun veronumeron käyttöä muillekin aloille. Lisäksi satsataan vaikeasti työllistyvien palkkatukeen ja lisätään työvoimapalvelujen resursseja. Työttömät voivat ensi vuoden alusta lähtien saada yritystoiminnan käynnistäessään neljän kuukauden ajan työttömyyskorvausta, mikä tarjoaa hieman nykyistä parempaa taloudellista turvaa uudelle uralle astuttaessa.

Puoliväliriihessä kiinnitettiin huomiota myös perheiden asemaan ja taloustilanteeseen. Erityisesti pienituloisten perheiden päivähoitomaksuja alennettiin huomattavasti jo eduskunnan viimesyksyisen budjettikäsittelyn yhteydessä ja nyt jatketaan samalla linjalla. 2 500 euroa kuussa ansaitsevan yksinhuoltajan päivähoitomaksu alenee jopa yli 100 eurola, samoin päivähoidon sisaralennus suurenee. Yle-veron alarajaa nostettaneen toistamiseen tällä hallituskaudella, mikä vapauttaisi toteutuessaan hyvin monta pienituloista suomalaista kyseisestä verosta. Kotihoidon tuki säilyy ennallaan ja mahdollistaa jatkossakin perheiden valinnanvapauden. Opintorahaan tulee 75 euron huoltajakorotus. Lisämäärärahoja suunnataan myös päihdeäitien hoitoon ja turvakoteihin, mikä helpottaa monen vaikeassa asemassa olevan perheen tukalaa tilannetta.

Arvoisa puhemies! Sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen satsataan lisää resursseja. Se auttaa pitämään muun muassa poliisien määrän kohtuullisena. Samalla rajavalvonnan, suojelupoliisin ja Puolustusvoimien toimintaedellytyksiä kohennetaan. Pakolaiskiintiö säilyy nykyisellä tasollaan, vaikka sen korottamisesta käytiin julkista keskustelua hieman ennen puolivälitarkastelua. Myös turvapaikkapoliittisen ohjelman toimeenpanoa jatketaan.

Eräs kauan kaivattu koulutuksen uudistus on ammatillisen koulutuksen reformi, joka tehostaa ammattikoulutuksen rakenteita, mahdollistaa aiempaa yksilöllisemmät opintopolut ja edesauttaa oppimisvaikeuksista kärsivien nuorten pääsyä työelämään.

Lisäksi hallitus käynnistää kielikokeilun, jonka piiriin kunnilla on jatkossa mahdollisuus hakeutua. Laki kielikokeilusta on nyt lausuntokierroksella ja tulee pian eduskuntakäsittelyyn. Perussuomalaiset ovat jo aiemmin tehneet kokeiluun osallistumiseen tähtääviä valtuustoaloitteita monessa Suomen kunnassa. Kielikokeilun piiriin otettavat koululaiset ja opiskelijat vapautetaan kokonaan pakollisesta ruotsin opiskelusta kaikilla kouluasteilla, mikä on hyvin merkittävä muutos nykyiseen kieltenopiskeluun. Se on myös parannus verrattuna niihin aiempiin suunnitelmiin, joiden mukaan kielikokeiluun valittavat henkilöt olisi vapautettu vain määräajaksi. Tuleva kokeilu on siten askel kohti todellista kielten opiskelun valinnanvapautta — ja samalla osa puoliväliriihen kokonaispakettia.

18.18 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Ensinnä hyvät uutiset, eli tänään alussa kiitos seisoo.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Haluan kiittää hallitusta siitä, että teitte rohkean varhaiskasvatismaksuihin liittyvän uudistuksen. Se on minusta toivottu uudistus, ja suunta tässä uudistuksessa on oikea. Minusta on myös hyvä, että kiertotalouden nostaminen tulee nyt myöskin hallituksen agendalle, kuten SDP on jo kauan toivonut ja esittänyt. Myös harmaaseen talouteen tulee toimia, vientiä halutaan nyt vahvemmin edistää, ja pieniä kertaluonteisia panostuksia tulee tutkimukseen ja kehitykseen niillä hallintoalan osilla, joista on räikeästi leikattu.

Arvoisa puhemies! Haluan kuitenkin korostaa muutamia asioita, joihin olisimme toivonneet toisenlaista ratkaisua.

Tunnelma oli korkealla, sillä tosiasiallisesti ennen kehysriihen alkua itse pääministeri linjasi Maaseudun Tulevaisuudessa, että hallituksen puoliväliriihessä huhtikuun lopulla työllisyysasteen nostaminen ja eriarvoistumiskehityksen pysäyttäminen nousevat teemoina ylitse muiden. Tätä samaa mieltä oli pääministeri Sipilä myöskin 2014 vappuna, jolloin hän katsoi, että työttömyyden kuriin saamisen pitäisi nyt olla hallituksen ykköstehtävä. Silloin pääministeri Sipilä oli sitä mieltä, mitä tänäkin päivänä pitäisi olla.

Näin ollen olemme odottaneet tältä kehysriiheltä erittäin vahvoja päätöksiä työllisyyteen liittyen. Huolestumme on siinä, että jos valtiontalouden tasapainoa ei haeta vahvemmallalla työllisyyden hoidolla sekä työllisyysasteen nostolla, edessä on jälleen lisäleikkausten tie. Tämä tie on pitkällä juoksulla kestämaton. Siksi olemme omassa linjassamme halunneet korostaa, että näiden hallituksen asettamien, suuntaviivoiltaan oikeansuuntaisten talouspoliittisten tavoitteiden täytyy olla tällä hallituskaudella keskiössä. Valitettavasti on todettava, niin kuin asiantuntijatkin ovat jo todenneet, että nämä hallituksen tavoitteet ovat karkaamassa käsistä. Tämän selvemmin tätä viestiä ei olisi yhteiskunnassa sanottu ääneen kuin sen tekivät valtiovarainministeriön omat virkamiehet. Alkuviikon puserruksen ja tuherruksen, kaksipäiväisen tuherruksen, tuloksena tehdyt toimet jäivät valtiovarainministeriön arvion mukaan perjantaina, tuon samaisen viikon perjantaina, liian pieniksi, jotta hallitus tavoittaisi nämä omat tavoitteensa. Tämä on ikävä kuulla.

On siis todettava, että työllisyysaste jää 70 prosenttiin vuonna 2019. Velaksi eläminen ei sekään tule loppumaan vuonna 2021, vaikka Sipilä nimenomaan korosti omassa puheessaan oppositiojohtajana silloisen hallituksen työskentelystä, että tämä velaksi eläminen pitää lopettaa. Myöskin vielä blogissaan viime hallituskauden loppupuolella silloinen oppositiojohtaja Sipilä totesi, että Suomi jatkaa syömävelaksi elämistä ja velkaantumisen taittamisen tavoitetta siirrettiin eteenpäin. Juuri näinhän tapahtuu pääministeri Sipilän kaudella, kun elämme tätä hetkeä vuonna 2017. Olen siitä syvästi pahoillani, sillä kyllä tämä on kova, itse asiassa koko se julkisen talouden raami, jossa alijäämä siis nousee 4,2 miljardiin vuonna 2019, joka on kolme kertaa enemmän kuin hallitus itse linjasi, joka tarkoittaa käytännössä sitä, että hallitus ei pysty edes siihen alijäämätavoitteeseen, minkä viime hallitus työnään lopulta sai kuntoon. Tämä on minusta kyllä aivan käsittämätön lopputulos.

Nyt olemme tilanteessa, jossa tätä leikkauslinjaa on joiltakin osin laastaroitu. On tehty joitakin pieniä toimia, joissa on korjausliikettä, mutta nuo kasvupanostukset valitettavasti jäävät vähäisiksi suhteessa tavoitteeseen, 110 000 uutta työpaikkaa. Noin 45 000 työpaikkaa tulee näillä toimilla kokoon. Tässä kehysriihessä tuli vain noin 4 000 työpaikkaa luotua, ja se on kyllä suuntana sellainen, joka ei tule toimimaan.

Arvoisa puhemies! Minä haluan lopuksi todeta, että kyllä tämä tilanne, jossa nyt ollaan, tulee olemaan hyvin hankala vuonna 2019. Laaja veropohja murtuu, sillä tässä esityksessä sisällä on [Puhemies koputtaa] veroasteen laskeminen 3,5 miljardilla. Se on aika kova jut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

tu. Leikkaaminen tulee jatkumaan, velkaantuminen jatkuu, ja sote-uudistukseenkin tulee aika kovia pommeja, [Puhemies koputtaa] joissa säästöä ei välttämättä tule. — Kiitoksia.

18.24 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa herra puhemies! Tänään on eduskunnassa ruodittu hallituksen puoliväliriihen tuloksia ja niitä on sanottu tussahdukseksi ja vaikka minkälaiseksi, mutta itse näen selvää valoa tunnelin päässä.

Suomen talouden tervehdyttäminen on tärkeä asia, niin että talouden kasvu on noin 1—2 prosenttia. Työllisyys kohenee koko ajan kuitenkin kohti sitä työllisyystavoitetta, jonka hallitus on asettanut. Hallitus kuroo umpeen koko ajan sitä 10 miljardin kestävyysvajetta niin, että tarvittavat säästöt on toteutettu, työllisyystoimia on tehty — ja tässä riihessäkin niitä tehtiin tukku. Sen lisäksi on meneillään useita uudistuksia, esimerkiksi sosiaali- ja terveysuudistus ja ammatillisen koulutuksen reformi.

Mutta on selvää, että Suomen kuntoon laittaminen ei ole pelkkää taloutta. Suomi on kunnossa vasta silloin, kun tämän 100-vuotisen historian kaikki ihmiset, suomalaiset, jokainen, ovat jollain tavalla mukana. Meidän eduskunnassa on ehdottomasti vahvistettava ihmisten luottamusta tulevaisuuteen, puhummepa silloin vaikka sisäisestä tai ulkoisesta turvallisuudesta, johon tähänkin tuli lisärahoitusta, poliisin toimiin ja niin edelleen.

Eriarvoistumisen torjuntaan on tehty paljon tekoja, ja niitä julkisen talouden tilannekuvassakin on ollut paljon. On ollut myönteistä, talouden lamasta huolimatta, että olemme pystyneet joihinkin parannuksiin, kuten korottamaan kaikista pienituloisimpien eläkeläisten takuueläkettä ja laittamaan omaishoitoa kuntoon. Olemme pitäneet myöskin erittäin tiukasti kiinni siitä, että kunnilta ei leikata. Valtionosuuksista ei ole tingitty. Se olisi pois ihmisten peruspalveluista, koulutuksesta ja terveydestä — siis niistä lähipalveluista, joita jokainen tarvitsee päivittäin.

Hallituksen puoliväliriihen parhainta antia ovat tietysti panostukset päivähoitomaksujen alentamiseen, mikä helpottaa pieni- ja keskituloisten perheiden toimeentuloa. Se merkitsee yli 6 700 perheen siirtymistä nollamaksuluokkaan päivähoitomaksujen osalta. Se on tervetullutta siihen varhaiskasvatuskeskusteluun, jota parhaillaan käydään. Lisäksi nyt panostetaan siihen, että pienituloisimpien opiskelijaperheiden tilannetta parannetaan opintotuen huoltajakorotuksella. Lisäksi panostamme lasten ja perheiden palveluihin sekä tuemme päihdeäitien kuntoutusta. Keskustan pitkäaikainen tavoite oli juuri yksi noista edellä mainitsemistani eli opintotuen huoltajakorotus, ja se saatiin nyt aikaan.

Arvoisa puhemies! Aivan toiseen aiheeseen. Puoliväliriihessä tehtiin myöskin energia- ja ilmastostrategiaan painotuksia. Meillä on niskassamme tavoitteet hiilineutraalista Suomesta, fossiilisista polttoaineista eroon pääsemisestä sekä mahdollisuus kokonaiseen kiertotalouteen jokaisella sektorilla. Nämä ovat mittavia haasteita, ja se tarkoittaa sitä, että ilman rahallisia panostuksia me emme niihin pääse. Niskassamme on myös tietysti koko maailman kattavat energia- ja ilmastotavoitteet. Hallitus panostaa nyt 25 miljoonaa euroa siihen, että energia- ja ilmastostrategian mukaiset toimet tulevat toteutettavaksi. Tämä mahdollistaa laajalti uusiutuvan energian hankkeita, kuten biokaasu-, aurinkoenergia- ja biojalostamotehtaiden rakentamista. Tämä merkitsee työtä koko Suomeen.

Erityisen kiire meillä on linjata vähäpäästöisen liikenteen edistämistoimia, ja tämä työ on nyt sysätty parlamentaariseen ryhmään, johon itsekin kuulun. Meillä on kiire linjata, miten sähkö- ja kaasuautojen yleistymistä vauhditetaan, miten liikenteestä kerättävien verojen ja maksujen osuutta merkittävästi ehkä uudistetaan, miten joukkoliikenteeseen saadaan edelleen enemmän ihmisiä, miten liikenteestä tehdään kokonaismäärältäänkin älyk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

käämpää ja saadaan valmiutta siihen, että liikenteestä nämä mittavat päästövähennykset saadaan toteutetuksi.

18.29 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Ihan täältä paikaltani lyhyesti käytän puheenvuoroni, ruusuja ja risuja.

Ruusuja haluan antaa siitä, että poliisien määrärahaa saatiin korotettua. Tämä on hyvin tärkeä asia. Täällä kyseltiin, eikö oppositiota kiinnosta. Sisäinen turvallisuus todellakin kiinnostaa. Tämä on äärimmäisen tärkeä asia. Poliisi on tällä hetkellä hyvin haasteellisessa tilanteessa näillä resursseilla, ja tämä tulee heille kyllä hyvin tervetulleena lisänä. Myöskin tämä päivähoitomaksujen alennus ja se, että peräti 6 700 perhettä pääsee nyt nollamaksuluokkaan — kyllä tästä täytyy kiitosta hallitukselle antaa, erittäin hyvää toimintaa.

Mutta sitten tulee niitä kohtia, joissa toivoisi, että hallitus vielä mietti uudestaan. Tällä hetkellä joka viides poika ja 18 prosenttia tytöistä 20—24-vuotaiden ryhmässä on toimetomana. Nuorisotyöttömyys, tällainen rakenteellinen osattomuus, on tulossa tänne Suomeen jälleen. Ainakin siltä valitettavasti nyt näillä toimilla, joita hallituksella on, näyttäisi. Toivoisi, että niitä virheitä, joita 90-luvulla laman aikaan tehtiin, ei tällä hallituskaudella tehtäisi eikä tulevilla eikä koskaan enää, ikinä. Tämä on nimittäin hyvin vakava ongelma. Nyt kun eletään tätä Suomen itsenäisyyden juhluvuotta Suomi 100 teemalla Yhdessä, niin sen vuoksikin olisi jotenkin paikallaan, että juuri tänä vuonna tehtäisiin ne panostukset näihin nuoriin ihmisiin, että osattomuus ei täällä meidän Suomessa pääsisi kasvamaan.

Myöskään tämä asumistuen uudistus ei sekään sovi tähän Suomi yhdessä -teemaan. Nimittäin asiantuntijoiden mukaan tämä asumistuen neliövuokrien hintakatto tulee aiheuttamaan sen, että asuinalueet tulevat eriytymään. Kun meillä Suomessa päinvastoin pyritään saamaan tämmöistä inklusiota meidän yhteiskuntaamme, niin se, että meillä lähtisivät [Puhemies koputtaa] lähiöt eriytymään ja tulisi näitä hyvin matalan vuokran alueita, jonne sitten matalammalla tulotasolla olevat ihmiset päätyisivät, vaikuttaa monen sukupolven ajan sitten ja [Puhemies koputtaa] näitä korjausliikkeitä tulee olemaan hyvin vaikea myöhemmin tehdä. — Kiitos.

18.32 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Sanotaanko, että julkisen talouden suunnitelma jäljellä olevaksi vaalikaudeksi on erittäin hyvä ja realistinen. Totta kai siellä on paljon haasteita ja uhkiakin, mutta ei niiden paisuttelu ja varsinkaan niillä pelottelu ole sivistystä, vaan pitää lähteä torjumaan uhkia määrätietoisesti.

Julkisen talouden alijäämä on supistunut, se on kiistaton tosiasia, ja ennen kaikkea suunta on saatu muuttumaan. Se on tässä tämän hallituksen tekoina mielestäni yksi niitä ansiokaimpia. Suunta on saatu muuttumaan. Esimerkiksi voi mainita vaikka kuntatalouden. Kuntatalous viime vuonna oli 450 miljoonaa euroa plussalla. Pitkän pitkän korpivaelluksen jälkeen päästiin pintaan, pää on veden pinnalla ja kuntatalous on elpymässä, ja kuntahan se on, joka palvelut ihmisille tekee. Ilman sitä kunnan toimivaa taloutta palvelut enemmän tai vähemmän kärsivät. Toivon, että oppositio tämänkin ymmärtäisi hieman positiivisemmin. Toki sieltä on kiitostakin tullut, mutta semmoinen yleislinja on ollut kovin negatiivinen, mitä hieman ihmettelen.

Talous kasvaa tällä hetkellä hieman talouslaskijasta riippuen 1,2—2 prosenttia. Sillä välillä ovat ennusteet tämän vuoden kasvuksi. Työttömyys on laskenut jonkun verran, ei tietenkään vielä riittävästi. 100 000 uuden työpaikan tavoitteeseen on vielä matkaa, mutta täsäkin asiassa voi sanoa, arvoisa puhemies, että suunta on oikea. Voisimme näistä nume-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

roista väitellä loputtomiin, mikä on oikea määrä työttömiä tällä hetkellä ja mikä on uusien työpaikkojen, mitkä on tällä hetkellä saatu syntymään. Pääasia, että suunta on oikea ja investointeja tehdään. Esimerkiksi biotalouden puolelle tehtävät investoinnit, esimerkiksi Äänekosken investointi, ei vielä tällä hetkellä työllistä mitään muita kuin kirvesmiehiä, rakennusmiehiä ja monta muuta ammattilaista, jotka sitä tehdasta rakentavat. Mutta sitten kun lähdetään siihen käyttövaiheeseen, niin se lähes 6 miljoonan motin puumäärään, mikä sinne vuodessa menee, luo uutta työtä, alihankintaan uutta, metalliteollisuuteen uutta, kemianteollisuuteen uutta, kuljetuspuolelle uutta. Se on eräänlainen valtava sampo, joka jauhaa koko ajan positiivista tulosta sille alueelle, missä se vaikutusalue on, eli koko keskiseen Suomeen. Tämä on syytä muistaa.

Näitä hankkeita on Suomessa vireillä monia. Tässä keskustelussa ovat nousseet muun muassa Pohjois-Karjalan kolme hanketta. Jos oikein muistan, edustaja Riitta Myller kyseli niiden tilanteiden perään. Lieksassa on se bioöljytehtaan hanke etenemässä, samoin Nurmekseen on tulossa uusia investointeja, ja toivon mukaan Ilomantsiin saadaan myös tämä teknisen hiilen tehdas. Siellä on ihan selvää myötätuulta olemassa. Näitä pitää valtiovallan vain rohkaista, antaa sinne tukea ja toteuttaa nämä hankkeet niin, että yrittäjät investoivat. Valtio itsessään ei ole yrittäjä. On tärkeää, että se luo olosuhteet, joissa yritetään.

Kun katselin Elinkeinoelämän keskusliiton sivuilta, niin siellä on selvästi luettavissa teksti, jossa sanotaan, että suhdannenäkymät ovat Elinkeinoelämän keskusliiton mukaan myönteisiä kaikilla päätoimialoilla, eli tämä on se iso viesti. Me voimme, niin kuin sanoin äsken, kiistellä eri numeroista, ovatko ne oikean suuruisia vai peräti liian pieniä, mutta se on minusta hieman viisastelua. Tärkeää on, että Elinkeinoelämän keskusliittokin on todennut, että suunta on saatu vaihtumaan ja kasvua tapahtuu kaikilla päätoimialoilla. Tämä on mielestäni erittäin arvokas viesti.

Arvoisa puhemies! Pari huomiota lopuksi vielä biotalouden puolelta.

Äsken mainittu Äänekosken tehtaan investointi on valtava edistysaskel, mutta olen sitä ihmetellyt, että kun biotaloutta on nyt edistetty tämän hallituksen aikaan tosissaan, niin opposition puolelta on esitetty heti valtavia epäilyjä luonnon monimuotoisuuden, kestävien hakkuumäärien ja kaiken muunlaisen menemisestä pilalle. Olenpa nähnyt sellaisen ennusteen, sellaisenkin asiantuntijan, joka väitti, että Suomen metsien kasvu on 79 miljoonaa mottia vuodessa. Onhan nyt kummallista, että kumotaan lähes sata vuotta vanha Suomen metsien inventointitieto. 11:s inventointi on menossa, tarkat tiedot ovat meillä hallussa. Siitä huolimatta vielä esitetään totuudenvastaisia tietoja. Suuresti ihmettelen.

Lopuksi, arvoisa puhemies, yksi asia, joka minun mielestäni on näistä kehityssuunnista ehkä se kaikkein tärkein, byrokratian purku. Maankäyttö- ja rakennuslakiamme olemme uudistaneet jo, kaavoitusta on yksinkertaistettu, pientalojen rakentamista on helpotettu. Kaavoitus koskee totta kai niin kaupunkeja kuin maaseutua. Tässä mennään rinta rinnan. Kesäasuntoja voidaan muuttaa pysyviksi asunnoiksi siellä, missä mökin omistaja katsoo sen olevan tarpeen, niin että kunta päättää siitä asiasta ilman sen kummempaa byrokratiaa. Tärkeintä siinä on, että kaavoitusbyrokratiaa on vähennetty ja kunnalla on yhä enemmän omissa asioissaan toimivaltaa. Tämä on mielestäni se iso asia, [Puhemies koputtaa] jolle pitää antaa suuri arvo. Toivon, että näissä uudistuksissa edetään vauhdilla eikä jäädä huu-tamaan, kuten oppositio [Puhemies koputtaa] tällä hetkellä tekee, turhan perään.

18.37 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Lasten päivähoidon uudistus, mikä tässä nyt tuli — eli liki 7 000 perheen lapset ilmaiseen päivähoitoon ja varhaiskasvatukseen —

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

on hyvä uudistus. Siitä on hallitukselle annettava kiitos. Mutta sen rahoitus ei ole hyvä. Tämä maksetaan nyt nostamalla kiinteistövero, ja se kohdentuu kohtuuttomasti mummonmökissä asuviin vanhuksiin ja mummonmökissä asuviin eläkeläisiin. Vero on tasaverro, ja suhteellisesti sekä tasa-arvoisesti katsottuna se ei ole tasapuolinen, sillä mummonmökkiläiset maalla, vanhassa omakotitalossa asuvat, maksavat tulotasoonsa nähden enemmän kuin uusissa omakotitaloissa asuvat, hyvin toimeentulevat ihmiset. On käsittämätöntä, että tätä pidetään tasa-arvoisena toimintana. Sen maksavat nyt hyvin pitkälle ne ihmiset, jotka ovat jo omat lapsensa kasvattaneet ja sen lisäksi antaneet hoivaa ja huolenpitoa myöskin lastenlapsille ja lastenlastenlapsille. Etenkin minä ihmettelen tässä sitä, että perussuomalaiset ovat hyväksyneet tämän, koska tähän on juuri sitä joukkoa, sitä väkeä, joka on perinteisesti ollut perussuomalaisten kannattajia. Ihmettelen suunnattomasti.

Olisin kysynyt oikeusministeriltä — mutta hän poistui täältä, kun televisiokamerat samuivat — siitä, että jos nyt velallisen asemaa helpotetaan ja puhutaan siitä, että henkilön tekemä konkurssi mahdollistetaan, niin tarkoitetaanko luonnollisen henkilön tekemää konkurssia vai henkilökohtaista konkurssia. Nämä ovat kaksi eri asiaa, aivan erityyppistä asiaa. Toisessa konkurssiin mennessä olleet varat ja omaisuus siirtyvät konkurssipesään ja sillä hoidetaan niin pitkälle maksuja kuin voidaan ja sen jälkeen henkilö voi aloittaa uuden elämän ja sillä, mitä tienaa konkurssin jälkeen, ei enää hoideta konkurssipesän velkoja. Mutta jos otetaan luonnollisen henkilön konkurssi, niin silloin konkurssin jälkeen tämä henkilö maksaa tulevaisuudessa ne velat, jotka ovat jääneet konkurssin yhteydessä häneltä maksamatta. Eli tähän pitäisi ehdottomasti saada nyt selvyys, kumpaa tässä haetaan. Toinen asia: Kun työtön, joka on ulosoton toimenpiteissä, pääsee töihin, niin hänen ei tarvitse puolen vuoden ajan maksaa voudille mitään, eli ulosottomies ei käy palkan päälle ja ulosmittaa sitä. Minä haluan tietää, kasvavatko tämän puolen vuoden aikana korot sille saamiselle, sille velalle, joka ulosotossa on, ja näin puolen vuoden ajan sitten kasvattavat koko ajan sitä velkamäärää, mikä velallisella on. Tämä ei minun mielestäni ole... Jos se näin on, niin tämä ei ole kyllä parannus, päinvastoin.

Tässä paketissa on työllisyyden hoito nostettu keskiöön. Se on ajatuksena hyvä ja kannatettava. Mutta nyt näyttää siltä, että tässä tuntuu työttömien kyykyttäminen ja käyttäminen olevan työllisyyspolitiikan lippulaiva. Nostan pari esimerkkiä:

Hallituksen kaavailujen mukaan työttömän on raportoitava 7 päivän välein työnhakunsa jatkumisesta. Jos työtön ei tätä tee, esimerkiksi siksi, että hänellä ei ole tietokonetta, hän putoaa työttömyysturvan ulkopuolelle. Takaisin pääsee vasta, kun on ollut työssä tai aktiivitoimenpiteissä tai kun on toimittanut lääkärintodistuksen sairaudestaan työvoimatoimistolle. Tämä on aika kova uudistus. Absurdia toimintaa.

Hallituksen suunnitelmissa on myös vaatia työtöntä tekemään vähintään 12 työpaikkahakemusta kolmen kuukauden sisällä. Jos ei näin tapahdu, rapsahtaa 60 päivän karenssi. Työttömän on myös tulevaisuudessa oltava kolmen kuukauden sisällä 18 tuntia työssä tai aktiivitoimenpiteissä. Jos tämä ei täyty, korvausta leikataan liki 5 prosenttia kolmen kuukauden eli 65 päivän ajalta.

Työ- ja elinkeinoministeriön tarkoitus on alentaa työttömyyden kuluja, ja sen maksu-mieheksi näköjään otetaan työttömät. Tässä on ikävää se, että tässä kohdassa ei tarjota työtä ja tässä ei meidän taloutemme parane. Maassa on yhteensä 385 000 työtöntä, kun työvoimapolitiittisissa toimenpiteissä olevat ihmiset otetaan mukaan, ja kun nämä ihmiset alkavat tekemään viikkoraporttia, niin sinne tarvitaan lisää työväkeä — totta kai se sitten työllistää, mutta se maksaa. Eikö olisi paljon järkevämpää käyttää ne rahat, mitkä tähän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

menevät, esimerkiksi siihen, että työvoimatoimistojen taholta etsittäisiin piilotyöpaikkoja, kuten ennen tehtiin? Se olisi työllistämistä, joka loisi kasvua. Se olisi työllistämistä, joka lisäisi työllisyyttä. Ja se olisi työllistämistä, joka vähentäisi työttömyyttä.

18.43 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Sipilän hallituksen aloittaessa työnsä sillä oli vahva enemmistö, kunnianhimoisia tavoitteita ja päätöksentekotapaa koskevia uusia ideoita. Hallituskauden puolivälissä on oikea hetki arvioida näiden toteutumista.

Päätöksenteon uudistaminen yritysmaailman tehokkuusmittareiden mukaan on jäänyt tienvarteen. Hallitusohjelma on samanoloinen kuin ne yleensä ovat. Ministereiden määrä on sellainen kuin se Suomen hallituksissa yleensä on ollut. Avokonttorissa istuvan johtoryhmän sijaan hallitus sovittelee sisäisiä eroavuuksiaan tavallisilla poliittisilla kompromisseilla. Pääministerin oppimisprosessin seuraaminen ei kuitenkaan ole arvioinnissa olennaisinta. Tärkeää on arvioida, millaiset ovat hallituksen politiikan näkymät sen taipaaleen kääntyessä loppupuolelle.

Tiivistäen voi sanoa, ettei hallituksella ole esitettävänä omaa näkemystä talouspolitiikan suuresta linjasta. Suomen talous on ottanut iskuja kansainvälisen talouden hitaan kasvun ja Suomen elinkeinoelämän rakenteellisten kilpailukykyongelmien vuoksi. Nyt se asettaa toivonsa kansainvälisen talouden piristymiseen ja etenkin meille kaikkein tärkeimmän talousalueen, euroalueen, kasvun elpymiseen. Toivotaan, että tuuli tarttuu purjeisiin ja vie venettä eteenpäin.

Julkisen talouden tervehtymisessäkin vastuu siirretään muille. Miljardisäästöt toteutuvat vasta seuraavalla vaalikaudella, jos sitten toteutuvat. Onhan julkisen talouden suunnitelmaan kirjattu huomiona, että rakenteelliset säästöt ovat valmisteluvaiheessa ja että niiden toteutuminen riippuu kunnista.

Arvoisa puhemies! Hallituksen finanssipolitiikan linjan olisi pitänyt ottaa paremmin huomioon Suomeen vaikuttavat suhdanteet. Viime vuoteen kohdistettiin leikkauksia, joiden siirtäminen olisi pitänyt paremmin yllä kotimaista kysyntää. Nyt taas olisi varaa kiristää finanssipolitiikkaa. Tämä on toki jälkiviisautta. Sen esille tuominen on kuitenkin paikallaan, koska on aivan selvää, että finanssipolitiikkaa ohjasi alusta pitäen puoluepolitiikka ja vaalitaktiikka: huonot uutiset ensin, ja sen jälkeen toivotaan, että ajan kuluminen ja politiikan löysäminen painavat pahan mielen unohduksiin.

Finanssipolitiikan haparointia pahempaa on kuitenkin ollut rakennepolitiikan puutteellisuus. Pitkällä tähtäyksellä hyvinvointimme riippuu siitä, saammeko nostettua Suomen korkeammalle kasvu-uralle. Lähtökohdat ovat vaikeat. Suomen työikäinen väestö vähenee, joten työpanoksen kasvattaminen on vaikeaa. Suomen tuottavuuden kasvun näkymät ovat vaisut. Elinkeinoelämän painopiste on siirtynyt korkeasta teknologiasta lähemmäs raaka-ainetuotantoa.

Julkisen talouden valinnoilla voidaan välillisesti vaikuttaa talouden kasvu-uraan. Olisi panostettava koulutukseen ja tutkimukseen. Koulutuksen avulla voitaisiin pitkällä tähtäyksellä lisätä työn tuottavuutta. Myös työvoiman tarjonnalle voitaisiin tehdä jotain. Järkevä perhevapaauudistus lisäisi työhön osallistumista. Tasa-arvoa lisäävä perhevapaauudistus pitäisi sekä äidit että isät paremmin kiinni työelämän muutoksessa ja parantaisi tuottavuutta.

Julkisen talouden valinnoilla olisi myös suurempaa vaikutusta tuottavuuteen. Panostamalla tutkimukseen voisimme nousta taas teknologian eturiviin. Tutkimuksesta on sen si-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

jaan leikattu. Suomen luonnonvara-ala on tärkeä osa taloutta, mutta ei pidä uskotella, että sellutehtaiden nimeäminen biotuotetehtaiksi parantaa talouden rakennetta laisinkaan.

Hiukan kiitostakin pitää hallitukselle toki antaa: kauppojen aukioloaikojen muutos oli jo aikakin tehdä, ja liikennepolitiikassa on liikettä. Kunhan hallitus ei olisi hidastellut apteekkien lobbaamisen vuoksi, olisi palvelusektorin kokonaisuudelle voinut antaa vähintään tyydyttävän arvosanan.

Arvoisa puhemies! Hallituksen työtavat ovat tasaantuneet ja tavoitteet pelkistyneet valtapolitiikkaan. Sen alkupäivien vahvuuksista on enää jäljellä yksi: sillä on enemmistö. Sekin on kuitenkin rapautumassa. Kuntavaaleissa hallituksen kannatus jäi alle 50 prosentin rajan. Vielä merkittävämpää on, että hallitus näyttää menettäneen yhteyden kansan arvo maailmaan. Suomalaiset eivät olekaan vanhakantaisia konservatiiveja saati suvaitsemattomia. Suomen kansa tukee liberaaleja arvoja. Me olemme suvaitsevaisia. Kannatamme Euroopan yhtenäisyyttä. Kannatamme miesten ja naisten tasa-arvoa ja vapautta valita oma elämäntapa. Se hämärän hetki, joka on kyseenalaistanut arvomme, on väistymässä.

Hallituksella on vielä kaksi vuotta aikaa. Isänmaan vuoksi toivon sille menestystä monessa asiassa, mutta nyt voimme alkaa laskea sen viimeisiä päiviä.

18.47 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Tänään oli hienoa nähdä pääministeri Sipilän silmissä kasvun katse. Hän jopa totesi, aivan oikein, että mitä jos emme tyytyisikään vain 2 prosentin kasvuun, mitä jos tavoittelisimme jopa enemmän, 2,5:tä tai jopa 3:a. Se on aivan oikein, ja sellaista keskustelua olen Suomeen kaivannutkin. Minä luulen, että koko Suomi odottaa tällaista positiivista asennetta tulevaisuuteen sen sijaan, että pelottelemme ihmisiä jatkuvilla leikkauksilla ja tuskalla, mikä siihen liittyy.

Olen myös iloinen siitä, että eduskunnan talousvaliokunta on ollut esimerkiksi energia-ilmastomietinnössään yksimielinen lähes kaikesta. Se kuvastaa sitä yhteistä tahtotilaa, mikä meillä on yli hallitus—oppositio-rajojen. Se on iso asia, koska siinä teemme linjauksia aina vuoteen 2030 saakka, ja toki meidän pitää osata katsoa vielä pidemmälle.

On myös hyvä asia ja hieno asia, että SDP:n avaukset niin talousvaliokunnassa kuin laajemminkin elinkeinopolitiikassa on otettu vakavasti ja on otettu mukaan jopa valiokunnan mietintöön ja laajemmin hallituksen ohjelmatyöhön. Tämä näkyy esimerkiksi kiertotaloudessa mutta myös matkailussa. Vihdoin hallitus panostaa todellisesti matkailuun ja näkee sen mahdollisuudet. Tämäkään työ ei ole mennyt hukkaan. Mutta kasvu ei valitettavasti yllätä meitä iloisesti, se pitää tehdä.

Edustaja Ihalaisen kanssa yritimme salissa tänään nostaa keskusteluun sitä tosiasiaa, että Suomi ei selviä ilman onnistumista korkean jalostusarvon tuotteiden ja palveluiden luomisessa. Me emme voi tehdä bulkkia, vaan meidän on osattava tehdä korkeaa jalostusarvoa. Oikeastaan me opimme jo 1990-luvulla sen, että suomalaisen innovaatiojärjestelmän pitää olla tiiviisti mukana globaaleissa arvoketjuissa eli kansainvälisessä toimintaympäristössä. 1990-luvun kasvu pohjautui pitkälle onnistumiseen juuri tässä asiassa. Tähän liittyy huoleni, jonka toin esille niin talousvaliokunnassa kuin tänään salissakin: Niin hyvä asia kuin metsän kestävä käyttö ja biostrategia sinänsä on, se ei yksin meille riitä. Me tarvitsemme monipuolista elinkeinopolitiikkaa. Me tarvitsemme tuotteita, palveluita, jotka monistuvat kansainvälisesti ja joilla on aidosti kansainvälinen markkina. Ja kuten, edustaja Hoskonen, viime viikolla Kanadassa opimme, maailmassa on maita, minne suomalainen metsästrategia sopii oikein hyvin, mutta valitettavasti tämä vyöhyke ei ole aina ihan globaali. Toivon,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

arvoisa hallitus, että tähän kiinnitätte huomiota. Meidän pitää luoda — voisi sanoa, että uudelleen — 2020-luvulle innovaatiojärjestelmä, jolla on aidosti globaali rajapinta.

Kilpailukyky on ollut myös yksi hallituksen iso tema, ja logistiikka ja saavutettavuus mitä suurimmissa määrin ovat sitä. Näin ollen toivon, että hallituksen sinänsä hyvä liikennekaari ei nyt jää tällaiseksi tussahdukseksi vaan infrainvestoinnit otetaan edelleen vakavasti. Koilliskaapeli, Jäämeren ratayhteys, Tallinnan tunneli — kaikki mahdollisia, kaikki tehtävissä. Mutta toki uusia rahoitusmalleja tarvitaan; nyt ei ole aina edes suunnitelmia, miten voisimme saada edes rahoitusta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä alkutuotannosta muutama sana. Iloisena tervehdin uuden ministeri Lepän ulostuloa siitä, että Suomen omat brändit tarvitsevat elintilaa ja kaupan keskusliikkeiden omat brändit ovat itse asiassa tiellä tähän kansainvälistymiseen. Minä uskon suomalaisen alkutuotantoon, sen menestykseen, mutta annetaan tilaa omille brändeille.

18.53 Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Me keskustelemme tänään julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2018—2021. On erittäin hyvä, että meillä on tasaisin väliajoin mahdollisuus keskustella tulevista vuosista ja talousnäkymistä. On ensinnäkin hyvä tunnustaa se, mistä olemme samaa mieltä. Kaikki tässä salissa ovat varmaan yhtä mieltä siitä, että vaikka Suomen taloudessa näkyy valopilkkuja, meillä on vieläkin edessä haasteita.

Koska keskustelua on käyty pitkään, nostan esiin muutaman asian, jotka ovat huomion arvoisia.

Paljon puhuttu hallituksen yritystukien karsintatyön tulos on pyöreä nolla. Hallitus ei siis ole saanut mitään karsittua ja jatkaa näin ollen löysän rahan käyttöä samalla, kun itse vakuuttaa, että Suomella on velkaongelma. On esimerkiksi monia yritystukia, jotka vääristävät kilpailua, on myös niitä, joiden panostukset eivät vaikuta kilpailukykyyn tai työllisyyteen, ja on myös niitä, jotka ovat haitallisia ympäristölle. Olisi tässä vaiheessa ollut viisasta perata läpi yritystuet, jotka ohjaavat yrityksiä saastuttamaan ja kuluttamaan rajallisia resursseja enemmän. Näiden tukien karsiminen ja uudelleenohjaaminen talouden uusien ratkaisujen etsimiseen olisi vähintäänkin, mitä hallitus olisi voinut tehdä.

Toiseksi: Pitkään odotettu perhevapaaudistus on vieläkin tekemättä. Perhevapaita uudistamalla hallitus olisi parantanut Suomen työllisyysastetta ja työllisyyttä. Lisäksi tämä olisi ollut tasa-arvoteko, jolla oltaisiin helpotettu nuorten naisten työllistymistä ja kannustettu isäjä jäämään entistä enemmän kotiin viettämään perhevapaita lastensa kanssa.

On siis ihmeellistä, kuinka nämä asiantuntijoiden pitkään peräänkuuluttamat uudistukset, yritystukien karsiminen ja perhevapaiden uudistaminen, ovat jälleen jääneet tekemättä.

Tervetulleena uudistuksena voisi toki kehua varhaiskasvatustukien alentamista, ja lisäksi on hienoa, että hallitus otti vähän takaisin joitakin koulutus- ja tutkimusleikkauksiaan.

Tästä puoliväliriihestä on nähtävissä se, että hallitus on yrittänyt paikata aiemmin tekemiään leikkauksia osin kertaluonteisilla pienillä summilla. Toivon, että panostukset tutkimukseen ja koulutukseen ovat suuremman linjanmuutoksen alku. Osaamiseen panostaminen loisi uskoa myös julkisen taloutemme kestoon pitkällä aikavälillä.

18.56 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Yritin tuossa jokin aika sitten saada debattivuoron, mutta nyt on mahdollisuus puhua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2017 vp

Kun tuossa edustaja Yanar puhui yritystuista, niin minä puhun hieman kuljetuksista. Eli kuljetuset ovat erittäin tärkeitä erityisesti itäisessä ja pohjoisessa Suomessa. Niiden tarkoituksena on alentaa syrjäisemmillä alueilla toimivien pk-yritysten pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvia korkeita kuljetuskustannuksia merisatamiin ja siten parantaa yritystoiminnan sekä työllistämisen edellytyksiä niillä alueilla. Tuki on elinehto vientiteollisuudellemme kilpailussa esimerkiksi ruotsalaisia kilpailijoitamme vastaan. Olemme paljon haastavamassa asemassa heihin nähden, koska etäisyydet merisatamiin ovat pidemmät kuin heillä. Mielestäni kuljetuksista tulisi tehdä pitkäjänteinen poliittinen linjaus ja ne tulee ehdottomasti säilyttää jatkossakin.

Toivottavasti hallitus huomioi kuljetuset päätöksissään.

18.57 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Jäi sanomatta tuossa äskeisessä puheenvuorossa se, että kun biotaloutta nyt on edistetty ihan oikeasti ja miljardi-investointeja on tehty ja tehdään edelleen, niin on syytä muistaa se yksinkertainen tosiasia, että on hyvin tärkeää, että saamme yksityiset investoinnit liikkeelle. Jokainen paperitehdas taikka jokainen biotalouslaitos, olkoon se mikä tahansa, on itsessään kymmenien, satojen miljoonien, jopa miljardien investointi, joka tukee nimenomaan suomalaista metalliteollisuutta ja niin edelleen.

Samassa yhteydessä pitää nostaa esille toinen asia. Kun lähdetään kuljettamaan esimerkiksi suomalaista vihreää kultaa, puuta, tehtaille, voimalaitoksiin ja niin edelleen, meidän on laitettava tieverkkoa kuntoon. Tämä hallitus on siinä kääntänyt, tässäkin asiassa, kelkan miinuksesta plussalle. Olemme selvästi ottaneet uuden suunnan, jossa alemman tieverkon ja päätieverkon kuntoa ja rautatieverkon kuntoa parannetaan. Se on totta, että arvostelijat voivat sanoa tähänkin puheenvuoroon heti, että se ei ole vielä kunnossa. Ei varmasti ole, siellä on noin 2,5 miljardin euron hoitovaje, josta tulee hoidettua noin karkeasti sanottuna yksi kolmasosa, vähän yli. Eli meillä on tiellä, millä meidän pitää olla, eikä pidä pelätä sitä, että olemme sijoittamassa suuria investointeja, koska ne jonain päivänä tuovat sitten takaisin uusina työpaikkoina.

Työttömyys vie meiltä noin 5 miljardia euroa, hieman yli. Ja sitten toinen, mikä meiltä kuluttaa valtavasti pääomia, on esimerkiksi tämä nykyisenlainen asumistukipolitiikka, joka on aiheuttanut sen, että me vuosittain sijoitamme yli 2 miljardia euroa asumistukiin. Asumistuessa sinällään ei ole mitään pahaa, siinä, että tuetaan vähävaraisten ihmisten asumista — se on aivan oikein, lämpimästi sitä tuen — mutta sellainen asumistuki ei saa olla, josta ulkomaiset miljonäärit käyvät täällä ottamassa valtavia voittoja ja vievät sitten ne voitot ulkomaille ja eivät edes maksa kunnolla Suomeen veroa. Näitä vuotokohtia valtiontaloudessa pitää tukkia innokkaasti, koska jos emme niitä tuki, niin joudumme itse niiden uhriksi ja joudumme maksamaan sen jälkeen kovempia veroja.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle muut valiokunnat voivat antaa lausunnon viimeistään 24.5.2017.